

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Právnická fakulta

RIGORÓZNÍ PRÁCE

červen 2013

Mgr. Bc. Lukáš Duffek

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Právnická fakulta

**EVROPSKÝ EXEKUČNÍ TITUL A EVROPSKÝ PLATEBNÍ
ROZKAZ V KONTEXTU ČESKÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY**

**The European enforcement order and the European order for
payment in the context of Czech legislation**

Rigorózní práce

Vypracoval: Mgr. Bc. Lukáš Duffek

Vedoucí rigorózní práce: JUDr. Jan Brodec, LL.M., Ph.D

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracoval samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 5.6.2013

.....

Mgr. Bc. Lukáš Duffek

Poděkování

Rád bych na tomto místě poděkoval JUDr. Janu Brodčovi, LL.M., Ph.D za cenné rady, připomínky a čas, který mé práci věnoval.

Obsah

Úvod.....	1
Struktura a cíl práce.....	3
1. Podstata mezinárodního práva soukromého	5
1.1 Mezinárodní právo soukromé a procesní	5
1.1.1 Prameny mezinárodního práva soukromého:.....	5
1.1.2 Vlastnosti norem mezinárodního práva soukromého.....	7
1.2 Evropské mezinárodní právo soukromé.....	8
1.2.1 Pojem evropského mezinárodního práva soukromého.....	8
1.2.2 Prameny evropského mezinárodního práva soukromého.....	8
1.3 Vztah práva ES a práva vnitrostátního	10
1.3.1 Zásada přednosti.....	11
1.3.2 Přímý účinek práva ES	11
1.3.3 Odpovědnost státu za škodu způsobenou jednotlivci porušením komunitárního práva	11
2. Vymezení platebního rozkazu a exekučního titulu v obecné rovině, nutnost právní úpravy na úrovni EU	12
2.1 Zkrácené (rozkazní) řízení	12
2.1.1 Náležitosti platebního rozkazu	12
2.1.2 Odpor.....	15
2.1.3 Elektronický platební rozkaz.....	16
2.1.4 Směnečný (šekový) platební rozkaz.....	17
2.2 Platební rozkaz v členských státech EU.....	18
2.2.1 Slovenské rozkazní řízení.....	18
2.2.2 Německé rozkazní řízení	19
2.2.3 Slovinské rozkazní řízení	20
2.2.4 Polské rozkazní řízení	20
2.3 Výkon rozhodnutí.....	21
2.3.1 Exekuční titul	21
2.1 Potřeba právní úpravy na úrovni EU.....	23
3. Vývoj justiční spolupráce ve věcech civilních v rámci Evropské unie.....	26
3.1 Smlouva o založení Evropského společenství	26
3.2 Bruselská úmluva	26
3.3 Luganská úmluva	28
3.4 Revize SES.....	28
3.4.1 Jednotný evropský akt.....	28
3.4.2 Maastrichtská smlouva	29

3.4.3	Amsterodamská smlouva	29
3.4.4	Smlouva z Nice	31
3.4.5	Lisabonská smlouva	31
3.5	Doporučení Rady Evropy č. R (81) 7 o opatřeních ke zjednodušení přístupu ke spravedlnosti.....	31
3.6	Vídeňský akční plán	32
3.7	Summit v Tampere	33
3.8	Zelená kniha	33
3.8.1	Vnitrostátní aplikovatelnost	34
3.8.2	Forma uzákonění platebního rozkazu.....	34
3.8.3	Využitelnost u nepeněžitých pohledávek	34
3.8.4	Modely platebního rozkazu	35
3.8.5	Odpovědi na Zelenou knihu	36
3.8.6	Návrh na vytvoření nařízení	36
3.9	Výkon a uznávání cizích rozhodnutí	38
3.9.1	Uznání a výkon rozhodnutí	38
3.9.2	Nařízení Brusel I	39
3.9.3	Působnost Nařízení Brusel I.....	40
3.9.4	Uznání a výkon rozhodnutí dle Nařízení Brusel I.....	42
3.9.5	Řízení o vykonatelnosti podle Nařízení Brusel I	44
3.9.6	Opravný prostředek proti rozhodnutí o vykonatelnosti.....	45
3.9.7	Částečné prohlášení vykonatelnosti	45
3.9.8	Řízení o výkon rozhodnutí	45
3.9.9	Uznání a výkon rozhodnutí dle ZMPS	48
4.	Evropský exekuční titul	50
4.1	Přijetí a účel nařízení, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky	50
4.2	Působnost NEET	51
4.2.1	Časová působnost	51
4.2.2	Místní působnost	51
4.2.3	Věcná působnost	51
4.2.4	Vztah k nařízení Brusel I.....	53
4.3	Soudní rozhodnutí, úřední listiny a soudní smíry	54
4.3.1	Soudní rozhodnutí	54
4.3.2	Soudní smíry	55
4.3.3	Úřední listiny.....	56
4.3.4	Nesporné nároky	56
4.4	Vydání potvrzení evropského exekučního titulu.....	59

4.5	Minimální normy.....	59
4.5.1	Doručování	61
4.5.2	Poučovací povinnost soudu	63
4.5.3	Náprava nedodržení minimálních norem	64
4.5.4	Minimální normy pro přezkum ve výjimečných případech	65
4.6	Zvýšená ochrana spotřebitele	66
4.7	Částečný evropský exekuční titul.....	66
4.8	Výkon	66
4.8.1	Zrušení doložky vykonatelnosti (řízení o exequatur).....	66
4.8.2	Vykonávací řízení	68
4.8.3	Oprava nebo zrušení evropského exekučního titulu.....	69
4.8.4	Zamítnutí výkonu	69
4.8.5	Zastavení nebo omezení výkonu	70
4.8.6	Ochrana práv povinného v řízení o potvrzení evropského exekučního titulu.....	70
4.9	Náklady spojené se soudním řízením.....	72
4.10	Adaptace českého právního řádu na NEET.....	72
4.11	Závěr.....	76
5.	Evropský platební rozkaz.....	78
5.1	Účel evropského platebního rozkazu	78
5.2	Působnost NEPR	80
5.2.1	Věcná působnost	80
5.2.2	Časová působnost.....	82
5.2.3	Místní působnost	83
5.2.4	Negativní procesní podmínky	84
5.3	Řízení o evropském platebním rozkazu	84
5.3.1	Procesní podmínky na straně účastníka řízení o vydání evropského platebního rozkazu.....	84
5.3.2	Obsazení soudu	85
5.3.3	Návrh na vydání evropského platebního rozkazu	85
5.3.4	Posouzení návrhu	87
5.3.5	Doplnění a oprava návrhu	87
5.3.6	Částečný platební rozkaz.....	88
5.3.7	Odmítnutí návrhu	88
5.4	Vydání EPR a jeho doručení	89
5.5	Doručování	90
5.5.1	Doručení s dokladem o přijetí žalovaným.....	90
5.5.2	Doručení bez dokladu o přijetí žalovaným	91

5.5.3	Doručení zástupci	92
5.5.4	Doručení platebního rozkazu v podmínkách právního řádu ČR	92
5.6	Odpor proti evropskému platebnímu rozkazu	93
5.6.1	Důsledky podání odporu žalovaným	93
5.7	Vykonatelnost a výkon evropského platebního rozkazu	94
5.8	Opravné prostředky	94
5.8.1	Přezkum ve výjimečných případech	94
5.8.2	Návrh na zamítnutí výkonu	96
5.9	Právní zastoupení	96
5.10	Soudní poplatky	96
5.11	Informační povinnost států a Komise	96
5.12	Evropský platební rozkaz v českém právním řádu	97
5.13	Závěr	97
5.14	Komparace evropského platebního rozkazu s platebním rozkazem dle české právní úpravy	98
5.14.1	Územní a věcná příslušnost	98
5.14.2	Návrh na vydání platebního rozkazu	99
5.14.3	Lhůta pro rozhodnutí o vydání platebního rozkazu	100
5.14.4	Částečný platební rozkaz	101
5.14.5	Doručování	101
5.14.6	Odpor	102
5.14.7	Soudní poplatky a právní zastoupení	103
5.14.8	Závěr	104
	Závěr	105
	Summary	105
	Použité prameny	105

Seznam zkratek

ES	Evropská společenství
EU	Evropská unie
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
Obchodní zákoník	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ZMPS	zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, ve znění pozdějších předpisů
NEPR	Nářízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu
NEET	Nářízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky
Nářízení Brusel I	Nářízení Rady (ES) č. 44/2001/ES, o příslušnosti a uznání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
Nářízení 1215/2012	Nářízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 1215/2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
Zelená kniha	Zelená kniha o nařízení o evropském platebním rozkazu a opatřeních ke zjednodušení a urychlení řízení o sporech týkajících se drobných pohledávek
Bruselská úmluva	Bruselská úmluva o pravomoci soudů a výkonu rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních ze dne 27. 9. 1968
Luganská úmluva	Luganská úmluva o pravomoci soudů a uznání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech z 16. 9. 1988

Maastrichtská smlouva	Smlouva o založení Evropské unie
Amsterdamská smlouva	Amsterodamská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii, Smlouvy o založení Evropských společenství a některé související akty
Smlouva z Nice	Smlouva z Nice pozměňující Smlouvu o Evropské unii, Smlouvy o založení Evropských společenství a některé související akty
Lisabonská smlouva	Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, podepsaná v Lisabonu dne 13. prosince 2007

Úvod

Důvodem, proč jsem si jako téma rigorózní práce zvolil právě evropský exekuční titul a evropský platební rozkaz, je především aktuálnost tohoto tématu. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky (dále jen jako „NEET“) nabylo účinnosti dne 21. ledna 2005. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu (dále jen „NEPR“) nabylo účinnosti 12. prosince 2008.

Evropské společenství si stanovilo jako svůj cíl zachovat a rozvíjet prostor svobody, bezpečnosti a práva, ve kterém je zajištěn volný pohyb osob. Právě za tímto účelem bylo nezbytné, aby ES přijalo kromě jiného opatření v oblasti soudní spolupráce v občanských a obchodních věcech, která jsou nezbytná pro řádné fungování trhu. Sbližování právních řádů a právní jistota občanů členských států EU je klíčovým předpokladem zejména pro mezistátní spolupráci v hospodářské sféře a pro bezproblémový rozvoj mezinárodního obchodu.

V důsledku volného pohybu zboží, služeb, osob a kapitálu se začalo objevovat velké množství soudních sporů o nesporné nároky, jejichž strany jsou domicilovány v různých členských státech. Vymáhání těchto pohledávek však z důvodů komplikované právní úpravy představovalo pro věřitele často natolik velkou překážkou, že od vymáhání svých pohledávek ustoupili zcela, nebo o jejich uspokojení usilovali, avšak za cenu zdlouhavých řízení.

Neúměrné finanční zatížení a časová náročnost související s vymáháním příhraničních pohledávek byly překážkou nejen pro věřitele, ale i pro řádné fungování vnitřního trhu EU, což ve svém důsledku ohrožovalo životaschopnost zejména menších a středních podnikatelských subjektů v EU. Na základě těchto skutečností členské státy zahájily několikaletá jednání směřující k přijetí jednotné úpravy evropského platebního rozkazu a evropského exekučního titulu.

O aktuální potřebě úpravy rozkazního řízení v evropském měřítku lze hovořit až v souvislosti s otevřením jednotného vnitřního trhu EU v roce 1993. Vzhledem k tomu, že rozkazní řízení je poměrně oblíbeným a rozšířeným způsobem vymáhání pohledávek všech členských států a často jde o nesporné pohledávky, bylo třeba unifikovat řízení, které by umožnilo věřitelům domoci se svých pohledávek v zahraničí. Kromě unifikace a

zjednodušení vymáhání pohledávek však bylo nezbytné co nejvíce zjednodušit uznávání a výkon rozhodnutí mezi členskými státy navzájem. Původní právní základ pro spolupráci členských států v této oblasti lze spatřovat ve Smlouvě o založení evropského společenství, na základě které docházelo mezi členskými státy ke stále většímu sblížení právních úprav.

Jak institut evropského exekučního titulu, tak i institut evropského platebního rozkazu byly příslušnými novelami začleněny do OSŘ, přičemž obě nařízení jsou pro Českou republiku s ohledem na členství v EU přímo aplikovatelná.

Struktura a cíl práce

Jak je patrné již ze samotného názvu této rigorózní práce, je jejím cílem zpracování problematiky evropského exekučního titulu a evropského platebního rozkazu. Práce je rozdělena do celkem 5 samostatných kapitol, přičemž každá z nich se člení na další subkapitoly.

První kapitola se zabývá vysvětlením podstaty mezinárodního práva soukromého a evropského práva soukromého v obecné rovině. Vzhledem k tomu, že v následujících částech budou podrobněji analyzovány konkrétní akty komunitárního práva, považují za nezbytné osvětlit hned v úvodní části, jaký je právní základ pro jejich aplikaci. Rovněž bude v této kapitole vysvětlen charakter těchto právních aktů. Smyslem této kapitoly je tedy stručně přiblížit význam mezinárodního práva soukromého pro tuto práci a vysvětlit aplikaci pramenů mezinárodního práva na území České republiky.

Druhá kapitola usiluje o obecný exkurz do problematiky rozkazního řízení a uznávání a výkonu rozhodnutí. Oba tyto instituty budou vymezeny jak v obecné rovině, tak i s ohledem na úpravu v tuzemském právním řádu. V případě rozkazního řízení je také stručně nastíněno rozkazní řízení ve vybraných členských státech EU. Důvodem začlenění této subkapitoly rigorózní práce je především ta skutečnost, že rozkazní řízení v jednotlivých členských státech vykazuje určité odlišnosti, které bylo třeba zohlednit při vytváření jednotného evropského platebního rozkazu. V části kapitoly zabývající se uznáním a výkonem rozhodnutí bude věnována pozornost i Nařízení Brusel I, ze kterého NEET v podstatné části vychází. V závěrečné části této kapitoly se pokusím nastínit důvody, které členské státy EU vedly k úvahám a následně ke konkrétním krokům směřujícím k přijetí jednotné úpravy evropského platebního rozkazu a exekučního titulu.

Následující kapitola této rigorózní práce je věnována vývoji justiční spolupráce mezi členskými zeměmi EU. Jak bude blíže vysvětleno v této kapitole, přijetí NEET a NEPR v podobě, v jaké je známe dnes, předcházel poměrně dlouhý historický vývoj. Zmíněny budou jednak jednotlivé změny SES, které s justiční spoluprací členských států souvisely, ale také konkrétní události či dokumenty, které byly přijaty za účelem postupného sblížení vnitrostátních právních úprav a zjednodušení přístupu občanů EU k soudům. Vzhledem k tomu, že úprava evropského platebního rozkazu a evropského exekučního titulu spolu navzájem souvisí, jsou tyto klíčové akty a události zahrnuty v jedné kapitole ve vztahu k oběma institutům.

Ve čtvrté kapitole je už podrobněji rozebrán institut evropského exekučního titulu. Cílem této kapitoly je popis řízení směřujícího k vydání potvrzení evropského exekučního titulu a shrnutí základních atributů evropského exekučního titulu hrajících roli při rozhodování věřitelů, podle jaké právní úpravy by měli postupovat. Samostatná subkapitola je věnována i úpravě evropského exekučního titulu obsažené v OSŘ a změnám, kterými tato úprava doposud prošla.

V poslední kapitole rigorózní práce se budu zabývat institutem evropského platebního rozkazu. Vysvětleny budou jednotlivé body NEPR, které považuji pro jeho aplikaci za klíčové. Kromě popisu úpravy evropského platebního rozkazu v tuzemském právním řádu, bude věnována pozornost i komparaci platebního rozkazu dle evropské a dle tuzemské právní úpravy.

Cílem této práce není provést podrobný exkurz do úpravy evropského exekučního titulu a evropského platebního rozkazu, ale vysvětlit, jaký je vlastně právní základ jejich aplikace pro věřitele v ČR, popsat, jakým vývojem oba tyto instituty prošly a zejména pak vystihnout základní atributy související s jejich aplikací.

Podkladem pro zpracování této rigorózní práce mi byla nejen odborná literatura a vědecké články, ale i četná rozhodnutí SDEU a v bodech zabývajících se tuzemskou právní úpravou i rozhodnutí soudů ČR.

Při zpracování této rigorózní práce budou využity zejména obecné metody zpracování práce – tedy metoda deskripce, analýzy a komparace.

1. Podstata mezinárodního práva soukromého

1.1 Mezinárodní právo soukromé a procesní

Mezinárodní právo soukromé je samostatným, zvláštním odvětvím právního řádu. Právní úprava soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem je záležitostí každého státu. Dle všeobecných právních definicí bývá mezinárodní právo soukromé označováno jako „*soubor právních norem upravujících soukromoprávní vztahy s mezinárodním prvkem, včetně právních norem upravujících postup soudů a jiných orgánů či účastníků a vztahy mezi nimi vznikající v řízení o soukromoprávních věcech, v němž je obsažen mezinárodní prvek.*“¹

Mezinárodní prvek ve smyslu výše uvedené definice pak může spočívat v:

- subjektu právního vztahu (např. účastník je občanem jiného státu, právnická osoba byla založena podle práva jiného státu, apod.);
- skutečnosti, která je významná pro vznik, změnu či zánik právního vztahu, k níž došlo na území jiného státu;
- předmětu právního vztahu (který se např. nachází na území jiného státu);
nebo
- jiném právním vztahu, který má pro daný právní vztah význam a který se řídí podle práva jiného státu.

Mezinárodní civilní procesní právo se pak zaměřuje především na dva základní okruhy otázek, a to na pravomoc, respektive na tzv. mezinárodní příslušnost soudů určitého státu, a na uznání a výkon cizích soudních rozhodnutí v civilních věcech.²

1.1.1 Prameny mezinárodního práva soukromého:

Prameny mezinárodního práva soukromého můžeme rozlišit do následujících tří úrovní:

a) Normy vnitrostátního původu

---

¹ Kučera, Z.: Mezinárodní právo soukromé. 7. vydání. Brno, Doplněk, 2001, s. 22.

² Pakunerová, M.: Evropské mezinárodní civilní procesní právo (Brusel I, Brusel IIa): a mezinárodní civilní procesní právo České republiky – vybrané otázky. Právní fórum, 2006, roč. 3, č. 4, příloha s. 45.

Ústředním předpisem na vnitrostátní úrovni je ZMPS³, který zahrnuje jak kolizní úpravu soukromého práva s mezinárodním prvkem, normy o právním postavení cizinců, tak i normy mezinárodního práva procesního.

Účelem ZMPS je dle znění ustanovení § 1 stanovit, kterým právním řádem se řídí občanskoprávní, rodinné, pracovní a jim podobné vztahy s mezinárodním prvkem, upravit postavení cizinců a stanovit postup českých orgánů při úpravě těchto vztahů a rozhodování o nich a tím napomáhat k mezinárodní spolupráci.

b) Normy mezinárodního původu

Na mezinárodní úrovni je úprava mezinárodního práva soukromého obsažena především v celé řadě dvou či vícestranných mezinárodních smluv. Ke smlouvám dvoustranným se řadí zejména smlouvy o právní pomoci v oblasti civilní a trestní spolupráce mezi dvěma státy, dále také např. smlouvy o zacházení s investicemi a ochraně investic. Mnohostranné jsou pak zejména mezinárodní smlouvy týkající právní pomoci a uznání a výkonu soudních rozhodnutí, unifikace kolizní i unifikace hmotné, unifikace rozhodčího řízení, smlouvy z oblasti ochrany autorských a průmyslových práv apod.⁴

Vymezení vztahu mezinárodních právních předpisů ve vztahu k českému právnímu řádu je obsaženo v článku 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů. V souladu s tímto ustanovením jsou vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je

---

³ V souvislosti s rekonstrukcí soukromého práva je třeba zmínit, že rovněž došlo k přijetí nového zákona o mezinárodním právu soukromém. Nový zákon o mezinárodním právu soukromém byl přijat pod č. 91/2012 Sb. Tvůrci zákona jeho přijetí v obecné části důvodové zprávy odůvodňují následujícím způsobem: „*Potřeba nového právního předpisu je vyvolána celkovou změnou právního řádu rekonstrukcí soukromého práva. Při tvorbě kolizních norem, které jsou především v navrhovaném právním předpisu obsaženy, je třeba mít k dispozici právní úpravu hmotného práva občanského včetně rodinného a práva obchodního a pracovního. Definitivnímu stanovení kolizních norem musí předcházet definitivní stanovení úpravy hmotného soukromého práva. Úplným nahrazením dosavadní úpravy hmotného práva novou úpravou se stává dosavadní úprava mezinárodního práva soukromého zastaralou.*“ Oproti původní úpravě obsažené v ZMPS přináší nový zákon mnohem podrobnější úpravu soukromoprávních a procesních vztahů s mezinárodním prvkem (má celkem 125§, na rozdíl od ZMPS, který má 70§). Nový zákon o mezinárodním právu soukromém tak nejen zavádí terminologii nového občanského zákoníku, ale také upravuje některé otázky dříve v ZMPS vůbec neupravené. Z těchto nových prvků zákona o mezinárodním právu soukromém lze uvést například specifickou úpravu práva rozhodného pro statusové otázky právnické osoby (dosud platilo obecné pravidlo § 3 ZMPS nerozlišující mezi fyzickou a právnickou osobou). Ze zákona o rozhodčím řízení byla do nového zákona o mezinárodním právu soukromém přenesena také úprava některých otázek rozhodčího řízení s mezinárodním prvkem a uznávání cizích rozhodčích nálezů či úprava úpádkového práva s mezinárodním prvkem. Znění nového zákona o mezinárodním právu soukromém je k dispozici na internetových stránkách www.justice.cz.

⁴Hradilová, V., Svobodová, K.: Úvod do mezinárodního práva soukromého, Dostupné z: <http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/js09/mps/web/pages/01.html>

Česká republika vázána součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.⁵

c) Normy komunitárního původu

Vstupem České republiky do Evropské unie nabývá na významnosti úprava mezinárodního práva soukromého v rámci práva Evropských společenství. O jednotlivých pramenech komunitárního původu bude pojednáno níže v části této rigorózní práce zabývající se evropským mezinárodním právem soukromým.

1.1.2 Vlastnosti norem mezinárodního práva soukromého⁶

a) Autonomie norem

Důležitou vlastností norem mezinárodního práva soukromého je jejich autonomie tedy „rezistence vůči různým politicko-ekonomickým vlivům“. Jde de facto o zvýšenou odolnost těchto norem oproti normám hmotněprávním vůči dění ve společnosti, ať už na poli ekonomickém, sociálním nebo politickém. Odrazem této autonomie je i poměrně nízký počet novelizací ZMPS, který se od jeho přijetí do dnešní doby dochoval v prakticky nezměněné podobě.

b) Neutralita

Dalším důležitým znakem norem mezinárodního práva je jejich neutralita. Tyto normy nestanoví práva a povinnosti stran, ale jen určují rozhodné hmotné právo nebo příslušný soud. Z toho důvodu je pochopitelné, že státy raději a snáze přistupují

---

⁵ Je však třeba mít na paměti, že v případě přímo použitelných ustanovení práva Evropské unie (zejména nařízení, některá ustanovení základních smluv) vyplývá z přímé použitelnosti nařízení v členských státech podle čl. 288 Smlouvy o fungování Evropské unie jejich použití v rozsahu jejich působnosti bez ohledu na existenci a úpravu v národních předpisech. Jestliže je daná otázka upravena jak ve vnitrostátním zákoně, tak v mezinárodní smlouvě shodně, není důvod pro přednostní použití normy sjednané mezinárodní smlouvou, neboť nemůže dojít k jejímu porušení. V článku 10 Ústavy se stanoví, že mezinárodní smlouva se použije, stanoví-li něco jiného než zákon. V důsledku růstu počtu mezinárodních smluv, kterými je stát vázán, se mohou vyskytovat případy, v nichž pro úpravu, popřípadě rozhodnutí určité otázky či poměru může přicházet v úvahu použití ustanovení více než jedné z mezinárodních smluv, které stát zavazují. Je pak třeba vyřešit otázku, které z dotčených mezinárodních smluv se použije. Praxe i teorie se tak musí vypořádat s jevem, který se označuje jako střet mezinárodních smluv, konflikt konvencí (conflict de conventions). Zákon pro tyto případy nemůže mít ustanovení. Jde o otázky, které přísluší řešit ustanovením mezinárodního práva upravujícím právo mezinárodních smluv, zejména Vídeňské úmluvě o smluvním právu z 23. 5. 1969, č. 15/1988 Sb., příslušným ustanovením dotčených mezinárodních smluv samotných, pokud tuto otázku upravují, a teorií a rozhodovací praxi. Převzato z důvodové zprávy k zákonu č. 91/2012 Sb. o mezinárodním právu soukromém.

⁶ Pauknerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé. 1. vydání, Praha: C. H.Beck, 2008, s. 16. Nutno poznamenat, že v oblasti mezinárodního práva soukromého a procesního není velké množství dostupných literárních pramenů. Cenným zdrojem a inspirací k sepsání této rigorózní práce proto byla právě citovaná kniha prof. Pauknerové.

k unifikaci těchto norem, než norem hmotného práva, které jsou spojeny s jakousi tradicí a zásadami, na kterých stojí právní řád.

1.2 Evropské mezinárodní právo soukromé

1.2.1 Pojem evropského mezinárodního práva soukromého

Evropské mezinárodní právo soukromé⁷ je charakterizováno jako souhrn všech právních norem, upravujících právní vztahy s mezinárodním prvkem, které jsou součástí práva ES nebo vnitrostátního práva členského státu jako důsledek provedení směrnice ES, jakož i normy, které jsou obsaženy v evropské regionální smluvní úpravě.⁸ Obecně zahrnuje evropské mezinárodní právo soukromé tři okruhy právních norem práva ES, jimiž jsou:⁹

- a) normy, které upravují pravomoc, resp. mezinárodní příslušnost civilních soudů určitého členského státu EU v přeshraničních sporech, jakož i otázky spolupráce těchto soudů;
- b) normy určující rozhodné právo, které bude na daný soukromoprávní vztah s mezinárodním prvkem aplikováno,
- c) normy upravující uznání a výkon cizích soudních a dalších rozhodnutí, tj. rozhodnutí vydaných v jiných členských státech EU, v soukromoprávních věcech.

1.2.2 Prameny evropského mezinárodního práva soukromého

V rámci evropského mezinárodního práva soukromého rozlišujeme zejména následující prameny:

a) Právo primární

Primární právo se skládá převážně ze smluv ES. Tyto smlouvy obsahují formální a věcná ustanovení, která vytvářejí rámec pro provádění politik evropských institucí. Určují také formální pravidla rozdělení pravomocí mezi Evropskou unií a členskými státy. Rovněž stanoví základní pravidla, která definují rozsah politik a zajišťují strukturu pro opatření přijatá institucemi, která se týkají každé z nich.

---

⁷ „Evropské mezinárodní právo soukromé má v rámci práva ES zcela specifické postavení: je „evropské“ a přitom „mezinárodní“. Pauknerová, M. *Evropské mezinárodní právo soukromé a procesní – aktuální otázky*, Právní rozhledy, 2003, roč. 11, č. 8, příloha Evropské právo s. 6.

⁸ Rozehnalová, N., Týč, V., Novotná M.: *Evropské mezinárodní právo soukromé*, Brno 2000, s. 26.

⁹ Pauknerová, M.: *Evropské mezinárodní právo soukromé*. 1. vydání, Praha: C. H.Beck, 2008, s. 10.

b) Právo sekundární

Oblast sekundárního práva tvoří především právní akty přijaté orgány ES, tedy orgány vytvořenémi právem primárním, a proto můžeme konstatovat, že právo sekundární na právo primární bezprostředně navazuje a je od něj odvozeným. Orgány ES však mohou přijímat právo sekundární jen v těch oblastech, v nichž jsou k tomu zmocněny právem primárním. Ve vztahu k primárnímu právu tak můžeme normy práva sekundárního charakterizovat jako normy nižší právní síly, od práva primárního odvozené. Z toho důvodu nesmí normy sekundárního práva za žádných okolností odporovat normám práva primárního.¹⁰

Dle článku 249 SES rozlišujeme tyto akty sekundárního práva:

a) Nařízení

Nařízení je závazné v celém svém rozsahu a platí bezprostředně ve všech členských státech okamžikem vstupu v platnost. Všechny členské státy mají povinnost je aplikovat a jeho aplikace má přednost před aplikací vnitrostátního práva. Nařízení je bezprostředně použitelným předpisem, což znamená, že pro svoji aplikaci nevyžaduje jakýkoli vnitrostátní akt, ať už v podobě transformace či inkorporace.

b) Směrnice

Směrnice stanoví členským státům určitý cíl nebo výsledek, kterého má být ve stanovené lhůtě dosaženo. Rozhodnutí o tom, jakým způsobem bude tohoto výsledku dosaženo, záleží již výlučně na uvážení členských států. Směrnice je aplikována prostřednictvím vnitrostátního prováděcího předpisu.

c) Rozhodnutí

Rozhodnutí je závazný právní akt ve všech svých částech, avšak pouze pro toho, komu je určeno. Mohou být určena jak členským státům, tak i fyzickým či právnickým osobám. Slouží k řešení konkrétních situací jednotlivých subjektů, jimž jsou určena. Rozhodnutí mohou stejně jako směrnice stanovit povinnost dotčených členských států zajistit svým občanům lepší právní postavení. V tomto případě, stejně jako je tomu v případě směrnice, se jednotlivec může dovolávat svých práv pouze

---

¹⁰ Tichý, L., Arnold, R., Svoboda P., Zemánek, J., Král, R.: Evropské právo, C.H.Beck, Praha, 2006, s. 226.

tehdy, pokud příslušný členský stát přijal prováděcí akt. Rozhodnutí mohou být přímo použitelná za stejných podmínek jako ustanovení směrnice.¹¹

Ve vztahu k nařízením, směrnicím určeným všem členskými státy nebo přijatým spolurozhodnutím Evropského parlamentu, jakož i rozhodnutím přijatým takovým postupem stanoví článek 254 Smlouvy ES povinnost vyhlášení v Úředním věstníku EU. Všechny tyto akty vstupují v platnost a účinnost na základě vlastního ustanovení, pokud je obsahují, jinak dvacátým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku EU.

d) Doporučení a stanoviska

Doporučení a stanoviska nejsou právně závazná a nemají tedy přímý účinek. Společenství pomocí doporučení poskytuje členskými státy nezávazné návody pro jejich jednání a v rámci stanovisek vyjadřuje svůj postoj k vzniklým situacím.

c) Právo terciální

Terciální právo ES tvoří především smlouvy uzavírané členskými státy za účelem dosažení cíle ES. Právním základem pro přijímání těchto smluv je článek 293 SES. Jako příklad takovéto mezinárodní smlouvy lze uvést např. Bruselskou úmluvu o pravomoci soudů a uznání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (ta byla nahrazena současným Nařízením Brusel I). Co se však dalšího vývoje v této oblasti týče, je třeba uvést, že Lisabonská úmluva vypouští článek 293, čímž rovněž ukončuje možnost další tvorby terciálního práva.¹²

1.3 Vztah práva ES a práva vnitrostátního

Při analýze vzájemného vztahu mezi právem ES a jednotlivými vnitrostátními právními řády členských států bych rád poukázal na rozsudek SDEU 26/62 ve věci *Van Gend en Loos v. Nederlandse Administratie der Belastingen*, v němž SDEU konstatoval, že „*Společenství vytváří nový právní řád mezinárodního práva, v jehož prospěch členské státy omezily – byť ve vymezených oblastech – svá suverénní práva,*

---

¹¹ Převzato z:

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/judicial_cooperation_in_civil_matters/116023_cs.htm

¹² Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 111/2009 Sb.m.s., v platném znění. Dostupné online.

a jehož subjekty nejsou jen členské státy, ale i jejich příslušníci.“ Ve vzájemném vztahu vnitrostátního právního řádu a práva ES se uplatňují zejména následující zásady:

1.3.1 Zásada přednosti

Zásada přednosti znamená aplikační přednost norem komunitárního původu. Pokud by tedy došlo ke vzájemnému konfliktu mezi právem vnitrostátním a právem ES, má přednost právo ES. Důsledkem této zásady není neplatnost takového odporujícího vnitrostátního aktu, ale pouze jeho neaplikovatelnost.¹³ Doktrína nadřazenosti komunitárního práva nevyplývá přímo ze Smlouvy o ES, nicméně byla vytvořena judikaturou SDEU.¹⁴ V rozhodnutí *Costa v ENEL*¹⁵ SDEU rozhodl, že *„komunitární právo je takovým právním řádem, který je použitelný ve všech členských státech za jednotných podmínek a je nadřazen právu národních členských států.“*

1.3.2 Přímý účinek práva ES

Bezprostřední aplikovatelnost umožňuje přímé použití komunitární normy bez nutnosti ji jakkoli vnitrostátně recipovat. Přímý účinek spočívá v tom, že norma je schopna založit práva či povinnosti jednotlivcům, tj. umožňuje jednotlivcům se jí dovolávat, aniž by byli jejími konkrétními adresáty. Podmínkou přímého účinku je skutečnost, že taková komunitární norma je jasná, přesná a nevyžaduje dalšího provedení.¹⁶ Lze rozlišovat přímý účinek vertikální, tj. ve vztahu jednatelce – stát, a účinek horizontální, tj. vzájemně mezi jednotlivci.

1.3.3 Odpovědnost státu za škodu způsobenou jednotlivci porušením komunitárního práva

Dopustí-li se stát porušení komunitárního práva, vzniká mu povinnost tento stav napravit, tj. ukončit ono porušování a zároveň nahradit jednotlivci případnou škodu. Porušení komunitárního práva může spočívat např. v neprovedení směrnice včas a řádně či přijetí předpisu, který odporuje SES.¹⁷

---

¹³ Tichý, L., Arnold R., Svoboda, P., Zemánek, J., Král, R.: *Evropské právo*, C.H.Beck, Praha, 2006, s. 314.

¹⁴ Čeladník, F.: *Pozitivní vliv práva Evropské unie na český právní řád*. Dostupné na:

<http://www.epravo.cz/top/clanky/pozitivni-vliv-prava-evropske-unie-na-cesky-pravni-rad-56659.html>

¹⁵ Rozsudek SDEU 6/64 *Flaminio Costa vs. ENEL* ze dne 15. července 1964.

¹⁶ Tichý, L., Arnold R., Svoboda, P., Zemánek, J., Král, R. *Evropské právo*, C.H.Beck, Praha, 2006, s. 314.

¹⁷ V této souvislosti je třeba zmínit klíčový rozsudek SDEU C-6 a 9/90 *Francovich a Bonifaci v. Italy* z roku 1991. Tento kontroverzní rozsudek poprvé založil odpovědnost členského státu za náhradu škody vůči poškozenému jednotlivci. Odpovědnost v tomto případě vznikla neprovedením směrnice, které nemohl být přiznán přímý účinek z důvodu její nedostatečné určitosti, bezpodmínečnosti a toho, že vyžadovala ještě přijetí

2. Vymezení platebního rozkazu a exekučního titulu v obecné rovině, nutnost právní úpravy na úrovni EU

Vzhledem k tomu, že v následujících částech této rigorózní práce bude podrobněji rozebrán institut evropského platebního rozkazu a evropského exekučního titulu, považuji za nezbytné uvést na tomto místě stručnou charakteristiku obou institutů v obecné rovině. Ačkoliv jde o poměrně rozsáhlou problematiku, domnívám se, že pro účely této práce bude dostačující nastínit pouze základní atributy, které budou následně podrobněji rozebrány na komunitární úrovni. Jelikož se právní úprava obsažená v právních řádech jednotlivých členských států liší, bude níže stručně popsána úprava dle tuzemského právního řádu i dle právních řádů vybraných členských států EU. Na základě úvodního vysvětlení pak budou objasněny důvody, které členské státy vedly k potřebě regulovat tuto problematiku na komunitární úrovni.

2.1 Zkrácené (rozkazní) řízení

Termín zkrácené řízení znamená, že v daném soudním řízení se nerealizuje soudní jednání, neboť v případě nespornosti pohledávky není de facto nutné a pouze by vedlo k neopodstatněnému prodlužování soudního řízení. Mezi základní znaky zkrácených řízení patří¹⁸ zejména skutečnost, že než dojde k vynucení nesplněné peněžité povinnosti, je nezbytné, aby existoval exekuční vykonatelný titul, který až na výjimky¹⁹ je vždy rozhodnutím ve věci. Dalším důležitým znakem je možnost důvodně předpokládat, že daná pohledávka je nesporná a že ji tedy ani jedna ze stran (zejména pak žalovaný) nebude rozporovat.

2.1.1 Náležitosti platebního rozkazu

Platební rozkaz je spolu s rozkazem směnečným (šekovým) upraven v ustanovení § 172 až § 175 OSŘ. Platební rozkaz představuje zvláštní rozhodnutí soudu ve sporném tzv. zkráceném rozkazním řízení. Forma rozhodnutí je v tomto případě velmi úzce spjata s povahou řízení, neboť v jiném než zkráceném řízení nelze platební rozkaz vydat a naopak, ve zkráceném řízení nelze rozhodnout jinak než

---

vnitrostátního prováděcího předpisu. Oprávněným tak zde nebyla dána možnost dovolat se přímého účinku směrnice, ovšem namísto toho byla státu založena odpovědnost za porušení komunitárního práva.

¹⁸ Dávid, R.: Evropský platební rozkaz v kontextu českého civilního procesu In Interakce českého a evropského práva. Sborník příspěvků doktorského studia k výzkumnému záměru „Evropský kontext vývoje českého práva po roce 2004“. Brno: Právnická fakulta Masarykovy univerzity, 2009. s. 47-64, s. 52.

¹⁹ S ohledem na ustanovení § 274 OSŘ nejsou ze své povahy rozhodnutími exekuční tituly notářského zápisu a exekutorského zápisu se svolením k vykonatelnosti.

platebním rozkazem.²⁰ Účelem platebního rozkazu je umožnit žalobci, aby rychle a s co nejmenšími náklady dosáhl exekučního titulu pro vydobytí své peněžité pohledávky.²¹ Obsahem platebního rozkazu proto vždy bude uložení povinnosti, aby žalovaný zaplatil uplatněnou pohledávku a případně náklady řízení do 15 dnů od doručení, anebo v téže lhůtě podal odpor.

Platební rozkaz je výsledkem řízení, kdy je rozhodnutí soudu vydáno pouze na základě skutečností tvrzených žalobcem, aniž by došlo k nařízení jednání či slyšení žalovaného. Důležitým znakem platebního rozkazu je, že může znít pouze na zaplacení určité peněžité částky, přičemž nárok na zaplacení této částky musí vyplývat ze skutečností uvedených v žalobě. Žalobce musí v žalobě vylíčit skutkový základ uplatněného nároku a uvést veškeré údaje potřebné k tomu, aby platební rozkaz mohl být postačujícím podkladem pro soudní výkon rozhodnutí.²² Tato tvrzení musí dostatečně zdůvodňovat vznik, výši a splatnost žalobcovy nároku. Komentář k občanskému soudnímu řádu autorů Bureše a Drápala k tomuto uvádí²³:

„Závěr, že uplatněné právo vyplývá ze skutečností uvedených žalobcem, předpokládá takové vylíčení rozhodujících skutečností, které soudu umožní žalobcem tvrzený skutkový základ podrobit právnímu posouzení. Jde o vzájemně podmíněný vztah. Jednak musí být skutkové okolnosti vylíčeny tak úplně, aby bylo možno posoudit, jaký právní nárok je uplatňován (jaká norma má být použita), jednak musí být – z hlediska hypotézy, kterou soud uvažuje žalobcem tvrzeny všechny skutečnosti, s nimiž tato norma spojuje vznik, změnu nebo zánik práv a povinností. Ani platební rozkaz tedy svým způsobem nepostrádá skutkový základ. Tam, kde tento skutkový základ přímo odůvodňuje zamítnutí žaloby, soud nemůže postupovat jinak, než nařídit jednání. Jestliže je žalobou uplatněno více nároků a skutková tvrzení neumožňují závěr, že všechny nároky z nich vyplývají, nelze rozhodnout jen o některých nárocích.“

Pokud by žalobcem tvrzené skutečnosti neodůvodňovaly vydání platebního rozkazu (přičemž částečné vyhovění nebo částečné zamítnutí není možné), a tím spíše pokud by se jednalo o návrh zjevně bezdůvodný, nemohl by soud platební rozkaz vydat. Následkem by však nebylo ani zamítnutí či odmítnutí rozkazní žaloby, ale

²⁰ Winterová, A., a kol.: Civilní právo procesní, Praha: Linde Praha a.s., 2006, s. 390.

²¹ Komentář k ustanovení § 172 odst. 1. Dostupné v databázi ASPI.

²² Ustanovení §172 odst. 1 OSŘ.

²³ Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol.: Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. 7. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2006.

postup dle odst. 3, tj. nařízení jednání k projednání věci samé ve formě standardního sporného civilního soudního řízení.²⁴

Důležitou negativní podmínkou pro vydání platebního rozkazu je, že platební rozkaz nelze vydat v případech, kdy není znám pobyt žalovaného. Ve smyslu ustanovení § 173 odst. 1 OSŘ totiž musí být platební rozkaz doručen žalovanému do vlastních rukou, bez možnosti náhradního doručení a ustanovení § 173 odst. 2 OSŘ pak přikazuje zrušit platební rozkaz, pokud se jej nepodaří doručit.²⁵ Za těchto okolností soud pokračuje v běžném soudním řízení.

K otázce doručování platebního rozkazu se vyjádřil i Ústavní soud, když ve svém nálezu II. ÚS 406/00 ze dne 7. listopadu 2000 uvedl: „*Rozkazní řízení vzhledem k tomu, že se jedná o zkrácené řízení soudní, vyžaduje, aby platební rozkaz byl doručení žalovanému do vlastních rukou. Doručením do vlastních rukou se teprve vyvozuje rovnost účastníků řízení, neboť i žalovanému je dána možnost, aby projevil svou vůli a vyjádřil se. A zde již nezáleží na tom, zda svou vůli žalobce projeví mlčky nebo písemným odporem, i když zákon s každou z těchto forem spojuje jiné následky. Nesplněním této podmínky doručení platebního rozkazu do vlastních rukou odpůrci nemůže platební rozkaz nabýt právní moci. Pokud by tomu tak bylo, došlo by k porušení základního ustanovení zakotveného v článku 36 odst. 1 a 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod o rovnosti účastníků v řízení a článku 36 odst. 1 a článku 28 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.*“

Ohledně nemožnosti náhradního doručení platebního rozkazu lze odkázat i na rozsudek Vrchního soudu v Praze 5 Cmo 280/95 ze dne 13. února 1996, v němž Vrchní soud uvedl: „*Platební rozkaz musí být podle § 173 o.s.ř. doručen do vlastních rukou bez možnosti náhradního doručení. Byl-li doručen nesprávné osobě, odlišné od účastníka řízení, nelze jej považovat za doručený, a to ani tehdy, jestliže se shodou okolností dostal do rukou účastníka řízení, kterému byl určen.*“

Zákon tedy explicitně vylučuje náhradní doručení, čímž je žalovanému dána reálná možnost hájit svá práva před soudem pro případ, že by nebyl srozuměn s plněním, k němuž byl odsouzen.

---

²⁴ Komentář k ustanovení § 172 odst. 1. Dostupné v databázi ASPI.

²⁵ Úprava doručování platebního rozkazu dle ustanovení § 173 OSŘ je následující:

„(1) Platební rozkaz je třeba doručit žalovanému do vlastních rukou, náhradní doručení je vyloučeno.

(2) Nelze-li platební rozkaz vydat doručit i jen jednomu ze žalovaných, soud jej usnesením zruší v plném rozsahu.“

Z tohoto hlediska však za náhradní doručení, které by vedlo ke zrušení platebního rozkazu, nelze považovat případy, kdy žalovaný odepře přijmout doručovanou písemnost nebo neposkytne součinnost nezbytnou k řádnému doručení písemnosti ve smyslu ustanovení § 50c OSŘ. Žalovaný zde totiž měl možnost se s platebním rozkazem seznámit a hájit svá práva, avšak svým zaviněním se o tuto možnost připravil.²⁶

2.1.2 Odpor

Jediným opravným prostředkem, který má žalovaný k dispozici ke zrušení platebního rozkazu, je odpor. Již jeho zařazení v systematice OSŘ vypovídá o tom, že se spíše než o opravný prostředek, jedná o procesní obranu sui generis. Pro rozkazní řízení je totiž charakteristické, že se odehrává bez slyšení žalovaného. Soud doručí žalobu žalovanému teprve současně s platebním rozkazem.

Platební rozkaz se marným uplynutím 15-ti denní lhůty²⁷ stává pravomocným a vykonatelným. Zmeškání lhůty k podání odporu však může být soudem prominuto za podmínek uvedených v ustanovení § 58 odst. 1 a 2 OSŘ. Není nezbytnou náležitostí odporu, aby byl odůvodněn, z úkonu musí pouze vyplývat, že žalovaný odmítá zaplatit částku stanovenou platebním rozkazem. Odůvodnění odporu lze však pouze doporučit, neboť přispívá ke kvalitnější přípravě a k rychlejšímu rozhodnutí sporu. Zpravidla platí, že po podání odporu soud vyzve stranu žalovanou a následně pak i žalobce k podání vyjádření, které poslouží jako poklad k projednání věci a vydání rozhodnutí v soudním řízení.

Dle ustanovení § 174 odst. 2 OSŘ platí, že odpor podaný třeba jen jedním žalovaným ruší platební rozkaz v celém rozsahu.

Platební rozkaz, proti němuž nebyl podán odpor, je právně závazným rozhodnutím v rozsahu vyplývajícím z § 159a OSŘ, tedy pro účastníky a pro všechny orgány. Zakládá překážku rei iudicatae a je titulem jakéhokoliv způsobu exekuce na peněžité plnění.

---

²⁶ Stejnopis písemného vyhotovení platebního rozkazu tak bude doručen dnem, kdy žalovaný odepřel písemnost převzít nebo, kdy neposkytl dostatečnou součinnost.

²⁷ Jde o lhůtu procesní, stačí tedy, je-li poslední den lhůty učiněn úkon u soudu nebo podání odevzdáno orgánu, který má povinnost jej doručit (ustanovení § 57 odst. 3 OSŘ).

2.1.3 Elektronický platební rozkaz

Od 1. července 2008 umožňuje OSŘ vydání elektronického platebního rozkazu, který můžeme de facto považovat za jeden z prvních projevů nutnosti modernizace klasického platebního rozkazu prostřednictvím informačních technologií. Dle důvodové zprávy k zákonu č. 123/2008 Sb., kterým byl do OSŘ zaveden institut elektronického platebního rozkazu, byla hlavní motivací zákonodárce úvaha, že „rozkazní řízení je podle platného právního řádu České republiky řízením zkráceným, přesto je stále ovládáno některými principy, které ve svém důsledku způsobují, že je řízení protahováno a zatěžuje nadbytečně soud a účastníky řízení. Vzhledem k vývoji právního prostředí EU lze očekávat silící tlak na zjednodušení některých typů řízení a jejich automatizaci, která již v řadě evropských zemí (například v Rakousku a Německu) funguje.“ Dále lze podle důvodové zprávy sledovat značný nárůst množství nesporných pohledávek, o jejichž výši nepochybuje žádná ze stran a jež jsou žalovány pouze za účelem získání exekučního titulu.

Návrh na vydání elektronického platebního rozkazu musí být podán na elektronickém formuláři podepsaném zaručeným podpisem žalobce. Elektronický platební rozkaz však může být vydán pouze v případě, že žalobcem uplatňovaná pohledávka nepřevyšuje částku ve výši 1.000.000,- Kč.²⁸ Vzor, dle kterého má být elektronický platební rozkaz vytvořen je uveden ve vyhlášce č. 197/2008 Sb.,²⁹ a to v souladu s ustanovením § 374a písm. e) OSŘ.

Zavedení elektronického platebního rozkazu spolu s využitím obligatorního standardizovaného formuláře by mělo snížit rizika podávání formálně vadných návrhů a umožnit automatické vytváření konceptů rozhodnutí. K využití elektronického platebního rozkazu by účastníky mělo motivovat nejen předpokládané zrychlení soudního rozhodování, a tím rychlejší a efektivnější ochrana subjektivních práv

---

²⁸ Ustanovení § 174a OSŘ:

- (1) *Je-li návrh podán na elektronickém formuláři podepsaném zaručeným elektronickým podpisem žalobce a nepřevyšuje-li peněžité plnění požadované žalobcem částku 1 000 000 Kč, soud může vydat na návrh žalobce elektronický platební rozkaz. Tento formulář zveřejní ministerstvo způsobem umožňujícím dálkový přístup.*
- (2) *Ustanovení § 172 až 174 platí obdobně.*
- (3) *Návrh na vydání elektronického platebního rozkazu, který neobsahuje předepsané náležitosti, nebo který je nesrozumitelný anebo neurčitý, předseda senátu usnesením odmítne, jestliže pro tyto nedostatky nelze pokračovat v řízení; ustanovení § 43 se nepoužije.*

²⁹ Vyhláška č. 197/2008 Sb., kterou se vydává vzor formuláře návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu. Tento vzor je rovněž zveřejněn na internetových stránkách ministerstva spravedlnosti <http://www.justice.cz>.

věřitelů,³⁰ ale i výše soudních poplatků, která je nižší než je tomu v případě klasické žaloby.³¹

2.1.4 Směnečný (šekový) platební rozkaz

Směnečný platební rozkaz je zvláštním případem platebního rozkazu. Princip směnečného (šekového) platebního rozkazu je stejný jako u běžného platebního rozkazu popsaného výše v této kapitole, liší se od něj v předpokladech pro vydání a účincích. Úprava směnečného (šekového) platebního rozkazu je obsažena v ustanovení § 175 OSŘ. K jeho vydání je třeba, aby žalobce předložil společně se svým návrhem v prvopisu směnku, resp. šek, o jejichž pravosti není důvodu pochybovat, a další listiny nutné k uplatnění práva.

Jsou-li splněny podmínky stanovené OSŘ, uloží soud směnečným (šekovým) platebním rozkazem žalovanému povinnost, aby do tří dnů od doručení zaplatil požadovanou částku a náklady řízení nebo aby v téže lhůtě podal námitky, ve kterých musí uvést vše, co proti platebnímu rozkazu namítá. Směnečný (šekový) platební rozkaz musí být rovněž doručen do vlastních rukou žalovaného, jinak jej soud musí zrušit.

Rozdíl oproti úpravě běžného platebního rozkazu je tedy především v podstatně kratší lhůtě, kterou má žalovaný ke zpochybnění žalobcova nároku (tj. 3 dny) a dále v povinnosti žalovaného tyto námitky odůvodnit.

Včas podané a odůvodněné námitky nemají za následek zrušení směnečného (šekového) platebního rozkazu, ale soud nařídí jednání k jejich projednání, přičemž k námitkám podaným později nelze už přihlížet. V rozsudku soud rozhodne, zda směnečný (šekový) platební rozkaz ponechá v platnosti nebo zda jej zruší a v jakém rozsahu. Pokud nebudou námitky proti směnečnému (šekovému) platebnímu rozkazu včas podány nebo budou soudem odmítnuty, má směnečný (šekový) platební rozkaz účinky pravomocného rozsudku.

---

³⁰ Korbel, F., Forejt, P.: Elektronický platební rozkaz je tu. Bulletin advokacie, 2008, roč. 2008, č. 7-8, s. 21.

³¹ V souvislosti s výší soudních poplatků u elektronického platebního rozkazu je třeba zmínit, že dle původní úpravy byly tyto poplatky v poloviční výši, než tomu bylo u klasické žaloby. Novelou č. 218/2011 Sb. byla výše těchto poplatků s účinností k 1.1.2012 změněna, a to v následujícím způsobem: V případě částky do výše 10.000,- Kč včetně činí soudní poplatek 400,- Kč, v případě částky vyšší než 10.000,- Kč do 20.000,- Kč včetně činí soudní poplatek 800,- Kč a v částce vyšší než 20.000,- Kč je elektronický platební rozkaz zpoplatněn částkou odpovídající 4% z této částky. Výše soudních poplatků u elektronických platebních rozkazů je tedy stále nižší v porovnání s klasickou žalobou, nicméně tento rozdíl není tak znatelný jako tomu bylo dle původní právní úpravy.

Pokud návrhu na vydání směnečného (šekového) platebního rozkazu není možné vyhovět nebo je-li zrušen, soud nařídí jednání.

2.2 Platební rozkaz v členských státech EU

2.2.1 Slovenské rozkazní řízení³²

Slovenské rozkazní řízení je možné zahájit rozkazní žalobou, v níž je vyjádřena vůle žalobce, aby bylo ve věci vedeno rozkazní řízení. Podle platné procesní úpravy však soud může vydat platební rozkaz i bez výslovné žádosti o zkrácenou formu rozhodnutí.

Rozkazní řízení se vede před okresním soudem, výjimečně před soudem krajským. Platební rozkaz dle slovenské právní úpravy lze vydat jen na peněžité nároky, a to pouze v případě, že uplatňované právo vyplývá ze skutečností uváděných žalobcem. Stejně jako v případě tuzemské právní úpravy nelze platební rozkaz vydat do ciziny, nebo jestliže pobyt žalovaného není znám. Platební rozkaz je třeba doručit žalovanému do vlastních rukou, přičemž náhradní doručení je vyloučené.

Žalovaný má možnost podat proti platebnímu rozkazu ve lhůtě 15 dnů odpor. Podal-li žalovaný včas a řádně odůvodněný odpor, soud nařídí jednání ve věci. Platební rozkaz, proti kterému nebyl podán odpor, má účinky pravomocného rozhodnutí. Předseda senátu odpor usnesením zamítne, pokud byl podaný:

- opožděně; za opožděně podaný odpor se považuje i odpor proti platebnímu rozkazu, který byl podaný u nepřislušného soudu, který ho soudu postoupil až po uplynutí lhůty pro jeho podání;
- bez odůvodnění, o těchto následcích musí být účastník v platebním rozkazu poučen;
- neoprávněnou osobou.

Opravným prostředkem proti výroku o nákladech řízení je odvolání, o kterém rozhoduje bez nařízení jednání soud, který platební rozkaz vydal.

---

³² Mazák., J.: Základy občianskeho procesného práva: Bratislava: IURA EDITION, spol. s.r.o., s. 282-287.

2.2.2 Německé rozkazní řízení³³

Rozkazní řízení dle německé právní úpravy lze konat o soukromoprávních nárocích, které jsou určeny přesně vymezenou částkou. Vyloučeny z rozkazního řízení jsou především:

- některé spotřebitelské úvěry s úroky převyšujícími stanovenou hranici;
- nároky, u nichž je vymahatelnost závislá na vzájemném plnění, nebylo-li dosud splněno;
- případy, kdy by platební rozkaz musel být doručován veřejnou vyhláškou.

Řízení lze zahájit jen podáním návrhu na vydání platebního rozkazu. Vzhledem k tomu, že německá právní úprava umožňuje, aby řízení probíhalo v automatizované (počítačové) formě, podává se návrh na vydání platebního rozkazu prostřednictvím standardizovaného formuláře, který umožňuje počítačové zpracování. Není povinností žalobce předkládat na podporu svých tvrzení listinné důkazy. Postačí, pokud v návrhu pouze stručně popíše svůj nárok. Pokud žalobcův nárok nesplňuje stanovené podmínky, soudu jej zamítne, přičemž před tím dá žalobci možnost se k tomu vyjádřit. Stejně jako česká právní úprava, neumožňuje německá vydání částečného platebního rozkazu.

Pokud návrh splňuje všechny podstatné náležitosti, vydá soud platební rozkaz a doručí jej žalovanému. Žalovaný pak může podat odpor proti platebnímu rozkazu, a to v celém rozsahu žalovaného nároku, nebo pouze do určité částky. Dále může žalovaný předmětnou částku uhradit nebo zůstat zcela nečinný. V případě nečinnosti žalovaného vydá soud na další návrh žalobce na základě platebního rozkazu tzv. vykonatelný rozkaz. Návrh na jeho vydání však žalobce musí podat do šesti měsíců od doručení platebního rozkazu, jinak jeho právo na podání návrhu zanikne. Kromě podání odporu má žalovaný další možnost se bránit, a to podat námitku proti vykonatelnosti platebního rozkazu. Jestliže žalovaný námitku proti vykonatelnosti nepodá, nemá až na výjimečné případy možnost podat další opravný prostředek.

Průměrná doba trvání rozkazního řízení ve Spolkové republice Německo se pohybuje v rozmezí 4 až 8 týdnů.

---

³³ Horák, P., Zavadilová, M.: Evropský platební rozkaz a jeho role v českém civilním procesu. Právní rozhledy. 2006, roč. 14, č. 22. s. 808.

2.2.3 Slovinské rozkazní řízení³⁴

Rozkazní řízení dle slovinské právní úpravy se zahajuje podáním žaloby na zaplacení splatné peněžité pohledávky. V případě nároků nepřesahujících částku ve výši cca 835 EUR není žalobce předkládat soudu důkazy na podporu svých tvrzení. Je-li nárok vyšší, je žalobce povinen doložit tzv. hodnověrnou listinu.³⁵ Platební rozkaz (reps. platební příkaz dle slovinské právní úpravy) vydá soud bez předchozího jednání, přičemž žalobu doručí žalovanému až společně s platebním příkazem.

Žalovaný má následně možnost podat proti platebnímu rozkazu ve lhůtě osmi dnů odpor. Odpor musí být zdůvodněn a doložen důkazy. O podaném odporu rozhodne soud prvního stupně, nicméně proti jeho rozhodnutí je možné podat odvolání k soudu vyšší instance. Pokud soud na základě podaného odporu dojde k závěru, že nejsou splněny podmínky k vydání platebního příkazu, pak jej zruší a dál vede řádné kontradiktorní řízení. V případě nároků, kdy žalovaný nárok nepřesahuje částku 835 EUR je řízení nadále vedeno jako řízení proti bagatelním pohledávkám.

2.2.4 Polské rozkazní řízení³⁶

Polské procesní právo zná dva typy rozkazního řízení, a to v rozkazní řízení v užším smyslu a upomínkové řízení. Rozkazní řízení v užším smyslu zahájí soud na návrh žalobce. Platební rozkaz může být vydán pro nároky na peněžité plnění a nároky na plnění zastupitelných věcí. K návrhu na vydání platebního rozkazu je žalobce povinen připojit listinné důkazy prokazující jeho nárok (pouze úroky z prodlení nemusí být podloženy listinou). Platební rozkaz slouží žalobci zároveň jako zajišťovací prostředek, pokud žalobce podá návrh, je zahájeno vykonávací řízení k zajištění pohledávky.

Platební rozkaz doručuje soud oběma stranám, přičemž žalovanému společně se žalobou. Od okamžiku doručení platebního rozkazu má žalovaný možnost podat ve lhůtě dvou týdnů odpor. Odporem může směřovat proti celému nároku v plné výši, nebo pouze jeho části. Žalovaný musí odpor řádně zdůvodnit a uvést veškeré skutečnosti a předložit veškeré důkazy k vyvrácení žalovaného nároku. K později

---

³⁴ Horák, P., Zavadilová, M.: Evropský platební rozkaz a jeho role v českém civilním procesu. Právní rozhledy. 2006, roč. 14, č. 22. s. 808.

³⁵ Slovinská právní úprava taxativně vymezuje, co je hodnověrnou listinou.

³⁶ Horák, P., Zavadilová, M.: Evropský platební rozkaz a jeho role v českém civilním procesu. Právní rozhledy. 2006, roč. 14, č. 22. s. 809.

uváděným skutečnostem či předloženým důkazům nebude soud přihlížet. Podaný odpor doručí soud žalobci, který má následně lhůtu jednoho týdne, aby se k odporu vyjádřil a předložil případně nové důkazy.

Upomínkové řízení dle polské právní úpravy mělo původně sloužit k vymáhání pouze tzv. bagatelních pohledávek, avšak reformou procesního práva z roku 2000 byla horní hranice zrušena. Jsou-li splněny podmínky vyžadované zákonem, je upomínkové řízení obligatorním a soud tak bude postupovat i bez návrhu žalobce. V upomínkovém řízení lze vymáhat pouze peněžité pohledávky. Platební rozkaz nelze v upomínkovém řízení vydat v případech, kdy je nárok žalobce zjevně neopodstatněný, existují pochybnosti o pravosti dokladů předložených žalobcem, splnění dluhu je závislé na vzájemném plnění, není známo bydliště žalovaného nebo platební rozkaz nelze doručit na území Polska. Platební rozkaz v tomto případě neplní funkci zajišťovacího prostředku a žalovanému bývá doručen společně se žalobou. Okamžikem jeho doručení začíná žalovanému běžet dvoutýdenní lhůta k podání námitek. Pokud žalovaný námítky včas nepodá, má platební rozkaz stejné účinky jako pravomocný rozsudek.

U obou výše popsaných druhů rozkazního řízení je možné doručit platební rozkaz tzv. fikcí (uložením u poštovního úřadu). Žalovaný má pak možnost podat návrh na obnovení lhůty pro podání opravného prostředku.

2.3 Výkon rozhodnutí

Soudní výkon rozhodnutí a exekuční řízení představují samostatné druhy civilního řízení. Svou povahou se výrazně liší od řízení nalézacího, což je dáno především tím, že plní zcela jiný účel. Zatímco nalézací řízení deklaruje nebo zakládá určité právní vztahy, výkon rozhodnutí, stejně jako exekuční řízení, směřuje k vymožení plnění povinnosti stanovené exekučním titulem, pokud nebyla splněna dobrovolně.³⁷

2.3.1 Exekuční titul

Jako exekuční titul můžeme obecně označit veřejnou listinu splňující zákonem požadovanou formu, která byla vydaná ve správním, občanském, soudním nebo daňovém řízení, a to ve formě rozsudku, usnesení, schváleného smíru či dohody, případně platebního rozkazu. V praxi se jedná především o rozhodnutí soudu,

---

³⁷ Drápal, L., Kurka, V.: Výkon rozhodnutí v soudním řízení. Praha: Nakladatelství Linde, 2004. s. 10.

exekučním titulem však může být i rozhodnutí jiného státního orgánu, případně rozhodnutí dalších zákonem určených subjektů. Exekučním titulem může být i listina, která status rozhodnutí nemá vůbec, pokud ji zákon jako exekuční titul uvádí.³⁸

Exekučním titulem je vykonatelné rozhodnutí soudu nebo rozhodnutí orgánu státní správy, které:³⁹

- bylo řádně doručeno všem účastníkům řízení,
- nelze se proti němu odvolat (anebo odvolání nemá odkladný účinek),
- uplynula lhůta stanovená k jeho plnění.

Vydáním exekučního titulu se tedy se uzavírá nalézací řízení a je podmínkou sine que non vykonávacího řízení. Výkonem rozhodnutí pak následně dochází k realizaci exekučního titulu, přičemž jeho cílem je splnění povinnosti uložené žalovanému pravomocným a vykonatelným rozhodnutím.

Na rozdíl od úpravy rozkazního řízení, kterou upravují ustanovení § 172 až § 175 OSŘ, je výkon rozhodnutí v různé formě obsažen v několika různých právních předpisech. Jedná se zejména o následující právní předpisy:⁴⁰

- OSŘ,⁴¹
- vyhláška ministerstva spravedlnosti České republiky č. 37/1992 Sb. o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy;⁴²
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád;⁴³
- zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád;⁴⁴
- zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád);
- ZMPS.
- Listina základních práv a svobod (zejm. článek 36 odst. 1, který zakotvuje právo na soudní a jinou ochranu, neboť právně závazné rozhodnutí postrádá smyslu, pokud není zároveň mocensky vynutitelné.)⁴⁵

---

³⁸ Drápal, L., Kurka, V.: Výkon rozhodnutí v soudním řízení. Praha: Nakladatelství Linde, 2004. s. 25.

³⁹ Grossová, M.: Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi. Praha: Linde Praha a.s., 2007, s. 23.

⁴⁰ Grossová, M.: Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi. Praha: Linde Praha a.s., 2007, s. 24.

⁴¹ Ustanovení § 251 až § 338zr.

⁴² Ustanovení § 45 až § 70.

⁴³ Ustanovení § 103 až § 129.

⁴⁴ Ustanovení § 175 a násl.

⁴⁵ Drápal, L., Kurka, V.: Výkon rozhodnutí v soudním řízení. Praha: Nakladatelství Linde, 2004. s. 10.

2.1 Potřeba právní úpravy na úrovni EU

Z nástinu základních rysů rozkazních řízení v jednotlivých evropských zemích, je patrné, že i přes stejný význam a totožnou úlohu rozkazního řízení v soudním systému evropských zemí se přirozeně vyskytují rozdíly v podmínkách, průběhu řízení a v následném postupu soudů v případě podání opravného prostředku proti platebnímu rozkazu. Rozdílná právní úprava, stejně jako obecná obliba rozkazního řízení, byly jedním z důvodů, proč se zrodila myšlenka vytvořit institut evropského platebního rozkazu, který by nikoli sjednotil rozdílnou právní úpravu, ale který by vedle národních rozkazních řízení nabídl stejně účinnou, avšak evropsky jednotnou a jednotně uznávanou alternativu.

Mezi další důležité stimuly vedoucí k přijetí jednotné právní úpravy patřily mimo jiné stále narůstající objem přeshraničních transakcí v EU způsobený rostoucím využíváním práva volného pohybu osob, zboží a služeb, což dodává malým pohledávkám zcela jiný rozměr.⁴⁶ V případě vymáhání přeshraničních pohledávek jsou náklady podstatně vyšší v souvislosti s výdaji na právníky z důvodu neznalosti dané procesní úpravy členského státu, kde je třeba soudní řízení vést a s tím související potřeba konzultovat věc s právníkem, překlady, cestovními výdaji apod.

Výdaje související s vymožením pohledávky mohou být tak vysoké, že věřitelům se pokusy o jejich spravedlivé vymožení přestanou vyplácet. Výši nákladů vynaložených žalobcem se zabývá studie „*The Cost of Judicial Barriers for Consumers in the Single Market*“,⁴⁷ z níž vyplývá, že průměrná výše těchto nákladů se v jednotlivých členských státech EU může podstatně lišit.⁴⁸ Mezi státy EU, v nichž jsou náklady spojené s rozkazním řízením nejnižší, patří Řecko a Belgie, zatímco nejvyšší náklady jsou v řízení dle právního řádu Švédska, Finska, Velké Británie a Irsko.

Studie rovněž ukázala, že v důsledku rozdílných pravidel platných v jednotlivých členských státech, může být část těchto nákladů hrazena i žalobcem, kterému soud jeho nárok přiznal. Dle autorů studie je v členských státech EU pouze velmi malé množství žalob, které by měly za cíl vymoci částku nižší než 2000 euro.

---

⁴⁶Commission staff working document s. 2. Dostupné na: http://ec.europa.eu/governan+ce/impact/ia_carried_out/docs/ia_2005/sec_2005_0351_en.pdf

⁴⁷ Dostupné na: <http://www.freyvial.de/Publications/egi-2.pdf>

⁴⁸ „*The total costs of pursuing a cross-border consumer claim with a value of 2000 ECU varies, depending on the combination of Member States from 980 ECU to 6.600 ECU and amounts to 2.489 ECU for a proceeding at the defendant's residence on the average.*” *The Cost of Judicial Barriers for Consumers in the Single Market*, s. 393.

Dalším faktorem, který by mohl žalobce odrazovat od vymáhání přeshraničních pohledávek, je časová náročnost, kdy průměrná délka soudního řízení se v jednotlivých státech podstatně liší a může trvat několik měsíců až několik let, a to především z důvodu časově náročného doručování písemností účastníkům do jiných členských států, kde se řízení koná.

Překážky a náročnost vymáhání přeshraničních pohledávek s sebou rovněž přináší celou řadu ekonomických rizik. To, že se subjekt rozhodne upustit od vymáhání pohledávek s přeshraničním prvkem, se může negativně projevit na jeho finanční situaci a u obchodních společností by takováto situace mohla v konečném důsledku vést až k insolvenční či likvidační. S tím souvisí i ztráty pracovních míst v jednotlivých regionech. Neblahé důsledky pak vyplývají nejen domovskému státu tohoto subjektu, ale mají dopad i na ekonomické fungování EU jako celku.

Komise v důvodové zprávě k návrhu nařízení o evropském platebním rozkazu⁴⁹ upozorňuje, že rychlé vymožení nesplněných pohledávek po splatnosti, jejichž oprávněnost není předmětem sporu, patří mezi nejdůležitější otázky fungování Evropské unie.

Dalším faktorem, na který Komise upozorňovala, je to, že zvýhodňováním subjektů se špatnou platební morálkou mohou být ekonomické subjekty odrazovány od rozšiřování své činnosti za hranice svého členského státu, čímž dochází k omezení ekonomických vztahů mezi členskými státy a k nepříznivému působení na vnitřní trh.

K odstranění výše uvedených rizik je dle Komise rovněž nezbytné zjednodušit systém uznání a výkonu rozhodnutí odstraněním tzv. exequatorního řízení, které může způsobovat průtahy a další náklady věřitelům a vést i k nežádoucímu odmítnutí uznání rozhodnutí členským státem.⁵⁰

Pro naplnění základního cíle EU, tedy vytvoření jednotného vnitřního trhu, nestačí pouze odbourat bariéry pro mezinárodní obchod, ale je třeba i sjednotit právní řády členských států, protože právě rozdílné fungování právních systémů jednotlivých

---

⁴⁹Viz COM (2004) 173 final. Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2004:0173:FIN:EN:PDF>

⁵⁰ „The European Council therefore endorses the principle of mutual recognition which, in its view, should become the cornerstone of judicial co-operation in both civil and criminal matters within the Union. The principle should apply both to judgments and to other decisions of judicial authorities.“ Commission staff working document s. 10. Dostupné na: http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/docs/ia_2005/sec_2005_0351_en.pdf

členských států může představovat jednu z překážek fungování jednotného vnitřního trhu. S ohledem na výše uvedené důvody je tedy patrné, že i harmonizace právní úpravy výkonu rozhodnutí a rozkazního řízení je podstatným faktorem fungování ekonomik členských států.

3. Vývoj justiční spolupráce ve věcech civilních v rámci Evropské unie

3.1 Smlouva o založení Evropského společenství

Evropská úprava spolupráce ve věcech civilních hledala původně svou oporu v interpretaci článku 293 (bývalý článek 220 SES), který stanoví:

„Členské státy zahájí mezi sebou v případě potřeby jednání s cílem zajistit ve prospěch svých státních příslušníků

- *ochranu osob a používání a ochranu práv za týchž podmínek, které každý stát stanoví pro své vlastní státní příslušníky,*
- *zamezení dvojího zdanění uvnitř Společenství,*
- *vzájemné uznávání společenství ve smyslu článku 48 druhého pododstavce, zachování jejich právní subjektivity v případě přenesení sídla z jedné země do druhé a možnost sloučení či splynutí společností, které se řídí právem různých členských států,*
- *zjednodušení formalit, jimž podléhá vzájemné uznávání a výkon soudních rozhodnutí a rozhodčích nálezů.“*

V následující části této kapitoly budou zmíněny některé významné revize SES a změny, které přinesly. Veškeré tyto procedurální instrumenty pak měly za cíl především zlepšování justiční spolupráce členských států za účelem zlepšení fungování vnitřního trhu.⁵¹

3.2 Bruselská úmluva

Bruselská úmluva o pravomoci soudů a výkonu rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních (dále jen Bruselská úmluva) byla přijata 27. září 1968 v Bruselu šesti tehdejšími členskými státy (tj. Francií, Belgií, Lucemburskem, Nizozemím, Německem a Itálií).

V platnost vstoupila Bruselská úmluva v roce 1973. Problém vyvolaný různou interpretací unifikovaného textu národními soudy a postupem času i rozdílnou aplikací byl řešen Protokolem, který založil pravomoc Soudního dvora Evropské unie

---

⁵¹ Freudenthal, M.: The future of european civil procedure. Dostupné na: <http://www.ejcl.org>

k interpretaci úmluvy.⁵² Přistoupení dalších členů s sebou přineslo přepracování některých jejích ustanovení.

Bruselská úmluva není aktem orgánů Evropských společenství. Má povahu mezinárodní smlouvy, tj. je pramenem mezinárodního práva procesního, nikoliv vnitrostátního procesního práva. Zavazuje jen smluvní strany, její účinky tedy působí *inter partes*.⁵³ Bruselská úmluva byla navíc svým charakterem smlouvou uzavřenou a nepřipouštěla přistoupení nečlenských států ES. V řízení před soudy členských států, tak bylo rozlišováno mezi případy, kdy šlo o účastníky domicilované na území členských – smluvních států, a případy ostatními. V prvním případě byla využita Bruselská úmluva, ve druhé bylo postupováno dle jiných mezinárodních smluv či národní úpravy.⁵⁴ Základním smyslem Bruselské úmluvy bylo překonat teritoriální omezenost justice, rozhraničit pravomoci jednotlivých členských států a usnadnit uznání a výkon cizích rozhodnutí na území jiného členského státu.⁵⁵

Bruselská úmluva se vztahuje na pravomoc soudu ve věcech občanských a obchodních, tzn. nelze podle ní požadovat např. uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů, kterých se týkají jiné multi- a bilaterální úmluvy o právní pomoci.⁵⁶ Jejím důležitým přínosem je sjednocení pravomoci národních soudů a účinků jejich rozhodnutí ve věcech civilních a obchodních. Významné změny přinesla v oblasti stanovení pravomoci i v oblasti uznání a výkonu rozhodnutí,⁵⁷ jejichž základem je princip presumpce nezávadnosti cizích rozhodnutí, který výrazně usnadnil jejich výkon.⁵⁸ Ze slabších stránek Bruselské úmluvy je pak třeba zmínit geografickou omezenost její aplikace pouze na členské státy ES. Kromě toho šlo o akt mezinárodního práva, a proto bylo možné přistoupit k úmluvě pouze formou ratifikace ze strany nově přistupujícího státu.

---

⁵² Rozehnalová, N.: Evropský justiční prostor ve věcech civilních. Právní fórum, 2005, č. 2, s. 42.

⁵³ Vzhledem k tomu, že Bruselská úmluva není pramenem práva komunitárního, není možné ji automaticky aplikovat na nové členy EU, ani na stávající členy, kteří nejsou stranou Bruselské úmluvy.

⁵⁴ Rozehnalová, N., Týč, V.: Evropský justiční prostor v civilních otázkách. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2003, s. 177.

⁵⁵ Knapová, J.: Nová kolizní úprava mimosmluvních závazků na komunitární úrovni. Dostupné na: <http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-kolizni-uprava-mimosmluvnich-zavazku-na-komunitarni-urovni-54994.html>

⁵⁶ Např. Newyorská úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů z 10. 6. 1959, č. 74/1959 Sb. m. s.

⁵⁷ Úmluva zavedla zejména značně liberální režim v uznání a vykonatelnosti rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních. Rozehnalová, N., Týč, V.: Evropský justiční prostor ve věcech civilních. Brno: Masarykova Univerzita, 2005, s. 295.

⁵⁸ Bělohlávek, Alexandr, J.: Pravomoci soudu a výkon rozhodnutí v kontextu vývoje evropského civilního procesu. Dostupný z: <http://www.pravniradce.ihned.cz>.

3.3 Luganská úmluva

Vzhledem k tomu, že už v 80. letech minulého století již byly známy úspěchy Bruselské úmluvy v oblasti unifikace mezinárodní pravomoci soudů členských států ES a v oblasti výkonu soudních rozhodnutí, stala se obdobná úprava velmi žádoucí i pro další státy ekonomicky propojené s ES, zejména pro státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO). Bruselská úmluva však byla koncipována jako uzavřená, tedy omezená pouze na členské státy ES. Proto byly zahájeny práce na úmluvě obdobného znění, která by upravila otázky mezinárodní pravomoci a uznání a výkonu rozhodnutí ve vztahu států ES a ESVO.⁵⁹

V roce 1988 tak byla sjednána Luganská úmluva o příslušnosti soudů a uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních. Jejími smluvními státy se stali tehdejší členové ES a státy ESVO (konkrétně to bylo Švýcarsko, Norsko, Island, Švédsko a Finsko). V roce 2000 se smluvním státem této úmluvy stalo rovněž Polsko. Z členských států ES tedy smluvními státy Luganské úmluvy nejsou Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Slovinsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko, Kypr a Malta. Naopak smluvními státy Luganské úmluvy, které nejsou členy ES, zůstávají pouze Švýcarsko, Norsko a Island. Luganská úmluva tak byla považována za paralelní k Bruselské úmluvě, avšak na rozdíl od Bruselské úmluvy, která byla považována za uzavřenou, je Luganská úmluva mezinárodní smlouvou polouzavřenou, tj. přistoupit k ní je možné jen po přivolení všech dosavadních smluvních států.⁶⁰ Dne 30. října 2007 byla podepsána mezi ES a Dánskem na jedné straně a Švýcarskem, Norskem a Islandem na straně druhé nová Luganská úmluva. SDEU přiznal ES výlučnou pravomoc ke sjednání nové Luganské úmluvy.⁶¹

3.4 Revize SES

3.4.1 Jednotný evropský akt

Jednotný evropský akt z roku 1986 přinesl první významné změny z hlediska rozvoje mezinárodního práva soukromého tím, že zakotvil právní základy pro

---

⁵⁹ Rozehnalová, N., Týč, V.: Evropský justiční prostor v civilních otázkách, Masarykova univerzita, Brno, 2003, str. 175.

⁶⁰ Ibid

⁶¹ Posudek SDEU č. 1/03 – Pravomoc Společenství sjednat novou Luganskou úmluvu o příslušnosti soudů a uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních, 7.2.2006. Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003CV0001:CS:PDF>

vytvoření jednotného vnitřního trhu a rovných podmínek na vnitřním trhu a rozšířil spolupráci členských států i na oblasti přesahující původní záběr Římské smlouvy z roku 1957.⁶²

3.4.2 Maastrichtská smlouva

Maastrichtská smlouva o Evropské unii byla podepsána v roce 1992 a vůbec poprvé označila otázku policejní a soudní spolupráce mezi členskými státy jako záležitost tzv. společného zájmu. Tato spolupráce byla zahrnuta do *tzv. třetího pilíře* a jako její cíl Maastrichtská smlouva stanovila velmi obecně: „*Rozvíjet úzkou spolupráci v oblasti justice a vnitřních věcí.*“

3.4.3 Amsterodamská smlouva

Přijetí Amsterodamské smlouvy v roce 1997 představuje zásadní zlom ve vývoji evropského mezinárodního práva soukromého. V článku 3 písm. h) Amsterodamské smlouvy je jako jeden z hlavních cílů politiky EU stanoveno „*sblížení právních předpisů členských států v míře nutné pro náležité fungování společného trhu*“.

S ohledem na téma této rigorózní práce považují za významný zejména článek 61 písm. c) ve spojitosti s článkem 65 SES ve znění Amsterodamské smlouvy. Jak je z těchto ustanovení patrné, kladou si za cíl co nejvyšší soudní spolupráci, sblížení tuzemských právních norem a odstraňování překážek v řízení. Přijetím Amsterodamské smlouvy dochází k přesunu části agendy třetího pilíře (spolupráce v oblasti justice a vnitřních věcech) do pilíře prvního.

Do SES byla včleněna nová hlava IIIa (dnes IV) nazvaná Vízová, azylová a přistěhovalecká politika a jiné politiky týkající se volného pohybu osob.⁶³ Důsledkem této změny je, že tato oblast již není regulována mezinárodními smlouvami uzavíranými mezi členskými státy navzájem, ale akty sekundárního práva, především tedy prostřednictvím směrnic a nařízení vydávaných Evropským parlamentem a Radou. Amsterodamská smlouva tak představuje základ pro vytvoření komunitárního nástroje k řešení sporů o nesporné pohledávky, a to tím, že Evropské komisi poskytla potřebné pravomoci. Úvodní článek nově včleněné hlavy IIIa mimo jiné stanoví, že

---

⁶² Pauknerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 21.

⁶³ Celá soukromoprávní oblast se tak skrývá pod označením „jiné politiky“.

Rada přijme k postupnému vytváření prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti opatření v oblasti justiční spolupráce v civilních věcech podle článku 65.

Článek 65 SES pak zní:

Opatření v oblasti justiční spolupráce v občanských věcech s důsledky na území jiného státu, přijímaná podle článku 67 a v míře nezbytné pro řádně fungování vnitřního trhu, zahrnují:

(a) Zlepšení a zjednodušení:

- *Systému doručování soudních a mimosoudních písemností do ciziny;*
- *Spolupráce při provádění důkazů;*
- *Uznání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, včetně rozhodnutí v mimosoudních věcech;*

(b) Podporu kompatibility norem členských států v oblasti kolizní a určení pravomoci;

(c) Odstraňování překážek dobrého fungování občanského soudního řízení, v případě nutnosti podporu dobré kompatibility norem občanského práva procesního členských států.

Zvláštní pozici s ohledem na svěření pravomoci v oblasti justiční spolupráce orgánům ES si vymínily Velká Británie, Irsko a Dánsko. Tuto skutečnost odráží ustanovení článku 69 SES, dle něhož je aplikace Hlavy IV. ve vztahu k těmto státům závislá na Protokolech a jejich postavení. Zatímco Velká Británie a Irsko přistoupily k předpisům v oblasti prostředků justiční spolupráce v soukromoprávních věcech na základě zvláštních prohlášení,⁶⁴ Dánsko jako jediné ze všech současných členských států není těmito předpisy vázáno.

Na svém zasedání v Cardiffu vyzvala Evropská Rada Komisi a Radu k vytvoření určité koncepce utváření společného prostoru, svobody, bezpečnosti a spravedlnosti, v souladu s požadavky Amsterodamské smlouvy. Touto koncepcí se stal Vídeňský akční plán Rady a Komise o způsobech nejlepší implementace ustanovení Amsterodamské smlouvy v oblasti svobody, bezpečnosti a práva, schválený dne 3. prosince 1998.

---

⁶⁴ Tyto státy si sjednaly možnost tzv. opt –in dle článku 3 Protokolu o postavení Velké Británie a Irska, který stanoví, že tyto dva státy mohou předsedovi Rady do tří měsíců po předložení návrhu nebo podnětu podle Hlavy IV. ES písemně oznámit, že se chtějí účastnit přijímání a používání navrženého opatření, což je jim na základě tohoto oznámení povoleno. Spojené království nebo Irsko mohou také kdykoliv poté, co Rada přijme opatření podle této Hlavy, Radě a Komisi oznámit, že si přejí toto opatření přijmout. Irsko pak může navíc předsedovi Rady písemně oznámit, že si již nepřeje, aby se na ně tento protokol vztahoval. Velká Británie a Irsko vyjádřily svůj úmysl zúčastnit se přijímání návrhu „Nařízení“ dopisem Radě ze dne 28. června 2004.

3.4.4 Smlouva z Nice

Nicejská smlouva byla podepsána 26. února 2001 a zavedla v oblasti justiční spolupráce tzv. spolurozhodovací proceduru mezi Radou a Evropským parlamentem. Tato spolurozhodovací procedura se netýká otázek rodinného práva, kde zůstává zachována konzultační procedura.

3.4.5 Lisabonská smlouva

Lisabonská smlouva byla podepsána dne 13. prosince 2007 v Lisabonu a v platnost vstoupila dne 1. prosince 2009. Po neúspěchu Smlouvy o Ústavě pro Evropu, která byla odmítnuta referendy v Nizozemsku a Francii v roce 2005, bylo přikročeno ke změnám prostřednictvím novelizace stávajících smluv s cílem zajistit efektivní fungování Evropské unie do budoucna. Jednou z důležitých změn je zavedení právní subjektivity Evropské unie. V praktické rovině se tato změna projevila např. v přeměně delegací Evropské komise ve třetích zemích na delegace Evropské unie, které se stanou integrální součástí Evropské služby pro vnější činnost. Mezinárodní dohody se třetími státy budou v budoucnu uzavírány jménem EU, a nikoli jménem Evropského společenství a členských států. Dále Lisabonská smlouva formálně zrušila tzv. pilířovou strukturu EU. Zvláštní úprava však zůstává pro oblast společné zahraniční a bezpečnostní politiky, kde se bude i nadále rozhodovat na principech mezivládní spolupráce (např. zůstává zachováno právo veta). Rozsáhlé změny se dále týkaly např. hlasování kvalifikovanou většinou, posílení národních parlamentů ve vztahu k EU nebo např. přijetí Listiny základních práv a svobod.

3.5 Doporučení Rady Evropy č. R (81) 7 o opatřeních ke zjednodušení přístupu ke spravedlnosti

Doporučení Rady Evropy č. R (81) 7 o opatřeních ke zjednodušení přístupu ke spravedlnosti přijal Výbor ministrů Rady Evropy dne 14. května 1981 na svém 68. zasedání.

Hlavní myšlenkou doporučení je, učinit s ohledem na usnadnění přístupu k soudu, veškerá nezbytná opatření ke zjednodušení řízení a dokumentů v nich užívaných. Doporučení jsou roztržena do několika oblastí, týkajících se informování veřejnosti, zjednodušení řízení, jeho zrychlení, nákladů a zvláštních druhů řízení. Opatření směřující ke zjednodušení řízení zahrnují smírné způsoby řešení sporů, právo na právní pomoc, zjednodušení všech procesních dokumentů (a to včetně úkonů

soudu), zabránění tomu, aby nedostatečná znalost jazyka byla nevýhodou v přístupu k soudu nebo překážela ve vyjadřování a porozumění soudnímu jednání, stejně tak jako maximální omezení počtu znalců ustanovovaných soudem v témže řízení.

Zrychlení má být dosaženo především odstraněním archaických řízení, která již neplní žádný účel, adekvátním personálním zabezpečením a zejména pak rychlým vyřizováním nesporných nároků bez zbytečných formalit, nákladů a přítomnosti u soudu, či zavedením předběžné vykonatelnosti rozsudků.⁶⁵ V oblasti nákladů doporučení mj. požaduje, aby byly zmírněny nebo zrušeny ty soudní poplatky, které jsou zjevnou překážkou spravedlnosti.

3.6 Vídeňský akční plán

Vídeňský akční plán je dokument připravený Radou EU a Evropskou komisí, který byl přijat na summitu Evropské rady ve Vídni v prosinci 1998. Jeho text není právně ale spíše politicky závazný. Základním smyslem Vídeňského plánu bylo stanovit, jak nejlépe provést ustanovení Amsterdamské smlouvy o vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva.

V oblasti soudní spolupráce obsahuje Vídeňský akční plán dva časové horizonty. Dle článku 40 by během dvou let měla proběhnout např. revize a finalizace Bruselské a Luganské úmluvy. V článku 41 Vídeňského akčního plánu jsou pak uvedeny cíle, kterých má být dosaženo v pětiletém horizontu. S ohledem na téma této rigorózní práce je významným zejména bod 41 písm. d), který uvádí, že přeshraniční civilně procesní pravidla jsou urgentní pro naplnění účelu spočívajícího v ulehčení přístupu k justici pro občany EU a stanovuje vypracování dalších kroků ke sbližování právních úprav členských států. Usiluje tedy o zjednodušení přístupu občanů EU k soudům a o postupné sbližování vnitrostátních právních úprav.⁶⁶

---

⁶⁵ Viz např. bod 5 doporučení R (81) 7: *“States should take measures to ensure that all procedural documents are in simple form and that the language used is comprehensible to the public and any judicial decisions is comprehensible to the parties.”* a bod 9: *“Provisions should be made for undisputed or established liquidated claims to ensure that in these matters a final decision is obtained quickly without unnecessary formality, appearance before the court or cost.”*

⁶⁶ *“...identifying the rules on civil procedure having cross-border implications which are urgent to approximate for the purpose of facilitating access to justice for the citizens of Europe and examine the elaboration of additional measures accordingly to improve compatibility of civil procedures.”*

3.7 Summit v Tampere

V říjnu roku 1999 se ve finském Tampere konal mimořádný evropský summit. Primárním cílem summitu bylo další budování evropského prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti. I když zde převládaly otázky azylu, přistěhovalectví a boje proti zločinnosti, obsahují přijaté závěry předsednictví několik bodů věnovaných dalším aktivitám ES na poli soukromého práva a civilního procesu.⁶⁷

Mezi závěry summitu patří např. zjednodušení uznávací procedury (oproti Bruselské úmluvě) a zavedení automatického uznávání pro řízení o spotřebitelských a obchodních žalobách malého rozsahu, o žalobách na výživné a o žalobách na styk rozvedených rodičů s dítětem. V této souvislosti by měly rovněž být přijaty minimální standardy pro určité specifické oblasti civilního práva procesního.⁶⁸

Dalším významným bodem ze závěru tohoto summitu je zdůraznění nutnosti vytvořit novou procesní legislativu v přeshraničních věcech, které ulehčí přístup k právu. V uvedeném demonstrativním výčtu se nalézají např. prozatímní opatření, opatřování důkazních prostředků či platební rozkaz.⁶⁹

Dne 30. listopadu 2000 přijala Rada společný program Komise a Rady o opatřeních k provádění zásady vzájemných uznávání rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. Program počítá s možností zavést zvláštní jednotný nebo harmonizovaný postup, stanovený v rámci EU, k získání soudního rozhodnutí v konkrétních oblastech včetně oblasti nesporných nároků. Toto bylo začleněno do Haagského programu přijatého Evropskou radou dne 5. listopadu 2004, který vyzývá k další aktivní práci na evropském platebním rozkazu.

3.8 Zelená kniha

V návaznosti na zasedání Evropské rady v Tampere vydala Komise 20. prosince 2002 Zelenou knihu o nařízení o evropském platebním rozkazu a opatřeních ke zjednodušení a urychlení řízení o sporech týkajících se drobných pohledávek.⁷⁰

---

⁶⁷ Rozehnalová, N.: Evropský justiční prostor v civilních otázkách. Brno: Masarykova univerzita, 2006, s. 24.

⁶⁸ bod 33 a 34

⁶⁹ bod 38 a 39

⁷⁰ Zelenou knihou se v terminologii EU rozumí Komisí vydávané dokumenty, které mají podpořit debatu a nastartovat proces konzultací na evropské úrovni k určitému tématu. Tyto konzultace mohou následně vyústit v publikování Bílé knihy, která na základě výsledků debaty již předkládá praktické návrhy pro uskutečnění konkrétní akce. Převzato z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/glossary/term_194_cs.htm

Podkladem pro zpracování Zelené knihy byla komparativní studie zkrácených řízení upravených vnitrostátními řády členských států. Komise v Zelené knize provedla podrobnou analýzu alternativ a možných podob řízení o evropském platebním rozkazu. Členským státům Komise v Zelené knize nastolila celkem 46 otázek a do 31. března 2003 stanovila lhůtu pro zasílání komentářů, návrhů a stanovisek.

Zelená kniha si klade dva základní cíle:

- Podnítit rozhovory a diskuze o opatřeních směřujících k přijetí právní úpravy řízení evropského platebního rozkazu, které by mělo být rychlým a finančně výhodným řízením pro nesporné nároky v rámci členských států.
- Zrychlit a zjednodušit řízení o drobných nárocích za účelem zabezpečení jejich finanční výhodnosti.

3.8.1 Vnitrostátní aplikovatelnost

První otázkou, kterou se Komise v Zelené knize zabývá, je otázka, zda přijetí řízení o evropském platebním rozkazu nahradí obdobné řízení dle vnitrostátního práva členských států. Komise v tomto ohledu konstatuje, že nové řízení sice znamená nahrazení vnitrostátního řízení a přímý účinek neponechává členským státům v zásadě žádný manévrovací prostor, ale zároveň vnitrostátní řízení neodstraňuje.

3.8.2 Forma uzákonění platebního rozkazu

Další otázkou nastolenou Komisí je otázka formy uzákonění platebního rozkazu. Jednalo se o volbu mezi směrnicí a nařízením. Hlavním problémem při úvahách o použití směrnice bylo, kolik volnosti může být členskému státu poskytnuto, aniž by bylo ohroženo zajištění rovného přístupu ke spravedlnosti. Proto je v Zelené knize upřednostňována spíše forma nařízení.

3.8.3 Využitelnost u nepeněžitých pohledávek

Komise se v zelené knize dále zabývá otázkou, zda se bude harmonizované řízení týkat i nepeněžitých pohledávek, popř. jaké nepeněžité nároky by měly být zahrnuty. Komise se v tomto ohledu přiklání spíše k negativnímu postoji, protože nepeněžité pohledávky lze jen velmi obtížně vyjádřit či standardizovat. Své stanovisko

Komise ilustruje na příkladu Francie a její „injection de faire“,⁷¹ které v praxi zaznamenalo pouze mizivý úspěch.

Kromě výše zmíněných bodů obsahuje Zelená kniha celou řadu dalších otázek jako například:

- Zda by platební rozkaz měl být omezen výší pohledávky.
- Zda by pro uplatnění nároku měly být používány standardizované formuláře, a jaká by měla být jejich podoba.
- Možnost vydání částečného platebního rozkazu.
- Jaká by měla být stanovena lhůta pro zpochybnění nároku žalovaným.
- Jaké problémy by v členských státech mohly vyvstat v souvislosti s aplikací řízení o evropském platebním rozkazu.
- Zda po uplynutí lhůty nastolí platební rozkaz překážku *res iudicata*.

3.8.4 Modely platebního rozkazu

V části Zelené knihy věnované platebnímu rozkazu jsou rovněž rozebrány platná rozkazní řízení existující v členských státech. Na základě posouzení společných a rozdílných rysů právních úprav v členských státech je pak odvozován právní základ pro následnou úpravu řízení o evropském platebním rozkazu.

V okamžiku vydání Zelené knihy byl institut platebního rozkazu upraven v právních rádech jedenácti členských států, přičemž v těchto úpravách se vyskytovaly dva základní modely řízení o platebním rozkazu. Jedním z těchto modelů je tzv. „důkazní model“,⁷² ve kterém je žalobce povinen poskytnout písemný důkaz na podporu svého nároku. Na základě těchto důkazů pak soud zkoumá oprávněnost žalobcova nároku. Bez předložení důkazů je návrh nepřipustný, čímž má být zamezeno neopodstatněným právním nárokům. Druhým modelem rozkazního řízení pak je tzv. „bezdůkazní model“,⁷³ jehož podstatou je, že žalobce nemusí spolu s návrhem na vydání platebního rozkazu poskytovat soudu důkazy na podporu svého nároku, jeho povinností je pouze popsat skutečnosti zakládající jeho nárok. Na řízení se tedy nemusí podílet soudce, neboť zde neprobíhá žádné hodnocení důkazů ani

---

⁷¹ Doslova tento termín znamená „*rozkaz konat*“.

⁷² Tento model je obsažen v právních rádech Belgie, Francie, Řecka, Lucemburska, Itálie a Španělska.

⁷³ Tento model je obsažen v právních rádech Rakouska, Finska, Německa, Švédska a Portugalska.

vážení opodstatněnosti nároku. Pokud podání splňuje formální požadavky, má obvykle pravomoc je vydat i soudní úředník.

S ochranou žalovaného a oběma důkazními modely souvisí rozlišování „jednostupňového“ řízení u důkazního přístupu a „dvojstupňového“ u bezdůkazního přístupu. Při „jednostupňovém“ řízení je vydáno jedno rozhodnutí, které se pokud není žalovaným zpochybněno podáním odporu, stává vykonatelným. Při „dvoustupňovém“ řízení jsou vydávána rozhodnutí dvě, přičemž obě má žalovaný možnost napadnout, což znamená, že s tímto typem řízení je de facto spojená i dvojnásobná ochrana žalovaného. Zmešká-li tedy žalovaný lhůtu k podání odporu, má ještě možnost podat námitky proti následně vydanému rozhodnutí. Z obsahu Zelené knihy lze dovodit, že favorizuje spíše „jednostupňové řízení“, neboť je rychlejší a podstatně méně zatěžuje soudy i soudce.

3.8.5 Odpovědi na Zelenou knihu

V návaznosti na otázky nastolené v Zelené knize obdržela Komise cca 60 odpovědí od téměř všech členských států a dalších zainteresovaných stran a jiných sdružení. Reakce zmíněných subjektů na Zelenou knihu byly následně projednány ve veřejném slyšení, které se uskutečnilo dne 26. června 2003. Ukázalo se, že zavedení jednotného evropského platebního rozkazu je všeobecně považováno za další krok k vytvoření Evropského prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti. Převládající názory na nejvýznamnější otázky obsažené v Zelené knize zveřejnila Komise dne 12. prosince 2003 v dokumentu nazvaném „*Discussion Paper – Hearing on measures to simplify and speed up small claims litigation*“.⁷⁴

3.8.6 Návrh na vytvoření nařízení

Rozhodující vliv na vytvoření návrhu jednotné právní úpravy evropského rozkazního řízení mělo usnesení Evropského parlamentu o Zelené knize, ve kterém Evropský parlament velice uvítal iniciativu Komise a vyjádřil svůj souhlas s nařízením jako formou právní úpravy i s tím, že aplikace nařízení by měla být omezena pouze na přeshraniční spory. Evropský platební rozkaz by měl pro věřitele představovat alternativu stávajících postupů dle vnitrostátní právní úpravy členských států a úprava by se měla týkat pekuniárních pohledávek smluvního i mimosmluvního původu. Stejně

---

⁷⁴ *Discussion Paper – Hearing on measures to simplify and speed up small claims litigation*. Dostupné na: http://ec.europa.eu/justice_home/news/consulting_public/12122003/discussion_paper_en.pdf

tak i Evropský Hospodářský a sociální výbor ve svém stanovisku k Zelené knize pozitivně zhodnotil iniciativu Komise a považoval zavedení unifikovaného rozkazního řízení za klíčovou složku základního práva přístupu ke spravedlnosti. Následně Výbor vyzval Komisi, aby předložila legislativní návrh nařízení.

Dne 19. března 2004 předložila Evropská komise první návrh⁷⁵ nového nařízení upravujícího soudní řízení o evropském platebním rozkazu s cílem podpořit rychlejší a účinnější vymáhání splatných a dosud neuhrazených pohledávek, o jejichž právní povaze není mezi stranami závazkového vztahu spor.

Návrh nařízení sestával z pouhých 19 článků a tří příloh.⁷⁶ Důvodová zpráva k návrhu v mnohém vycházela právě ze Zelené knihy. V prvé řadě zdůrazňovala cíle budování prostoru svobody bezpečnosti a práva podle Smlouvy ES a odstraňování překážek řádného fungování civilního řízení. Komise v návrhu dále vyjadřuje, že jednotné evropské řízení směřující k rychlému vymožení pravomocného rozhodnutí nemůže být dosahnuto členskými státy samostatně, protože nedokážou zaručit ekvivalenci pravidel aplikovatelných napříč EU. Tento cíl je dosažitelný jen na úrovni EU. Návrh tedy neukládá členským státům povinnost zcela nahradit dosavadní vnitrostátní rozkazní řízení, ale zavazuje je jen povinností umožnit vnitrostátní aplikovatelnost řízení o evropském platebním rozkazu jako doplňkového řízení. S ohledem na tuto skutečnost již nebude v této oblasti nutné další sbližování národních řádů členských států a zasahování nařízení do vnitrostátního práva bude minimální.⁷⁷

Po zveřejnění tohoto návrhu došlo k tzv. „codecision procedure“, tedy k legislativnímu procesu, který vedl k definitivnímu procesu přijetí NEPR.

Platnost nového nařízení se původně předpokládala na 1. leden roku 2006. Legislativní proces však trval až do 12. prosince 2006, kdy bylo nařízení schváleno spurozhodovacím postupem dle článku 251 SES⁷⁸ a 30. prosince 2006 vyhlášeno v Úředním věstníku Evropské unie.

---

⁷⁵Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52004PC0173:CS:NOT>

⁷⁶ Příloha č. 1: návrh na vydání evropského platebního rozkazu; příloha č. 2: výzva k zaplacení, formulář žalobní odpovědi; příloha č. 3: platební rozkaz, formulář k reakci na platební rozkaz.

⁷⁷ Tento postup je tak plně v souladu s principem proporcionality.

⁷⁸ Článek 251 (bývalý článek 189b) SES.

1. Odkazuje-li tato smlouva, pokud jde o přijetí aktu, na tento článek, použije se následující postup.

2. Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě návrh.

Po obdržení stanoviska Evropského parlamentu jedná Rada kvalifikovanou většinou takto:

- jestliže schválí veškeré změny obsažené ve stanovisku Evropského parlamentu, může přijmout navrhovaný akt v takto pozměněném znění;

3.9 Výkon a uznávání cizích rozhodnutí

3.9.1 Uznání a výkon rozhodnutí

Tato část kapitoly by je zaměřena právě na vývoj, kterým prošel institut uznání a výkonu rozhodnutí a který ovlivnil přijetí evropského exekučního titulu v současné podobě, jak je rozebrán v následující kapitole této práce.

Uznáním cizího rozhodnutí mu soudní orgán přiznává tytéž právní účinky jako rozhodnutí tuzemskému.⁷⁹ Důsledkem uznání cizího rozhodnutí je takový právní stav,

-
- jestliže Evropský parlament nenavrhne žádné změny, může přijmout navrhovaný akt;
  - v ostatních případech zaujme společný postoj a postoupí jej Evropskému parlamentu. Rada podrobně informuje Evropský parlament o důvodech, na základě kterých zaujala společný postoj. Komise podrobně informuje Evropský parlament o svém postoji.

Jestliže ve lhůtě tří měsíců od tohoto postoupení Evropský parlament:

- a) schválí společný postoj nebo nepřijme žádné usnesení, pokládá se dotyčný akt za přijatý v souladu se společným postojem;
- b) odmítne společný postoj nadpoloviční většinou hlasů všech svých členů, pokládá se navrhovaný akt za nepřijatý;
- c) navrhne většinou hlasů všech svých členů změny společného postoje a změněný návrh postoupí Radě a Komisi, která k těmto změnám zaujme stanovisko.

3. Schválí-li Rada kvalifikovanou většinou všechny změny navržené Evropským parlamentem ve lhůtě tří měsíců od jejich obdržení, pokládá se dotyčný akt za přijatý v podobě takto změněného společného postoje; o návrzích změn, k nimž Komise zaujala odmítavé stanovisko, však Rada rozhoduje jednomyslně. Neschválí-li Rada všechny změny, svolá předseda Rady po dohodě s předsedou Evropského parlamentu ve lhůtě šesti týdnů dohodovací výbor.

4. Dohodovací výbor, který se skládá z členů Rady nebo jejich zástupců a ze stejného počtu zástupců Evropského parlamentu, má za úkol dosáhnout přijetí dohody o společném návrhu kvalifikovanou většinou členů Rady nebo jejich zástupců a většinou zástupců Evropského parlamentu. Komise se účastní jednání dohodovacího výboru a vyvíjí veškerou činnost potřebnou ke sblížení postojů Evropského parlamentu a Rady. Při plnění svého úkolu se dohodovací výbor zabývá společným postojem na základě změn navržených Evropským parlamentem.

5. Schválí-li dohodovací výbor ve lhůtě šesti týdnů od svého svolání společný návrh, mají Evropský parlament, který se usnáší nadpoloviční většinou odevzdaných hlasů, a Rada, která rozhoduje kvalifikovanou většinou, ode dne tohoto schválení šest týdnů na to, aby přijaly navrhovaný akt v souladu se společným návrhem. Neschválí-li jeden z obou orgánů navržený akt, pokládá se za nepřijatý.

6. Neschválí-li dohodovací výbor společný návrh, pokládá se navrhovaný akt za nepřijatý.

7. Lhůty tři měsíců a šesti týdnů uvedené v tomto článku se prodlužují z podnětu Evropského parlamentu nebo Rady první nejvýše o jeden měsíc a druhá nejvýše o dva týdny.

⁷⁹ Mezi nejdůležitější právní předpisy na úrovni EU upravující problematiku uznání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech patří zejména:

- a) Nařízení Brusel I;
- b) EET;
- c) Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Brusel IIa). Vztahuje se na občanskoprávní věci s mezinárodním prvkem, které se týkají rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné a přiznání výkonu, převedení a úplného nebo částečného odnětí rodičovské zodpovědnosti.
- d) Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000o úpadkovém řízení. Vztahuje se na kolektivní úpadková řízení, jež zahrnují částečné nebo úplné zabavení majetku dlužníku a jmenování správce podstaty a určuje mezinárodní příslušnost pro zahájení úpadkového řízení, právo rozhodné pro řešení procesních a souvisejících otázek a uznání úpadkových řízení v jiných členských státech.
- e) NEPR;
- f) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích.

který by nastal, kdyby o téže věci bylo stejně rozhodnuto tuzemským soudem.⁸⁰ Výkonem cizího rozhodnutí pak rozumíme zrovnoprávnění cizího exekučního titulu s exekučním titulem tuzemským.⁸¹ Nezbytným základem pro možnost realizovat výkon cizího soudního rozhodnutí je jeho uznání. Výkon rozhodnutí spočívá v přinucení osoby, které je cizím rozhodnutím uložena určitá povinnost, k splnění této povinnosti, jestliže ji na základě rozhodnutí nesplnila dobrovolně sama. Dochází tak k nucenému zásahu do jejího majetku, popřípadě osobní sféry, na základě rozhodnutí cizího státu. S ohledem na důsledky, které vyvolal proces uznání, tj. právní fikci - nahlížet na cizí rozhodnutí jako na tuzemské, se provádí výkon rozhodnutí stejným způsobem jako v případě rozhodnutí tuzemského.

Rozhodnutí však může být ve státě výkonu přezkoumáno pouze v rovině formální. Pokud by bylo rozhodnutí přezkoumáváno v rovině věcné, šlo by de facto o rozhodnutí nové. Obvykle dochází k neformálnímu uznávání cizího rozhodnutí a soud tak k rozhodnutí pouze přihlédne.

3.9.2 Nařízení Brusel I

Nařízení Rady (ES) č. 44/2001/ES, o příslušnosti a uznání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (v textu jen jako „Nařízení Brusel I“) vstoupilo v platnost dne 1. března 2002 a pro Českou republiku se stalo závazným dnem jejího přistoupení k EU, tedy 1. května 2004. Mezi členskými státy Nařízení Brusel I nahradilo Bruselskou úmluvu o příslušnosti a uznání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech z roku 1968, která však až do uzavření Dohody mezi Evropským společenstvím a Dánským královstvím o příslušnosti a uznávání výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech zůstala v platnosti ve vztahu k Dánsku.

Důvody směřující k přijetí Nařízení Brusel I jsou dle některých autorů následující: *„prohlubování evropské integrace se neprojevuje jen v obchodním styku, ale i v dalších oblastech (vzdělávání, přistěhovalectví, ochrana životního prostředí atd.). Na území ES bez vnitřních hranic jsou postupně odbourávány administrativní a*

---

g) Nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností.

⁸⁰ Kučera, Z.: Mezinárodní právo soukromé. 7. vydání. Brno, Doplněk, 2001, s. 382.

⁸¹ Tichý, L.: Základy uznání cizích soudních rozhodnutí v českém a evropském právu. Praha, Univerzita Karlova, 1996, s. 15.

*legislativní překážky volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu, tj. dochází také k nárůstu právních vztahů s mezinárodním prvkem a s nimi spojených přeshraničních právních sporů. Na komunitární úrovni jsou však upraveny administrativní aspekty svobod, zatímco justice a soukromé právo mají stále spíše národní charakter. Nutnost uznávání a prohlášení vykonatelnosti cizích soudních rozhodnutí způsobuje v podmínkách jednotného vnitřního trhu nemalé problémy, které vedou k právní nejistotě stran, snížení efektivity soudních rozhodnutí a samozřejmě i značným finančním ztrátám.*⁸²

Nařízení Brusel I zachovává s Bruselskou úmluvou do značné míry kontinuitu a odpovídá jí jak ve struktuře a základních principech, tak v obsahu jednotlivých ustanovení, kdy oproti předchozí úpravě přináší pouze menší změny, a proto má Bruselská úmluva pro praxi význam z hlediska judikatury SDEU, jež je aplikovatelná i na většinu ustanovení obsažených v Nařízení Brusel I.⁸³

Cíle Nařízení Brusel I jsou vyjádřeny v jeho preambuli. Jde především o následující cíle:⁸⁴

- 1) Zabezpečení jednotného přístupu k soudům smluvních resp. členských států bez ohledu na státní příslušnost osob.
- 2) Zabezpečení jednotného nakládání s rozhodnutími soudů členských, resp. smluvních států.
- 3) Částečné propojení pravomocí soudů a uznání rozhodnutí.
- 4) Jednotná interpretace zajišťovaná SDEU.

3.9.3 Působnost Nařízení Brusel I

a) Místní působnost

Podle Nařízení Brusel I je možné uznat a vykonat rozhodnutí vydaná ve všech členských státech Evropské unie. Rozhodující skutečností je, že rozhodnutí bylo vydané soudem spadajícím pod pravomoc členského státu, nikoliv pak bydliště, sídlo či státní příslušnost účastníků.

---

⁸² Bohůnková, P., Kapitán, Z.: Systém uznání a výkonu cizích soudních rozhodnutí. Právní fórum 2008, č. 6, s. 2.

⁸³ Pauknerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 126.

⁸⁴ Rozehnalová, N., Týč, V.: Evropský justiční prostor ve věcech civilních. Brno: Masarykova Univerzita, 2005, s. 178.

b) Časová působnost

Nařízení Brusel I se mezi původními 15 členskými státy EU stalo platným od 1. března 2002. Pro Českou republiku, včetně dalších nově přistupujících států, pak od 1. května 2004.

V souvislosti s časovou působností nařízení je nutno vycházet z přechodných ustanovení, konkrétně pak článku 66, který stanoví, že Nařízení Brusel I se vztahuje pouze na řízení zahájená a veřejné listiny vypracované po vstupu tohoto nařízení v platnost. Dle článku 66 odst. 2 Nařízení Brusel I existují z tohoto pravidla dvě výjimky, a to:

- a) řízení bylo zahájeno v členském státě původu až poté, co Bruselská nebo Luganská úmluva vstoupila v platnost, jak v členském státě původu, tak i v dožádaném členském státě,⁸⁵ nebo
- b) v případě, že soud byl příslušný podle pravidel, která se shodují s pravidly pro určení příslušnosti obsaženými v Nařízení Brusel I nebo v dohodě uzavřené mezi členským státem původu a dožádaným členským státem, která byla platná v době zahájení řízení.

c) Věcná působnost

Věcný rozsah Nařízení Brusel I stanovuje pozitivně i negativně čl. 1 nařízení jak pro určování mezinárodní pravomoci soudů, tak pro uznání a prohlášení vykonatelnosti. Podle něj se Nařízení Brusel I použije v občanských a obchodních věcech bez ohledu na druh soudu, s výjimkou:

- a) otázek osobního stavu, způsobilosti fyzické osoby k právům a právním úkonům, majetkových práv vznikajících ze vztahů manželských a z dědění, včetně dědění ze závěti,
- b) konkursů, vyrovnání a podobných řízení,
- c) sociálního zabezpečení,
- d) rozhodčího řízení.

---

⁸⁵ Vzhledem k tomu, že Česká republika nebyla signatářem ani jedné z těchto smluv, nemá toto ustanovení pro naši právní praxi význam.

3.9.4 Uznání a výkon rozhodnutí dle Nařízení Brusel I

Uznání a výkon soudního rozhodnutí upravuje Nařízení Brusel I v kapitole III, člancích 32 až 56. Aby mohlo být soudní rozhodnutí uznáno a prohlášeno za vykonatelné podle Nařízení Brusel I, musí se na něj vztahovat místní, časová a věcná působnost podle nařízení. Rozhodnutím se podle článku 32 Nařízení Brusel I rozumí každé rozhodnutí vydané soudem členského státu bez ohledu na to, je-li označeno jako rozsudek, usnesení, příkaz nebo nařízení výkonu rozhodnutí, včetně rozhodnutí o nákladech řízení vydaného soudním úředníkem. Rozhodnutím ve smyslu nařízení může být tedy pouze akt státní moci, jenž autoritativním způsobem potvrzuje, zakládá, mění či ruší práva a povinnosti účastníků.⁸⁶

Rozhodnutí, které se má podle Nařízení Brusel I v cizím státě uznat, nemusí být nutně pravomocné.⁸⁷ V tomto se tato právní úprava liší od tuzemské úpravy, dle které cizí rozhodnutí musí nabýt právní moci.⁸⁸ Podle článku 37 nařízení může „*soud členského státu, v němž se žádá o uznání rozhodnutí vydaného v jiném členském státě, řízení přerušit, jestliže byl proti rozhodnutí podán řádný opravný prostředek*“.

Uznání a výkon rozhodnutí probíhají bez nutnosti zvláštního řízení. K uznání tak v podstatě může dojít dvěma způsoby. Buď proběhne neformální řízení v rámci soudního procesu, kde má cizí rozhodnutí nějaký význam. Dojde k tomu pravděpodobně v rámci řešení předběžné otázky.⁸⁹ K uznání tak dochází podle článku 33 odst. 1 bez zvláštního uznávacího výroku. Další způsob nabízí článek 33 odst. 2, v němž je zakotvena možnost vést zvláštní řízení ve věci uznání. To může navrhnout kterákoliv strana, která uplatňuje uznání jako hlavní věc v daném sporu, jestliže se stane sporným, zda rozhodnutí má být, nebo nemá být uznané. V rámci tohoto zvláštního řízení je však možné dožadovat se pouze pozitivního výroku, tj. že rozhodnutí má být uznáno. Soud poté v této věci vydá zvláštní deklaratorní rozhodnutí.

Podmínky, které brání uznání rozhodnutí, vymezuje článek 34 a 35 Nařízení Brusel I. Jedná se především o následující případy:

---

⁸⁶ Vaške, V.: Uznání a výkon cizích rozhodnutí v České republice. 1. vydání. Praha : C.H. Beck, 2007, s. 29.

⁸⁷ SDEU ve svém rozsudku ze dne 4.10.1991, sp. zn. C-183/90, ve věci Van Dalssen v. Van Loon potvrdil, že „...rozhodnutí vydané a vydané a vykonatelné v jednom členském státě může být vykonáno v jiném členském státě, ačkoli ještě není pravomocné...“.

⁸⁸ Ustanovení § 63 ZMPS.

⁸⁹ Vaške, V.: Uznání a výkon cizích rozhodnutí v České republice. 1. vydání. Praha : C.H. Beck, 2007, s. 35.

A) Uznání je zjevně v rozporu s veřejným pořádkem členského státu, v němž se o uznání žádá.

Při výkladu pojmu „zjevný rozpor s veřejným pořádkem“ lze vycházet z judikatury SDEU, který se tímto zabýval například v rozsudku C-7/98 Krombach⁹⁰ či C-38/98 Renault⁹¹. SDEU ve zmíněných případech došel k závěru, že použití výhrady veřejného pořádku zde přichází v úvahu pouze tehdy, pokud by uznání rozhodnutí porušovalo určitou podstatnou právní zásadu, a proto by bylo v nepřijatelném rozporu s právním řádem členského státu místa výkonu takového rozhodnutí. Každý stát tak může rozhodovat o své koncepci veřejného pořádku, avšak interpretace jejích limitů spadá do kompetence SDEU. Soudní rozhodnutí přitom nesmí být přezkoumáváno ve věci samé, k porušení veřejného pořádku tedy nestačí, že soud ve věci samé zjevně nesprávně rozhodl. Soud dožádaného státu nesmí odmítnout uznání cizího soudního rozhodnutí pouze z toho důvodu, že se domnívá, že národní nebo komunitární právo bylo aplikováno nesprávně, aniž by byla zároveň porušena některá ze základních právních zásad.

B) Žalovanému, v jehož nepřítomnosti bylo rozhodnutí vydáno, nebyl doručen návrh na zahájení řízení nebo jiná rovnocenná písemnost v dostatečném časovém předstihu a takovým způsobem, který mu umožňuje přípravu na jednání před soudem, ledaže žalovaný nevyužil žádný opravný prostředek proti rozhodnutí, i když k tomu měl možnost.

Jedná se o tzv. nepravdelnosti v řízení,⁹² tedy vady, kterými byla při řízení porušena ochrana žalované strany. Při interpretaci tohoto důvodu odepření uznání rozhodnutí lze rovněž odkázat na vcelku bohatou judikaturu SDEU.⁹³ Oproti původní úpravě obsažené v Bruselské úmluvě dochází v nařízení k jistému zjednodušení v tom smyslu, že se již striktně nevyžaduje doručení „řádně a včas“, přičemž tyto dvě podmínky musely být splněny kumulativně. Dle úpravy dané nařízením musí být písemnost doručena takovým vhodným způsobem, která mu umožňuje dostatečnou přípravu na jednání před soudem, zejména aby si zajistil obranu.

---

⁹⁰ Rozsudek SDEU č. 7/98 Dieter Krombach v. André Bamberski, SbSD, 2000, I-1935.

⁹¹ Rozsudek SDEU č. 38/98 Régie nationale des Usines Renault SA v Maxicar Spa, Orazio Formento, SbSD, 2000, I-2973.

⁹² Pauknerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 162.

⁹³ Viz např. rozsudek SDEU C-172/91 Sonntag v Waidan, C-474/93 Hengst Import v Campese, C-123/91 Minalment GmbH v Brandeis Ltd., C-78/95 Hendrikman a Feyen v Magenta.

- C) Uznání je neslučitelné s rozhodnutím vydaným v řízení mezi týmiž stranami v členském státě, v němž se o uznání žádá.
- D) Uznání je neslučitelné s dřívějším rozhodnutím, které bylo vydáno v jiném členském státě nebo ve třetí zemi v řízení mezi týmiž stranami a pro tentýž nárok, pokud toto dřívější rozhodnutí splňuje podmínky nezbytné pro uznání v členském státě, v němž se o uznání žádá.

V obou posledních případech jde o překážku *rei iudicatae*. Jedná se tedy o neslučitelnost rozhodnutí s rozhodnutím vydaným v řízení mezi týmiž stranami v členském státě, v němž se o uznání žádá popř. neslučitelnost s dřívějším rozhodnutím vydaným v jiném členském státě nebo ve třetí zemi v řízení mezi týmiž stranami a pro tentýž nárok, pokud toto dřívější rozhodnutí splňuje podmínky pro uznání.⁹⁴

3.9.5 Řízení o vykonatelnosti podle Nařízení Brusel I

Řízení o vykonatelnost je specifickým řízením, jehož smyslem je ověřit, zda cizí rozhodnutí splňuje vymezené formální náležitosti.⁹⁵ Podle článku 38 odst. 1 Nařízení Brusel I bude rozhodnutí vydané v jednom členském státě, které je v tomto státě vykonatelné, vykonáno v jiném členském státě poté, co zde bylo na návrh kterékoli zúčastněné strany prohlášeno za vykonatelné. Návrh na prohlášení vykonatelnosti je třeba podat u orgánu uvedenému v příloze II nařízení. V případě České republiky je tímto orgánem buď okresní soud místa domicilu povinného, nebo místa, kde má být rozhodnutí vykonáno nebo soudní exekutor. Rozhodující orgán pak v tomto řízení postupuje podle procesního práva státu, ve kterém je návrh podáván.

V řízení o prohlášení vykonatelnosti je zkoumáno, zda je předloženo vyhotovení rozhodnutí splňující podmínky pro přezkoumání jeho pravosti (článek 53 odst. 1) a zda je předložen dokument osvědčení podle článku 54 a 58 o soudních rozhodnutích a soudních smírech. Shledá-li rozhodující orgán, že jsou formální náležitosti návrhu na prohlášení vykonatelnosti splněny, je rozhodnutí vykonatelné. Toto rozhodnutí je bez odkladu doručené povinnému.

⁹⁴ Pauknerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé. 1. Vydání. Praha: C. H.Beck, 2008, s. 162.

⁹⁵ Kapitán, Z.: Evropský justiční prosto ve věcech civilních, Část VI., Uznání a výkon rozhodnutí podle nařízení Rady (ES) č. 44/2001. Právní fórum 2005, č. 7.

3.9.6 Opravný prostředek proti rozhodnutí o vykonatelnosti

Proti rozhodnutí o vykonatelnosti lze podle české právní úpravy podat odvolání u místně příslušného okresního soudu. Obecná lhůta pro podání tohoto opravného prostředku činí jeden měsíc od doručení prohlášení vykonatelnosti. Má-li strana, proti které je výkon navrhován domicil v jiném členském státě, než ve kterém je rozhodnutí o prohlášení vykonatelnosti vydáno, počíná ode dne doručení rozhodnutí straně, proti které je výkon navrhován běžet zvláštní dvouměsíční lhůta.

V řízení o opravném prostředku je možné vznést námitky týkající se nedodržení podmínek prohlášení vykonatelnosti a rovněž tak i nesplnění podmínek pro uznání rozhodnutí. Dojde-li odvolací soud k závěru, že existují důvody pro neuznání daného rozhodnutí, zruší rozhodnutí soudu I. stupně a rozhodne o zamítnutí návrhu na prohlášení vykonatelnosti.

Proti rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí o vykonatelnosti je rovněž možné podat opravný prostředek. V případě České republiky je tímto opravným prostředkem dovolání nebo žaloba pro zmatečnost.

3.9.7 Částečné prohlášení vykonatelnosti

Vykonatelnost je prohlášena pouze ve vztahu k některým z výroků cizího rozhodnutí. Důvodem pouze částečného prohlášení vykonatelnosti může být buď žádost oprávněného o prohlášení vykonatelnosti pouze ve vztahu k určitým částem rozhodnutí (článek 48 odst. 2) nebo situace, kdy není splněna některá z podmínek vykonatelnosti ve vztahu k určité části rozhodnutí nebo některý z výroků postihuje důvod odepření uznání (článek 48 odst. 1).

3.9.8 Řízení o výkon rozhodnutí

Cizí rozhodnutí bude vykonáno, jsou-li splněny tři podmínky.

- a) rozhodnutí je vykonatelné ve státě, kde bylo vydáno
- b) rozhodnutí bylo prohlášeno za vykonatelné ve státě uznání
- c) nebyly dány důvody odepření uznání rozhodnutí, v případě že byly namítnuty

Samotná úprava postupu při výkonu rozhodnutí je ponechána vnitrostátní úpravě, přičemž návrh na výkon lze podat buď samostatně, nebo společně s návrhem na prohlášení vykonatelnosti. Povinný subjekt má možnost podat proti rozhodnutí o nařízení výkonu opravný prostředek a to ve lhůtě stanovené pro podání opravného prostředku proti rozhodnutí o prohlášení vykonatelnosti. Rozhodnutí o výkonu rozhodnutí pak nemůže nabýt právní moci dříve než rozhodnutí o prohlášení vykonatelnosti.

V neposlední řadě a zejména pak v souvislosti s řízením o prohlášení vykonatelnosti je třeba zmínit, že Nařízení Brusel I bude brzy podstatně změněno. Dle bodu 28 preambule Nařízení Brusel I má Komise předložit zprávu o uplatňování Nařízení Brusel I nejpozději do pěti let od vstupu Nařízení Brusel I v platnost a v případě potřeby má pak předložit návrh na případné změny. Dne 21. dubna 2009 podala Komise zprávu Evropskému parlamentu, Radě a Hospodářskému a sociálnímu výboru o uplatňování nařízení č. 44/2001.⁹⁶ K této zprávě byla přiložena tzv. Zelená kniha o výkonu a uznávání soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.⁹⁷ Z předložené zprávy vyplynulo, že *„fungování nařízení je v obecné rovině uspokojivé, ale je zapotřebí zdokonalit uplatňování některých jeho ustanovení, více zjednodušit volný pohyb soudních rozhodnutí a posílit přístup ke spravedlnosti. Vzhledem k tomu, že k řadě nových změn by uведенé nařízení mělo být v zájmu srozumitelnosti přepracováno.“*⁹⁸

Následný zákonodárny proces pak byl završen dne 12. prosince 2012, kdy byla podepsána konečná revize Nařízení Brusel I, a to Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 1215/2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „Nařízení 1215/2012“). Nařízení 1215/2012 bylo dne 20. prosince 2012 publikováno v Úředním věstníku Evropské unie. Dvacátým dnem po vyhlášení tak vstoupilo v platnost a dne 10. ledna 2015

---

⁹⁶ Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o uplatňování nařízení Rady (ES) č. 44/2001 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech ze dne 21. 4. 2009. KOM(2009) 174. Dostupné na: [http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com\(2009\)0174_/com_com\(2009\)0174_cs.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com(2009)0174_/com_com(2009)0174_cs.pdf)

⁹⁷ Zelená kniha o posouzení nařízení Rady (ES) č. 44/2001 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. KOM(2009) 175. Dostupné na: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0175:FIN:CS:HTML>.

⁹⁸ Bod 1 preambule Nařízení č. 1215/2012.

nabude účinnosti (s výjimkou článků 75 a 76, které se použijí od 10. ledna 2014) nabude účinnosti.

Změn, které Nařízení 1215/2012 přinese ve srovnání s Nařízením Brusel I je celá řada. Pro účely této práce je však klíčové především zrušení exequatorního řízení popsaného výše. Dle stanoviska Komise uvedeného v Zelené knize o výkonu a uznávání soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech jsou žádosti o prohlášení vykonatelnosti téměř vždy úspěšné a uznání a výkon zahraničních soudních jsou odmítnuty jen zřídka. Důvodová zpráva k návrhu nařízení Evropského parlamentu a rady o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech⁹⁹ v tomto ohledu uvádí následující: „*Řízení o uznání a výkonu soudního rozhodnutí v jiném členském státě (řízení o prohlášení vykonatelnosti, „exequatur“)* představuje i nadále překážku pro volný pohyb rozhodnutí, která přináší zbytečné náklady a zpoždění pro dotčené účastníky, a odrazuje společnosti a občany od plného využívání vnitřního trhu.“ Dále autoři důvodové zprávy konstatují, že *v dnešní době justiční spolupráce a míra důvěry mezi členskými státy dospěla do stádia, ve kterém je možné pokročit k jednoduššímu, méně nákladnému a více formalizovanému systému pohybu soudních rozhodnutí tím, že se odstraní stávající formality mezi členskými státy.* Nařízení 1215/2015 proto ruší řízení o prohlášení vykonatelnosti pro všechna soudní rozhodnutí, na která se vztahuje.¹⁰⁰

Úpravu uznání a výkonu rozhodnutí obsahuje Nařízení 1215/2012 v článcích 36 až 60. Uznání rozhodnutí je upraveno v článku 36, které ustanovuje automatické uznávání bez zvláštního řízení. Aby rozhodnutí bylo uznáno, musí strana, která se dovolává uznání, předložit příslušné dokumenty (tj. vyhotovení rozhodnutí, osvědčení a překlady). Článek 38 Nařízení 1215/2012 zakotvuje možnost¹⁰¹ soudu, u kterého se

---

⁹⁹Dostupné na:

[http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com\(2010\)0748_/com_com\(2010\)0748_cs.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com(2010)0748_/com_com(2010)0748_cs.pdf)

¹⁰⁰ Myšlenku zrušení exequatorního řízení podporovala i Česká republika, když v rámci odpovědi na Zelenou knihu výkonu a uznávání soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech uvedla: „*ČR plně podporuje myšlenku zrušení řízení o prohlášení vykonatelnosti. Na druhou stranu považuje za zásadní zachovat dostatečné kontrolní pravomoci v rukou členského státu výkonu. Soudy (či jiné kompetentní orgány) ve státě výkonu by měly mít nadále možnost odmítnout uznat cizí rozhodnutí či nařídit jeho výkon, pokud existuje důvod pro odmítnutí uznání dotčeného soudního rozhodnutí.*“ Převzato z Odpovědi České republiky k Zelené knize o posouzení Nařízení rady (ES) č. 44/2001 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

Dostupné na: http://ec.europa.eu/justice/news/consulting_public/0002/contributions/ms_governments/czech_republic_cs.pdf

¹⁰¹ Záleží tedy na uvážení soudu, zda řízení přeruší či nikoliv.

strana dovolává rozhodnutí vydaného v jiném členském státě EU, řízení přerušit pokud je rozhodnutí napadeno v členském státě původu nebo pokud je podán návrh na vydání rozhodnutí o neexistenci důvodů pro odepření uznání.

Důležitým pak je zejména článek 39 Nařízení 1215/2012¹⁰², dle kterého platí, že rozhodnutí vydané v některém členském státě, které je v tomto státě vykonatelné, je vykonatelné v jiném členském státě, aniž je vyžadováno prohlášení vykonatelnosti. Dle článku 41 se řízení o výkonu rozhodnutí řídí právem dožádaného členského státu.

Lze shrnout, že Nařízení 1215/2012 upravuje oblast uznání a výkonu takřka stejně jako Nařízení Brusel I. Žalovaný disponuje stejnými prostředky na spravedlivý proces, obranu a soudní ochranu jako u Nařízení Brusel I, pouze odpadá jeden kroků směřujících k výkonu rozhodnutí. Jsem proto toho názoru, že zrušení exequatorního řízení skutečně může přispět ke zjednodušení a urychlení výkonu přeshraničních soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, aniž by reálně ohrožovalo práva povinného subjektu na spravedlivý proces. Zda-li je tato hypotéza pravdivá však ukáže až samotná praxe poté, co Nařízení 1215/2012 nabude účinnosti.

3.9.9 Uznání a výkon rozhodnutí dle ZMPS

Uznání a výkon cizích soudních rozhodnutí¹⁰³, soudních smírů a veřejných listin je zakotveno v ustanovení § 63 a násl. ZMPS. Tyto tituly mají v České republice účinnost, jestliže nabyly podle potvrzení příslušného cizího orgánu právní moci a byly-li uznány českými orgány. Ustanovení § 64 ZMPS stanoví případy, kdy je uznání vyloučené.

Jedná se o následující případy:

- a) *je zde výlučná pravomoc českých orgánů rozhodovat o věci;*
- b) *věc již byla rozhodnuta českým orgánem, nebo již bylo uznáno jiné cizí rozhodnutí;*

---

¹⁰² Článek 39 Nařízení 1215/2012: „Rozhodnutí vydané v některém členském státě, které je v tomto členském státě vykonatelné, je vykonatelné v jiném členském státě, aniž je vyžadováno prohlášení vykonatelnosti.“

¹⁰³ Na rozdíl od stávající úpravy nový zákon o mezinárodním právu soukromém zpřesňuje pojem „cizí rozhodnutí“ tak, že je jím i rozhodnutí úřadu cizího státu. Rozhodující je, že jde o rozhodnutí o právních poměrech, o nichž by podle jejich soukromoprávní povahy rozhodovaly v České republice soudy. V těchto věcech je třeba počítat s úpravou v řadě mezinárodních smluv a v přímo použitelných právních předpisech Evropské unie. Ustanovení zákona se tak použije ve vztazích k těm státům, s nimiž neexistuje žádný smluvní vztah.

- c) rozhodnutí předcházelo řízení, které neumožňovalo účastníku řádnou účast na řízení;
- d) rozhodnutí je v rozporu s veřejným pořádkem České republiky;
- e) neexistuje vzájemnost uznávání rozhodnutí, tato podmínka se neuplatní, jestliže rozhodnutí nesměřuje proti občanu České republiky, nebo vůči právnické osobě.

V případě, že jde o rozhodnutí v majetkoprávní záležitosti, neuznává se rozhodnutí zvláštním výrokem, ale český soud k tomuto rozhodnutí pouze přihlédne, tak jako by šlo o rozhodnutí českého soudu.¹⁰⁴ Rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech o určení otcovství, je-li alespoň jeden účastník českým občanem, lze uznat pouze na základě zvláštního rozhodnutí. Pokud bylo rozhodnutí českými orgány uznáno, lze ho na českém území vykonat. Výkon rozhodnutí musí být odůvodněn.

Zákonná úprava obsažená v ZMPS se uplatní jen tam, kde mezinárodní smlouva nebo bezprostředně použitelné předpisy evropského práva neupravují uznání a výkon rozhodnutí jinak.¹⁰⁵

---

¹⁰⁴ K úpravě dle nového zákona o mezinárodním právu soukromém důvodová zpráva v tomto ohledu uvádí: „Stejně jako v dosavadní úpravě se uznání cizího rozhodnutí v majetkových věcech zásadně nevyslovuje zvláštním výrokem. Přihlédne se k němu, jako by šlo o tuzemské rozhodnutí. Zpříšňuje se však dosavadní postup uznávajícího orgánu v těch případech, kdy může mít pochybnosti nebo nejasnosti ohledně neexistence důvodů pro odepření uznání, zejména jsou-li pochybnosti, zda se v řízení před cizím orgánem postupovalo způsobem, který se nesrovnává se zdejšími představami o řádném vedení řízení a zacházení se stranami. V takovém případě může být řízení přerušeno a stanovena lhůta pro zahájení zvláštního řízení, v kterém bude o uznání rozhodnuto. Nebude-li ve stanovené lhůtě podán návrh zahajující toto řízení, bude věcí úvahy příslušného orgánu, jaké důsledky z toho vyvodí. Proti dosavadní úpravě se vyžaduje, aby uznání cizího rozhodnutí v jiných než majetkových věcech, pokud se podle zákona neuznává bez dalšího řízení, vyslovil soud. Navrhuje se příslušnost okresního soudu. Jde o to, aby byla zajištěna spolehlivější informovanost o tom, že o určité věci bylo uznáno rozhodnutí cizího státu, a to i proto, že takové uznání je překážkou pro další uznání rozhodnutí orgánu jiného cizího státu v téže věci. Je třeba uvést, že jinak, jde-li o uznání bez dalšího řízení, může být českým orgánem rozhodujícím o uznání v určitých případech i správní úřad, např. při uzavírání manželství cizincem rozvedeným v cizím státě. Ohledně výkonu cizího rozhodnutí se vychází z dosavadní úpravy.“ Převzato z: http://www.anag.cz/Files/file/duvodova_mezprav.pdf

¹⁰⁵ Kučera, Z.: Mezinárodní právo soukromé, 7. vydání, Brno: Doplněk, 2008, s. 410.

4. Evropský exekuční titul

4.1 Přijetí a účel nařízení, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky

Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky, bylo přijato dne 21. dubna 2004. V platnost vstoupilo NEET dne 1. ledna 2005 a nabylo účinnosti dne 21. října 2005. Přijetím NEET byla završena první fáze společného programu Komise a rady o opatřeních k provádění zásady vzájemného uznávání rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. NEET reguluje proces, v němž lze vnitrostátní rozhodnutí prohlásit za exekuční titul. V otázkách mezinárodní pravomoci využívá NEET ustanovení obsažených v Nařízení Brusel I, přičemž jejich dodržení je jednou z podmínek pro potvrzení rozhodnutí jako evropského exekučního titulu vnitrostátním soudem.¹⁰⁶

Zavedení řízení o vydání evropského exekučního titulu bezpochyby znamená významný krok k řádnému fungování vnitřního trhu v oblasti soudní spolupráce v občanskoprávních otázkách, neboť přispívá k volnému pohybu soudních rozsudků, soudních vyrovnání a dalších listin, které se týkají nesporných nároků v rámci členských států Evropské unie s výjimkou Dánska.¹⁰⁷ Účelem NEET je zavedení evropského exekučního titulu pro nesporné nároky, který je jedním z nástrojů ES usilující o urychlení procesu vzájemného uznávání a vykonávání rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. Jak je uvedeno v bodu 8 preambule NEET, rozhodnutí vydané v jednom členském státě bude vykonáno bez mezitímních opatření přijatých před výkonem v členském státě, v němž se o výkon žádá. Není potřebné prohlášení o vykonatelnosti, jak jej vyžaduje Nařízení Brusel I (v dosavadní podobě). S rozhodnutím, které původní soud potvrdil jako evropský exekuční titul, by se mělo pro účely výkonu nakládat tak, jako kdyby bylo vydáno v členském státě, ve kterém se o jeho výkon žádá. Nařízení tak přináší zřejmé výhody věřitelům, kteří mají možnost rychlého a účinného výkonu rozhodnutí v zahraničí bez zapojení soudní moci členského státu, v němž o výkon usilují a bez následných zpoždění a vyšších nákladů.

---

¹⁰⁶ Bohůnková, P., Kapitán, Z.: Systém uznání a výkonu cizích soudních rozhodnutí. Právní fórum 2008, č. 6, s. 4.

¹⁰⁷ Melicharová, D.: Problematika zavedení evropského exekučního titulu do právního řádu České republiky, Soudce, 2006, č. 2, s. 25.

4.2 Působnost NEET

4.2.1 Časová působnost

Evropský exekuční titul lze získat pro rozhodnutí vydaná, soudní smíry schválené nebo uzavřené a úřední listiny vyhotovené po 21. lednu 2005 a v případě Bulharska a Rumunska po 1. lednu 2007.

4.2.2 Místní působnost

Potvrzení evropského exekučního titulu lze získat pro rozhodnutí, soudní smíry a úřední listiny vydané, uzavřené, schválené nebo vyhotovené soudem nebo příslušným orgánem ve všech členských státech s výjimkou Dánska.

4.2.3 Věcná působnost

a) Pozitivní vymezení

NEET se vztahuje na občanské a obchodní věci v přeshraničních případech, bez ohledu na povahu soudu.

Při výkladu toho, co spadá pod obchodní a občanské věci ve smyslu NEET lze odkázat na bohatou judikaturu Soudního dvora EU. V rozsudku C-29/76 LTU Lufttransportunternehmen gmbH & Co KG v. Eurocontrol, Recueil 1976 SDEU konstatoval, že pojem „občanské a obchodní věci“ musí mít samostatný význam odvozený z cílů a struktury příslušné právní úpravy Společenství a z obecných zásad právního řádu jako celku. Soud dále rozhodl, že pro rozhodování o tom, zda je spor občanské nebo obchodní povahy, jsou důležité dva prvky, a to sice:

- předmět sporu a
- povaha vztahu mezi dotýčnými stranami.

Někteří autoři pak v této souvislosti uvádějí, že rozhodující pro použití termínu „občanské a obchodní věci“ je povaha právního vztahu, který je předmětem rozhodování, nikoli druh soudního orgánu, před kterým je věc rozhodována. Jednotlivé smluvní státy mohou mít různě rozhraničenu příslušnost soudních orgánů uvnitř státu a otázky, které jsou v jednom státě řešeny před civilními soudy či senáty, mohou být v jiném řešeny před soudy či senáty trestními či správními.¹⁰⁸

---

¹⁰⁸ Rozehnalová, N., Týč, V.: Vytváření jednotného justičního prostoru v Evropě a české mezinárodní právo soukromé, Právník. 1999, roč. 138, č. 10, s. 954.

Zejména s ohledem na žaloby zahrnující orgán veřejné moci SDEU stanovil, že věc není „občanskou nebo obchodní“, pokud se týká sporu mezi orgánem veřejné moci a soukromou osobou, jestliže uvedený orgán jednal při výkonu veřejné moci. SDEU proto rozlišuje mezi jednáním *acta iure imperii*, které je vyloučeno z pojmu „občanských nebo obchodních“ věcí, a jednáním *acta iure gestionis*, které je naopak do tohoto pojmu zahrnuto.

V dalším ze svých rozsudků pak SDEU uvedl,¹⁰⁹ že se pojem „občanské nebo obchodní věci“ vztahuje na nárok, kdy se stát snaží vůči soukromoprávní osobě uplatnit soukromoprávní záruční smlouvu, která byla uzavřena s cílem umožnit třetí osobě poskytnout záruku požadovanou a vymezenou dotyčným státem, a to pokud právní vztah mezi věřitelem a ručitelem podle dotyčné záruční smlouvy neznamena výkon státní moci nad rámec pravomocí, jež existují v souladu s pravidly upravující vztahy mezi soukromými osobami.

Ve věci *Frahuil/assitalia* (C 365/02) bylo rozhodnuto, že žaloba z titulu právního postoupení proti dovozci, který dlužil clo, vznesená ručitelem, který tento závazek vůči celním orgánům uhradil při plnění záruční smlouvy, v rámci níž se zavázal celním orgánům ručit za platby dotyčného závazku přepravce, který původně obdržel od hlavního dlužníka pokyn, aby dluh zaplatil, musí být považována za případ spadající do rámce definice pojmu „občanské a obchodní věci“.¹¹⁰

b) Negativní vymezení

NEET se naopak nevztahuje na:

- a) Věci daňové, celní či správní ani na odpovědnost státu za jednání a opominutí při výkonu státní moci (tzv. „*acta iure imperii*“);
- b) osobní nebo způsobilost k právním úkonům fyzické osoby, majetková práva vyplývající z manželských vztahů, závěti a dědictví;
- c) úpadky, vyrovnání a podobná řízení;
- d) sociální zabezpečení;
- e) rozhodčí řízení.

---

¹⁰⁹ Rozsudek SDEU C-266/01 ve věci *Préservatrice foncière* ze dne 15. května 2003.

¹¹⁰ Praktický průvodce pro uplatňování nařízení o evropském platebním rozkazu. Dostupné na: <http://www.evropskyspotrebitel.cz/files/prakticky-pruvodce-evropsky-platebni-rozkaz.pdf>

4.2.4 Vztah k nařízení Brusel I

Vztah mezi oběma nařízeními je vyjádřen v článku 27 NEET, v němž je uvedeno, že není dotčena možnost žádat o uznání a výkon rozhodnutí, soudního smíru či úřední listiny o nesporném nároku v souladu s Nařízením Brusel I.

NEET nepředstavuje *lex specialis* k Nařízením Brusel I.¹¹¹ Každé řízení dle NEET spadá do oblasti věcné působnosti Nařízením Brusel I. Jedná se o dva paralelní způsoby řízení. Záleží tedy pouze na navrhovateli, zda u exekučních titulů, které spadají do působnosti obou nařízením, navrhne postup podle Nařízením Brusel I. nebo zda požádá o vydání evropského exekučního titulu dle NEET.¹¹² Postup podle NEET je však podmíněn tím, jak stát původu naplňuje minimální standardy stanovené NEET pro to, aby byly naplněny všechny nezbytné požadavky na vydání potvrzení evropského exekučního titulu.¹¹³

Věcná působnost Nařízením Brusel I¹¹⁴ a NEET¹¹⁵ je shodná, obě nařízením se vztahují na věci občanské a obchodní, ale nevztahují se na věci daňové, celní a správní a rovněž na věci osobního stavu, způsobilosti fyzické osoby k právům a právním úkonům, majetkové vztahy mezi manželi a dědění včetně dědění ze závěti, konkursy a vyrovnání a podobná řízení, sociální zabezpečení a rozhodčí řízení. Oproti Nařízením Brusel I jsou z působnosti NEET výslovně vyloučeny „*acta iure imperii*“.¹¹⁶

Podstatným rozdílem obou nařízením však je skutečnost, že NEET je použitelné jen u užšího okruhu exekučních titulů. NEET se totiž vztahuje jen na nesporné nároky, jejichž definice je obsažena v článku 3 NEET. V budoucnu by však měl být evropský exekuční titul zaveden pro všechna rozhodnutí, jež spadají do působnosti Nařízením Brusel I.¹¹⁷ I přesto, že věcná působnost NEET je ve srovnání s Nařízením Brusel I užší, má jeho přijetí v oblasti justiční spolupráce členských zemí EU zásadní význam. Dle odhadu vyjádřeného Evropským hospodářským a sociálním výborem se plných

---

¹¹¹ Pauknerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 345.

¹¹² Článek 20 NEET.

¹¹³ Srov. Boschiero, N. The forthcoming European enforcement order: towards European lawenforcement area, *Rivista di diritto internazionale*, 2003, roč. 86, č. 2, s. 413.

¹¹⁴ Článek 1 Nařízením Brusel I.

¹¹⁵ Článek 2 NEET.

¹¹⁶ Odpovědnost státu za jednání o opomenutí při výkonu státní moci. Článek 2 odst. 1 věta druhá NEET.

¹¹⁷ Viz Program opatření k prosazení zásad vzájemného uznávání soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech ÚV č. C 12 z 15.1.2001, s. 1-9, převzato z: Zvolský, L.: Evropský exekuční titul pro nesporné nároky. *Bulletin advokacie*, 2006, č. 2, s. 35.

90% rozhodnutí, jež jsou vykonána v jiném členském státě EU, než byla vydána, týká právě nesporných nároků.¹¹⁸

Hlavní přínos NEET v porovnání s Nařízením Brusel I spočívá v odstranění exequatur, tedy nutnosti konat ve státě výkonu řízení o prohlášení vykonatelnosti podle Nařízení Brusel I. Znamená to, že rozhodnutí, které bylo v členském státě původu potvrzeno jako evropský exekuční titul, je uznáno a vykonáno v ostatních členských státech, aniž je zapotřebí prohlášení o vykonatelnosti a aniž může být proti jeho uznání podán protest. Jak je uvedeno v bodě 9 preambule NEET, takový postup by měl ve srovnání s postupem dle Nařízení Brusel I poskytovat značnou výhodu. Není při něm zapotřebí schválení soudu ve druhém členském státě. Odpadnutí řízení o prohlášení vykonatelnosti je legitimováno především vzájemnou důvěrou v řádné soudnictví ve všech členských státech.

Vzhledem k rozdílné časové účinnosti je pro posouzení, které nařízení v případě konkrétního exekučního titulu aplikovatelné, důležité datum jeho vydání. Ani místní příslušnost není v případě obou nařízení shodná, zatímco NEET se ve vztahu k Dánsku neaplikuje,¹¹⁹ ustanovení Nařízení Brusel I se zde uplatňují na základě Dohody mezi ES a Dánskem podepsané v roce 2005, s účinností od 1. července 2007.¹²⁰

4.3 Soudní rozhodnutí, úřední listiny a soudní smíry

Jako evropské exekuční tituly mohou být potvrzeny exekuční tituly, které splňují požadavky stanovené nařízením a spadají do jedné ze tří kategorií: rozhodnutí, soudní smír či úřední listina.¹²¹

4.3.1 Soudní rozhodnutí

Rozhodnutím ve smyslu nařízení se myslí *„každé rozhodnutí vydané soudem členského státu bez ohledu na to, je-li označeno jako usnesení, příkaz, rozhodnutí,*

---

¹¹⁸ Zvolský, L.: Evropský exekuční titul pro nesporné nároky. Bulletin advokacie, 2006, č. 2, s. 35.

¹¹⁹ bod 25 preambule NEET.

¹²⁰ Dohoda mezi Evropským společenstvím a Dánským královstvím o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. Úřední věstník Evropské unie z 16.11.2005, č. 3, s. 190.

¹²¹ Ve smyslu článku 26 NEET se použije pouze pro rozhodnutí vydaná, soudní smíry schválené nebo uzavřené a veřejné listiny vyhotovené nebo registrované po vstupu NEET v platnost. Tímto dnem by měl být dle článku 33 NEET 21. říjen 2005, s výjimkou článků 30, 31 a 32, které použijí ode dne 21. ledna 2005.

nebo příkaz k nařízení výkonu, včetně rozhodnutí o nákladech řízení vydané soudním úředníkem.“¹²²

Podstatným znakem rozhodnutí ve smyslu NEET je to, že musí být vydáno soudem členského státu Evropských společenství. Znamená to, že takové rozhodnutí musí být nejen vydáno na území členského státu, ale musí být i vyneseno orgánem vykonávajícím soudní funkci státu.¹²³ Není přitom rozhodné, o jaký druh soudu se jedná (civilní, obchodní či správní). Rozhodnutí správních úřadů, i když se týkají občanskoprávních věcí, zásadně nejsou způsobilá uznání a výkonu v rámci NEET.¹²⁴ Exekucním titulem tak pro účely NEET dále nemohou být rozhodnutí soukromých soudů či rozhodnutí mezinárodních soudů včetně SDEU.¹²⁵

Článek 4 odst. 1 NEET rovněž ujasnil postavení rozhodnutí o nákladech řízení vydaného soudním úředníkem, které výslovně zahrnul mezi exekucní tituly uznatelné za evropský exekucní titul. I v tomto případě je ale nutné, aby proběhlo soudní řízení. Příkaz k úhradě soudních nákladů týkající se řízení, které spadá mimo působnost NEET, by neměl být potvrzitelný za evropský exekucní titul.

Rozhodnutí podléhající režimu NEET nemusí být pravomocné. Podmínkou potvrzení rozhodnutí jako evropského exekucního titulu je jeho vykonatelnost v členském státě původu.¹²⁶ Jako evropský exekucní titul tedy mohou být potvrzena i rozhodnutí předběžně vykonatelná ve smyslu ustanovení § 162 OSŘ.

4.3.2 Soudní smíry

V souladu s článkem 24 odst. 1 NEET může být jako evropský exekucní titul schválen soudní smír, který byl schválen soudem nebo který byl uzavřen před soudem v průběhu soudního řízení.

Dle českého právního řádu můžeme za mimosoudní smír považovat dohodu rozvedených manželů nebo odděleně žijících rodičů o výživě nezletilého dítěte dle ustanovení § 26 odst. 3 a ustanovení § 50 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění

---

¹²² Článek 4 odst. 1 NEET

¹²³ Určitou výjimku představuje dle ustanovení článku 4 odst. 7 NEET švédský vykonávací úřad. Ačkoliv tento úřad nepatří mezi soudní orgány, jeho rozhodnutí jsou výslovně zahrnuta mezi exekucní tituly, které mohou být výslovně uznány za evropský exekucní titul.

¹²⁴ Potvrzení evropského exekucního titulu tak nebude moci být uděleno např. rozhodnutí Českého telekomunikačního úřadu ve sporu mezi osobou vykonávající telekomunikační činnost a uživatelem (srov. ustanovení § 129 zákona č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích).

¹²⁵ Mezi rozhodnutí vyloučené z působnosti NEET dále patří dle článku 2 odst. 2 písm. d) rozhodnutí rozhodčích soudů.

¹²⁶ článek 6 odst. 1 písm. a) NEET.

pozdějších předpisů.¹²⁷ Smíru uzavřenému před soudem pak dle OSŘ odpovídá smír uzavřený v samostatném smířčím řízení¹²⁸ nebo v řízení sporném v souladu s ustanovením § 99 OSŘ.¹²⁹

4.3.3 Úřední listiny

Dle definice obsažené v článku 4 odst. 3 NEET je úřední listinou buď (a) dokument, který byl formálně vyhotoven nebo registrován jako úřední listina a jehož ověření souvisí s podpisem a obsahem listiny a provedl je orgán veřejné moci či jiný orgán zmocněný pro tento účel členským státem původu, nebo (b) ujednání o vyživovací povinnosti uzavřené se správními orgány nebo jimi ověřené. Touto specifikací se NEET odlišuje od Nařízení Brusel I, které sice pojem „veřejné listiny“ používá, ale tuto listinu již blíže nespecifikuje.

Termín úřední listina byl rovněž původně převzat do ustanovení § 200 ua upravujícího evropský exekuční titul, což způsobovalo nemalé potíže, neboť český právní řád tento pojem neznal. V návaznosti na četnou kritiku předmětné úpravy byl novelou č. 404/2012 Sb. nahrazen termín úřední listina termínem veřejná listina.

Dle ustanovení § 134 OSŘ můžeme za veřejné listiny považovat: *„Listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními předpisy prohlášeny za veřejné, potvrzují, že jde o nařízení nebo prohlášení orgánu, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, i pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno.“* Zvláštní právní předpis prohlašuje za veřejnou listinu i notářský zápis a jeho stejnopis.¹³⁰

4.3.4 Nesporné nároky

NEET se vztahuje pouze na rozhodnutí, soudní smíry a úřední listiny o nesporných nárocích. Pojem „nesporné nároky“ by měl zahrnovat všechny situace, v nichž dlužník prokazatelně nepopírá existenci ani výši peněžního nároku a v nichž má věřitel proti dlužníkovi buď soudní rozhodnutí, nebo vykonatelný dokument, který

---

¹²⁷ Vaške, V.: Uznání a výkon cizích rozhodnutí v České republice. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 244

¹²⁸ tzv. praetorský smír podle ustanovení § 67 až § 69 OSŘ.

¹²⁹ Pavlová, B., Doležel, V.: Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky. Návrh nařízení o evropském platebním rozkazu. Právní fórum, 2006, č. 1, s. 2.

¹³⁰ Ustanovení § 6 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti.

vyžaduje výslovný souhlas dlužníka, ať už se jedná o soudní smír nebo úřední listinu.¹³¹

„Nárokem“ je přitom pouze peněžitý nárok na konkrétní částku, která je splatná nebo jejíž datum splatnosti je uvedeno v rozhodnutí, soudním smíru nebo úřední listině.¹³² Evropský exekuční titul tedy nemůže být podkladem pro výkon rozhodnutí ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky (např. vyklizení nemovitosti, odebrání věci atd.).

Nárok se podle článku 3 odst. 1 NEET považuje za nesporný, pokud:

- a) dlužník s ním výslovně souhlasil tím, že jej uznal, nebo jej prostřednictvím smíru, který schválil soud nebo který byl uzavřen před osudem v průběhu řízení;
- b) dlužník proti němu v průběhu soudního řízení nevznesl nikdy žádné námitky v souladu s odpovídajícími procesními předpisy členského státu původu nebo
- c) dlužník se neúčastnil soudního jednání, ve kterém se o tomto nároku jednalo, ani nebyl na takovém soudním jednání zastoupen poté, co nejprve vznesl proti nároku v průběhu soudního řízení námitky, pokud takové jednání znamená podle práva členského státu původu konkludentní souhlas s nárokem nebo skutečností, které tvrdí věřitel;
- d) dlužník jej výslovně uznal v úřední listině.

Výše zmíněné případy, které vedou k ohodnocení pohledávky jako nesporné, mohou být de facto rozděleny do dvou kategorií. První skupina zahrnuje případy, kdy se dlužník aktivně účastní soudního nebo jiného řízení a výslovně souhlasí s tím, že věřitelova pohledávka je oprávněná. Tato kategorie tedy předpokládá aktivní chování dlužníka, který musí souhlasit s pohledávkou co do její existence a výše. V této souvislosti lze poukázat na ustanovení § 120 odst. 4 OSŘ, dle kterého platí, že „*soud může též vzít za svá skutková zjištění shodná tvrzení účastníků*“. Nesporným tak v duchu tohoto ustanovení je pouze takové tvrzení, se kterým druhá strana výslovně souhlasí. Dle platné právní úpravy obsažené v OSŘ lze do této skupiny lze zařadit

---

¹³¹ Bod 5 Preambule NEET

¹³² Článek 4 odst. 2 NEET

především rozsudek pro uznání podle § 153a odst. 1 OSŘ,¹³³ kdy žalovaný uzná v průběhu soudního řízení nárok nebo základ nároku, který je proti němu žalobou uplatňován.

Druhou skupinou jsou potom případy, kdy dlužník nereaguje na soudní příkaz k předložení svého stanoviska k pohledávce, čímž lze předpokládat, že dlužník svůj závazek nepopírá. Z nedostatku aktivního odporu dlužníka soud v těchto případech dovozuje jeho souhlas s pohledávkou. Neexistence námitky dlužníka tak může spočívat v tom, že se nedostaví k soudnímu jednání, nesplní výzvu soudu k předložení písemného oznámení o tom, že se zamýšlí obhajovat atd. Tento nástroj má přimět povinnou stranu k důsledně obraně vlastních práv a zabránit zbytečným průtahům soudního řízení, které by pouze oddalovaly povinnost dlužníka dostát svým závazkům.

Dle tuzemské právní úpravy lze do této kategorie zařadit primárně rozsudek pro uznání spojený s pasivním projevem vůle dlužníka či rozsudek pro zmeškání. Ve smyslu ustanovení § 153a odst. 3 OSŘ se uplatňuje fikce, že žalovaný nárok, který je proti němu uplatňován, uznal, přičemž tato fikce vzniká nesplněním povinnosti uložené v kvalifikované výzvě dle § 114b odst. 5 OSŘ¹³⁴, tj. žalovaný se na výzvu soudu ve stanovené lhůtě nevyjádřil ve věci a ani nesdělil vážný důvod, který mu ve vyjádření brání. Rozsudek pro zmeškání pak soud vydá v případě, že se žalovaný nedostaví k nařízenému soudnímu jednání, a to i přesto, že byla řádně doručena do vlastních rukou žaloba a předvolání k jednání nejméně deset dnů přede dnem, kdy se jednání má konat a byl poučen o následcích nedostavení se bez důvodné a včasné omluvy.¹³⁵

---

¹³³ Uznáním nároku se ve smyslu § 153a odst. 1 rozumí výslovný projev vůle žalovaného adresovaný soudu. Jde o kvalifikovaný procesní projev žalovaného. Uznávací prohlášení může žalovaný učinit písemným, elektronickým, telegrafickým nebo telefaxovým podáním adresovaným soudu nebo ústně do protokolu. Drápal, L. In Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol.: Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. 7. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2006, s. 696.

¹³⁴ Dle ustanovení § 114b odst. 5 OSŘ platí následující: „*Jestliže se žalovaný bez vážného důvodu na výzvu soudu podle odstavce 1 včas nevyjádří a ani ve stanovené lhůtě soudu nesdělí, jaký vážný důvod mu v tom brání, má se za to, že nárok, který je proti němu žalobou uplatňován, uznává; o tomto následku (§ 153a odst. 3) musí být poučen. To neplatí, jsou-li splněny předpoklady pro zastavení řízení nebo odmítnutí žaloby.*“

¹³⁵ Dle ustanovení § 153b odst. 3 však rozsudek pro zmeškání nelze vydat ve věcech, v nichž nelze uzavřít a schválit smír, nebo došlo-li by takovým rozsudkem ke vzniku, změně, nebo zrušení právního poměru mezi účastníky.

4.4 Vydání potvrzení evropského exekučního titulu

Pro řízení o evropském exekučním titulu platí, že je možné jej zahájit pouze na návrh, přičemž aktivní legitimace k podání návrhu na zahájení řízení svědčí pouze oprávněnému z evropského exekučního titulu.

Vlastní potvrzení evropského exekučního titulu pro nesporné nároky bude příslušným soudem členského státu vydáno na vzorových formulářích, které jsou přílohou NEET.¹³⁶ Ve smyslu článku 9 odst. 2 platí, že potvrzení evropského exekučního titulu se vydává v jazyce, v němž je vypracováno rozhodnutí.

Bude-li soudu členského státu doručen evropský exekuční titul pro nesporné nároky vydaný soudem jiného členského státu, je tento soud povinen k němu přistupovat stejně jako k exekučnímu titulu vydanému soudem vlastním. Evropský exekuční titul pro nesporné pohledávky nesmí být v zemi výkonu přezkoumáván ve věci samé.¹³⁷

4.5 Minimální normy

Vzhledem k tomu, že procesní předpisy v jednotlivých členských státech se mohou lišit, stanoví NEET poměrně podrobně minimální normy pro řízení vedoucí k vydání rozhodnutí, jejichž cílem je zajištění práva na spravedlivý proces. Pro potvrzení rozhodnutí o nesporném nároku je potřeba, aby soudní řízení ve státě původu splnilo procesní požadavky stanovené NEET v článcích 12-19. Tyto požadavky se týkají především splnění podmínek pro řádné doručení a poučovací povinnosti soudu.

Minimální normy byly stanoveny především proto, aby bylo zajištěno, že dlužník bude o soudním řízení vedeném proti němu, o nutnosti své aktivní účasti v řízení, pokud chce popřít nárok, a o důsledcích své neúčasti informován včas a takovým způsobem, aby si mohl zajistit obhajobu.¹³⁸ Kromě toho musí být dlužník poučen o zahájení řízení a procesních prostředcích, kterými se může hájit.

Pro vydání potvrzení evropského exekučního titulu je nezbytné, aby členský stát dodržel procesní podmínky stanovené v NEET. Pokud nebudou podmínky

---

¹³⁶ Článek 9 odst. 1 NEET.

¹³⁷ Článek 21 odst. 2 NEET.

¹³⁸ bod 12 preambule NEET.

stanovené minimálními normami splněny, nelze podle NEET postupovat a věřitel může v takovém případě využít pouze Nařízení Brusel I, nebo postup podle vnitrostátní právní úpravy.

Důvody, které tvůrce NEET vedly k přijetí minimálních norem, blíže objasňuje důvodová zpráva NEET.¹³⁹ Z této důvodové zprávy vyplývá zejména ta skutečnost, že převážná většina rozhodnutí o nesporných pohledávkách je vydána v nepřítomnosti dlužníka. Vychází se přitom z toho, že pasivita dlužníka je důsledkem jeho vědomého rozhodnutí buď proto, že pohledávku shledává jako oprávněnou nebo proto, že se rozhodl ignorovat soudní řízení záměrně. V případech chybějící reakce dlužníka zůstává jediným důkazem toho, že mu bylo umožněno vědomě se rozhodnout pro neúčast v řízení, správné a včasné doručení listin, kterými je informován o vzneseném nároku, jeho procesních právech a důsledcích jeho neúčasti v řízení. Zakotvením minimálních norem pro doručování má být zaručena náležitá informovanost dlužníka a dostatečný čas pro přípravu jeho obhajoby. Dle návrhu Komise by tedy nespornost nároku měla spočívat ve vědomém jednání dlužníka, které je důsledkem rozhodnutí učiněného na základě jeho včasného a náležitého informování.

Uplatnění minimálních norem se však týkají primárně případů, kdy je rozhodnutí vydáno bez výslovného souhlasu dlužníka, jde tedy o případy, kdy je jeho souhlas a nespornost pohledávky předpokládána v souladu s článkem 3 odst. 1 písm. b) a c) NEET. Pokud dlužník s nárokem výslovně souhlasil tím, že jej uznal, dodržení minimálních norem se nezkoumá.

Dodržení minimálních norem se bude posuzovat v následujících případech:

- Vydání potvrzení o evropském exekučním titulu podle článku 12 NEET, tj. tehdy, kdy dlužník proti nároku v průběhu soudního řízení nevznesl žádné námítky (rozsudek pro uznání) nebo se soudního jednání neúčastnil ani nebyl zastoupen (rozsudek pro zmeškání – článek 3 odst. 1 písm. b) a c) NEET). Nezbytným předpokladem pro potvrzení rozhodnutí o nároku jako evropského exekučního titulu je spolehlivé doručení návrhu na zahájení řízení, aby byla dlužníkovi dána možnost pohledávku popřít.

---

¹³⁹ Bod 5 Důvodové zprávy k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky, COM(2002)0159 final, CELEX 52002PC0159. Dostupná na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52002PC0159:EN:HTML>

- Vydání náhradního potvrzení o evropském exekučním titulu pro rozhodnutí o opravném prostředku po napadení již potvrzeného rozhodnutí (článek 6 odst. 3 NEET).

Minimální normy se použijí i pro rozhodnutí o opravném prostředku proti původnímu rozhodnutí,¹⁴⁰ pokud jsou v době vydání rozhodnutí splněny podmínky obsažené v článku 3 odst. 1 písm. b) nebo c). NEET neukládá členským státům přímo povinnost, aby přizpůsobily svoje vnitrostátní právní předpisy minimálním procesním normám v něm stanoveným. Podněcuje je ale tím, že umožňuje účinnější a rychlejší výkon rozhodnutí v jiném členském státu jen tehdy, pokud jsou tyto minimální normy splněny.

Minimální normy se vztahují jak na doručování přeshraniční, tak na doručování vnitrostátní. Ve druhém případě se jedná o rozhodnutí o vnitrostátním skutkovém stavu, které má být vykonáno v zahraniční.

4.5.1 Doručování

NEET uvádí v čl. 13 a 14 dvě skupiny přípustných způsobů doručování písemnosti, kterou se zahajuje řízení. Jedná se doručení s potvrzením o přijetí dlužníkem (článek 13) a doručení bez takového potvrzení (článek 14), přičemž obě formy doručování jsou považovány za rovnocenné. Není tedy nezbytné provést nejdříve první z forem doručování a teprve v případě jejího neúspěchu přikročit k druhé formě.¹⁴¹ Oba předpokládané uvedené způsoby doručování jsou charakterizovány buď naprostou jistotou (článek 13 NEET), nebo velmi vysokým stupněm pravděpodobnosti (článek 14 NEET), že se doručovaný dokument dostal ke svému adresátovi. Ve druhé kategorii by mělo být rozhodnutí potvrzeno jako evropský exekuční titul pouze v tom případě, že členský stát původu má vhodný mechanismus umožňující dlužníkovi požádat o celkový přezkum rozhodnutí za podmínek stanovených v článku 19 v těch výjimečných případech, kde se navzdory splnění článku 14, dokument k adresátovi nedostal.¹⁴²

¹⁴⁰Nezáleží však na tom, zda pro toto původní rozhodnutí již bylo vydáno potvrzení evropského exekučního titulu či nikoliv.

¹⁴¹Původní návrh Komise, který stanovil, že doručení podle čl. 14 může následovat až po neúspěšném pokusu o doručení podle čl. 13, nebyl do konečného textu nařízení zpracován.

¹⁴²Článek 14 preambule NEET.

Ustanovení nařízení o doručování soudních a mimosoudních písemností v občanskoprávních a v obchodních věcech č. 1348/2000 zůstávají však na základě článku 28 NEET nedotčena.

Při doručování s dokladem o přijetí dlužníkem podle článku 13 NEET může být dokument o zahájení řízení nebo dokument s obdobnými účinky doručen dlužníkovi některým z těchto způsobů:

- a) osobní doručení, při němž dlužník podepíše potvrzení o přijetí s uvedením data přijetí;
- b) osobní doručení, při němž příslušná osoba, která doručení uskutečnila, podepíše dokument, v němž uvede, že dlužník dokument přijal nebo odepřel bez jakéhokoliv oprávněného důvodu, a datum doručení;
- c) doručení poštou, při němž dlužník podepíše a odešle zpět potvrzení o přijetí s uvedením data přijetí;
- d) doručení elektronickými prostředky, jako je fax nebo elektronická pošta, při němž dlužník podepíše a odešle zpět potvrzení o přijetí s uvedením data přijetí.

V souladu s ustanovením článku 13 preambule NEET nelze dostatečný způsob pro potvrzení rozhodnutí jako evropského exekučního titulu považovat způsob doručování, které se opírá o právní domněnku splnění minimálních norem. Fiktivní doručení proto nepřichází v úvahu. Náhradní doručení na poště nebo u příslušného státního orgánu je však přípustné.

Při doručování bez dokladu o přijetí dlužníkem podle článku 14 odst. 1 NEET lze dokument o zahájení řízení nebo dokument s obdobnými účinky a předvolání k soudnímu jednání dlužníkovi doručit i některým z těchto způsobů:

- a) osobní doručení na osobní adresu dlužníka osobám, které žijí ve stejné domácnosti jako dlužník nebo jsou tam zaměstnány;
- b) v případě dlužníka, který je osobou samostatně výdělečně činnou nebo právnickou osobou, osobní doručení na obchodní adresu dlužníka osobám, které dlužník zaměstnává;
- c) uložení dokumentu v poštovní schránce dlužníka;
- d) uložení dokumentu na poště nebo u příslušných veřejných orgánů a vložení písemného oznámení o tomto uložení do poštovní schránky dlužníka za

předpokladu, že je dokument v písemném oznámení jasně označen jako dokument soudu nebo že je v dokumentu poukázáno na to, že doručení se na základě výše uvedeného oznámení pokládá za uskutečněné a že počínají běžet lhůty;

- e) doručení poštou bez dokladu, pokud má dlužník adresu v členském státě původu;
- f) doručení elektronickými prostředky automatickým potvrzením o doručení za předpokladu, že dlužník s tímto způsobem doručení výslovně souhlasil předem.

Oběma výše popsanými způsoby lze doručovat i zástupcům dlužníků.¹⁴³ Doručování těmto osobám by mělo být využíváno za situace, kdy se dlužník u soudu nemůže zastupovat sám, jako je tomu u právnických osob. Dále se tak děje ve chvíli, kdy osoba, která dlužníka zastupuje, je určena zákonem, případně v situaci, kdy dlužník zmocnil k zastupování v konkrétním případě jinou osobu, zejména právního zástupce.¹⁴⁴

K otázce doručování pak článek 28 NEET ještě stanoví, že „*tímto nařízením není dotčeno uplatňování nařízení (ES) č. 1348/2000*“. V souladu s článkem 14 Nařízení (ES) č. 1348/2000 ze dne 29. května 2000 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech si Česká republika stanovila jako podmínku možnosti doručování do ČR, že přijímá doručení soudních písemností poštou za podmínky, že se písemnosti doručují výlučně doporučeně s potvrzením o přijetí nebo obdobným dokladem a doručované písemnosti jsou v češtině nebo jsou opatřeny ověřeným překladem do češtiny nebo se jedná o písemnosti v jednom z úředních jazyků doručujícího členského státu, pokud je příjemce příslušníkem dotčeného členského státu.¹⁴⁵

4.5.2 Poučovací povinnost soudu

Minimální normy pro řízení o nesporných nárocích zahrnují, kromě přípustných způsobů doručování, také požadavky na náležité poučení žalovaného o

---

¹⁴³ Kasíková, M.: EET-nová fáze komunitární úpravy exekucí, Právní zpravodaj, 2006, č. 1, str. 10.

¹⁴⁴ Článek 16 preambule NEET. Zástupce dlužníka může být zákonný i smluvní.

¹⁴⁵ Bělohávek, A. J.: Evropský exekuční titul. Právní rádce, 2006, č. 4, s. 4.

uplatněném nároku (článek 16 NEET) a o procesních podmínkách jeho obrany (článek 17 NEET).

Má-li být zajištěno, že dlužníkovi jsou poskytnuty náležitě informace o nároku, musí dokument o zahájení řízení nebo dokument s obdobnými účinky obsahovat tyto informace:

- a) jména a adresy stran;
- b) výši nároku;
- c) jestliže jsou požadovány úroky z nároku, úroková sazba a období, za které je úrok splatný, pokud není k jistině v souladu s právem členského státu původu automaticky připočten zákonný úrok;
- d) zdůvodnění nároku.¹⁴⁶

V dokumentu o zahájení řízení, v dokumentu s obdobnými účinky či v předvolání k soudnímu jednání nebo v poučení připojeném k těmto dokumentům musí být jasně uvedeny tyto údaje:

- a) procesní požadavky pro napadení nároku včetně lhůty pro písemné napadení nároku, případně datum soudního jednání, název a adresa instituce, na kterou se má obrátit, případně kam se má dostavit, a že musí být zastoupen právním zástupcem, pokud je to povinné;
- b) důsledky nepodání námítky nebo nedostavení se, zejména případně možnost, že rozhodnutí může být vydáno nebo vykonáno proti dlužníkovi a že mu vznikne povinnost uhradit náklady spojené se soudním řízením.¹⁴⁷

Jestliže bude proti návrhu na výkon rozhodnutí na základě evropského exekučního titulu podán odpor, bude se nejprve podrobně zkoumat již první výzva dlužníka k odpovídající procesní obraně, kterou obdržel ze zahraničí v souvislosti s řízením ve věci.¹⁴⁸

4.5.3 Náprava nedodržení minimálních norem

Za předpokladu, že by nebyly splněny výše uvedené podmínky doručení a poučovací povinnost, lze evropský exekuční titul i přesto vydat, a to v případě, že by

---

¹⁴⁶ Článek 16 NEET.

¹⁴⁷ Článek 17 NEET.

¹⁴⁸ Bohúnová, P.: Nařízení o evropském exekučním titulu: Je dlužníkovi garantováno právo na spravedlivý proces?, Právní rádce, č. 3, s. 30.

tyto nedostatky byly dodatečně napraveny. Způsob, jakým tyto nedostatky napravit vymezuje článek 18 NEET, dle kterého platí, že nápravu nedodržení procesních požadavků vymezených v článku 13 – 17 lze provést, jestliže:

- a) rozhodnutí bylo doručeno dlužníkovi v souladu s článkem 13 nebo 14 a
- b) dlužník měl možnost napadnout rozhodnutí pomocí řádného opravného prostředku směřujícího k celkovému přezkumu věci a byl řádně informován v rozhodnutí nebo v poučení připojeném k rozhodnutí o procesních požadavcích pro takový opravný prostředek, včetně názvu a adresy instituce, u níž má opravný prostředek podat, a lhůta pro jeho podání a
- c) dlužník nepodal opravný prostředek proti rozhodnutí v souladu s odpovídajícími procesními požadavky.

Pokud by nebyly splněny požadavky uložené články 13 a 14 NEET, je možné napravit tyto nedostatky i v případě, že dlužník během soudního jednání svým chováním prokáže, že daný dokument obdržel osobně, a to v dostatečném předstihu pro přípravu své obhajoby.

Základ ustanovení článku 18 NEET je dle zdůvodnění Komise¹⁴⁹ převzat z článku 34 odst. 2 Nařízení Brusel I. Je založen na myšlence, že žalovaný, který ví o zahájeném řízení, se nemůže spoléhat na to, že procesní chyba na začátku řízení může zabránit uznání a výkonu rozhodnutí v zahraničí. Musí se tedy důsledně zabývat i zahraničním soudním řízením, chce-li zabránit pro svoji osobu nepříznivým důsledkům.¹⁵⁰

4.5.4 Minimální normy pro přezkum ve výjimečných případech

Rozhodnutí může být potvrzeno jako evropský exekuční titul aniž jsou dotčeny články 13 až 18 NEET pouze pokud dlužník může dle práva členského státu požádat o přezkum rozhodnutí, jestliže¹⁵¹

- a) i) dokument o zahájení řízení nebo dokument s obdobnými účinky, případně předvolání k soudnímu jednání byly doručeny jedním ze způsobů stanovených v článku 14 a

---

¹⁴⁹ KOM (2002) 159 odůvodnění k čl. 18 návrhu, s. 13.

¹⁵⁰ Brodec, J.: Evropský exekuční titul a evropský platební rozkaz, Právník. 2005, č. 9, s. 6.

¹⁵¹ Článek 19 NEET.

- ii) doručení nebylo bez jeho zavinění uskutečněno dostatečně včas, aby mohl připravit svou obhajobu, nebo
- b) dlužníkovi zabránila v podání námítky proti nároku vyšší moc nebo výjimečné okolnosti, které nezavinil.

Stanovením minimálních standardů NEET v tomto případě však nevylučuje, aby si členský stát přezkum rozhodnutí upravil vnitrostátními normami příznivěji. Dle článku 30 NEET mají členské státy o přezkumu dle článku 19 NEET informovat Komisi.

4.6 Zvýšená ochrana spotřebitele

Rozhodnutí proti dlužníkovi, které má v dané věci postavení spotřebitele, mohou být opatřena potvrzením evropského exekučního titulu pouze tehdy, pokud byla vydána v členském státě, kde má dlužník – spotřebitel bydliště.¹⁵² To se ovšem netýká těch exekučních titulů, které jsou založeny na výslovném souhlasu dlužníka.¹⁵³ Rozsudky pro uznání, soudní smíry, notářské zápisy se svolením k vykonatelnosti apod. mohou být opatřeny potvrzením evropského exekučního titulu a vykonány v rámci EU zjednodušeným způsobem podle NEET, byť pocházejí ze státu, který není domicilem dlužníka – spotřebitele. Je tedy zřejmé, že pro rozhodnutí proti dlužníkovi – spotřebiteli, která nebudou založena na jeho výslovném souhlasu, bude mít NEET praktický význam pouze v případě nuceného výkonu mimo stát jeho bydliště.¹⁵⁴

4.7 Částečný evropský exekuční titul

Pokud požadavky stanovené NEET splňují pouze části rozhodnutí, lze pro tyto části vydat evropský exekuční titul.

4.8 Výkon

4.8.1 Zrušení doložky vykonatelnosti (řízení o exequatur)

Samotné zrušení řízení o prohlášení vykonatelnosti, které uznání a výkon cizích rozhodnutí komplikuje, prodlužuje a prodražuje, představuje ve vztahu k Nařízení Brusel I poměrně zásadní pokrok.¹⁵⁵ NEET však nejen upouští od institutu

---

¹⁵² Článek 59 Nařízení Brusel I.

¹⁵³ Článek 6 odst. 1 odst. 1 písm. d) NEET.

¹⁵⁴ Zvolský, L.: Evropský exekuční titul pro nesporné nároky. Bulletin advokacie, 2006, č. 2, s. 38.

¹⁵⁵ Srov. Článek 9 preambule NEET, který stanoví, že postup dle NEET by měl poskytovat výhodu oproti postupu dle Nařízení Brusel I, vzhledem k odpadnutí výdajů a časové prodlevy z důvodu zrušení řízení o exequatur.

prohlášení vykonatelnosti, ale zejména také od přezkumu tradičních podmínek uznání cizích rozhodnutí ve státě uznání a výkonu. Podle NEET již není možné odepřít uznání a výkon cizího rozhodnutí pro rozpor s veřejným pořádkem¹⁵⁶ a dokonce i nedodržení procesních požadavků řízení může být za určitých podmínek zhojeno.¹⁵⁷ Výhrada veřejného pořádku je primárně založena ve vnitrostátním právním řádu. Je na každém státu, aby stanovil, které své právní normy považuje za natolik důležité, že jejich ochranu zahrne pod ochranu veřejného pořádku.¹⁵⁸ Prostřednictvím NEET tak právo Evropských společenství nabízí liberálnější režim uznání a výkonu než ZMPS, který oproti Nařízení Brusel I. prohlášení vykonatelnosti sice nepožaduje, ale ukládá zkoumat z úřední povinnosti soulad s veřejným pořádkem a nepravidelnosti řízení.¹⁵⁹

Zrušení řízení o exequatur bývá kritizováno především v souvislosti s možností určitého oslabení ochrany dlužníka, kterou mu podmínka souladu s veřejným pořádkem poskytuje. Odepření uznání rozhodnutí pro rozpor s veřejným pořádkem představuje pro členské státy určitou záchrannou brzdu, kterou lze použít v situaci, kdy by uznání cizího rozhodnutí mělo být v rozporu se základními zásadami práva státu uznání.¹⁶⁰ Rozpor s veřejným pořádkem dle Nařízení Brusel I mohou založit rozdíly ve vnitrostátních předpisech jednotlivých členských států, procesní podvody účastníků řízení nebo hrubé nedostatky v práci soudů, jejichž následky se nepodařilo odstranit ani s využitím opravných prostředků, ústavních stížností ani jiným přípustným způsobem ve státě vydání rozhodnutí.

Institut veřejného pořádku je velmi obecnou kategorií, a proto je třeba vycházet především z interpretační činnosti SDEU. Ani tato interpretace však nemůže zcela odstranit prvek nejistoty a nepředvídatelnosti, který v sobě výhrada veřejného pořádku obsahuje. Vzhledem k tomu, že úlohou SDEU není poskytnout definici veřejného pořádku jednotlivých členských států, nachází se zde velký prostor pro odlišnou interpretační činnost soudů jednotlivých členských států.

---

¹⁵⁶ K institutu veřejného pořádku blíže viz str. 38 této rigorózní práce.

¹⁵⁷ Tyto procesní požadavky mají zajistit procesní práva povinného. Článek 18 NEET se zabývá nápravou nedodržení minimálních procesních norem, které jsou zakotveny v článku 13 až 17 NEET, jejichž nesplnění by jinak bránilo vydání potvrzení evropského exekučního titulu.

¹⁵⁸ Např. dle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2011, sp. zn. 20 Cdo 5180/2008 platí, že: „*Výhradu veřejného pořádku jako důvod pro neuznání rozhodnutí lze použít jen ve výjimečných případech, ve kterých by uznání účinků cizího rozhodnutí, nikoliv uznání rozhodnutí jako takového, bylo ve zjevném rozporu s veřejným pořádkem státu, ve kterém má k uznání dojít.*“

¹⁵⁹ Ustanovení § 64 ZMPS.

¹⁶⁰ Zvolský, L.: Evropský exekuční titul pro nesporné nároky. Bulletin advokacie, 2006, č. 2, s. 36.

Upuštění od přezkumu souladu s veřejným pořádkem je tedy ve vztahu k úpravě obsažené v NEET poměrně diskutovanou záležitostí a názory na její správnost či nesprávnost se v odborných kruzích výrazně liší. Je však třeba mít na paměti, že NEET je možno použít jen na omezenou skupinu rozhodnutí ve srovnání s Nařízením Brusel I.¹⁶¹ a lze proto předpokládat, že mimo jiné i díky požadavku nespornosti je možné v těchto případech upustit od tradičních podmínek.¹⁶²

4.8.2 Vykonávací řízení

Vykonávací řízení se řídí právem členského státu, takovýto výkon by měl být proveden stejně jako by se jednalo o vnitrostátní exekuční titul.¹⁶³

Příslušným donucovacím orgánům členského státu musí věřitel poskytnout:

- a) vyhotovení rozhodnutí, které splňuje podmínky nezbytné pro jeho ověření a
- b) vyhotovení potvrzení evropského exekučního titulu, které splňuje podmínky nezbytné pro jeho ověření a
- c) v případě potřeby přepis potvrzení evropského exekučního titulu nebo jeho překlad do úředního jazyka členského státu výkonu nebo, pokud má tento členský stát více úředních jazyků, do úředního jazyka nebo jednoho z úředních jazyků soudního řízení místa, kde se o výkon usiluje, v souladu s právními předpisy tohoto členského státu anebo do jiného jazyka, který členský stát výkonu označil za přijatelný.¹⁶⁴ Každý členský stát může označit úřední jazyk či jazyky orgánů Evropského společenství, které nejsou jeho jazyky a které přijímá pro vyhotovení potvrzení. Překlad musí potvrdit osoba, která je k tomu v jednom z členských států pověřena.

Za určitou výhodu lze ve srovnání s Nařízením Brusel I považovat tu skutečnost, že na případnou žádost soudu předkládá oprávněný jen překlad potvrzení evropského exekučního titulu a nikoliv už samotného rozhodnutí¹⁶⁵.

---

¹⁶¹ Nařízení 1215/2015 nahrazující Nařízení Brusel I výhradu veřejného pořádku zachovává, když v článku 46 uvádí: „*Výkon rozhodnutí se na návrh osoby, vůči níž je výkon navrhován, odepře, je-li dán některý z důvodů uvedených v článku 45.*“ Dle článku 45 odst. 1 pak platí, že se uznání na návrh kterékoliv dotčené strany odepře jestliže je zjevně v rozporu s veřejným pořádkem dožádaného členského státu.

¹⁶² Zvolský, L.: Evropský exekuční titul pro nesporné nároky. Bulletin advokacie, 2006, č. 2, s. 36.

¹⁶³ Dle článku 20 NEET platí, že rozhodnutí potvrzené jako evropský exekuční titul se vykoná za týchž podmínek jako rozhodnutí vydané v členském státě výkonu.

¹⁶⁴ Česká republika za přijatelné jazyky označila češtinu, němčinu a angličtinu – viz Sdělení členských států Komisi uveřejněné na stránkách Evropského soudního atlasu ve věcech občanských. Dostupné na: <http://ec.europa.eu>

¹⁶⁵ Srov. článek 53 až 55 Nařízení Brusel I.

Jak již bylo zmíněno výše, právní moc rozhodnutí není nezbytná. Otázka vykonatelnosti se řídí dle práva legis fori. Znamená to tedy, že předběžně vykonatelné rozhodnutí může být potvrzeno za evropský exekuční titul. Na základě tohoto titulu může být zahájen výkon rozhodnutí, aniž by se věřitel musel omezovat na pouhá předběžná opatření ohledně dlužníkovy majetku.¹⁶⁶

Dále je v článku 20 odst. 3 NEET stanoveno, že nemůže být po osobě, která požádá o výkon, vyžadováno složení jistoty, záruky nebo zástavy z toho důvodu, že oprávněný je cizí státní příslušník nebo proto, že nemá bydliště ve státě výkonu. Znamená to tedy, že ani věřitelé mající jiné občanství než občanství EU nebo mající bydliště nebo pobyt v jiném státě než v členském státě EU, nemusí skládat žádnou peněžitou jistotu či podobný zajišťovací peněžitý vklad. Věřitelé z nečlenských států tak mají stejné postavení jako věřitelé pocházející z členských států.

4.8.3 Oprava nebo zrušení evropského exekučního titulu

Dle článku 10 odst. 4 NEET nelze proti vydání potvrzení evropského exekučního titulu podat opravný prostředek. Ustanovení článku 10 odst. 1 však stanoví případy, kdy je možné potvrzení evropského exekučního titulu opravit či zrušit.

Oprava či zrušení potvrzení evropského exekučního titulu probíhá na návrh žalovaného a řídí se právem členského státu původu. Oprava přichází v úvahu v případě, jsou-li z důvodu věcné chyby nesrovnalosti mezi rozhodnutím a potvrzením evropského exekučního titulu. Takováto nesrovnalost může spočívat např. v nějaké početní či písařské chybě, nebo že částečný rozsudek byl omylem v celém svém rozsahu potvrzen za evropský exekuční titul.¹⁶⁷

Zrušení potvrzení evropského exekučního titulu se pak vztahuje na případy, kdy toto potvrzení bylo uděleno zřejmě nenáležitě s ohledem na požadavky stanovené NEET. Půjde tedy o situace, kdy k potvrzení dojde za porušení podmínek stanovených článkem 6 odst. 1 NEET.

4.8.4 Zamítnutí výkonu

Výkon rozhodnutí lze zamítnout pouze, jestliže je rozhodnutí potvrzené jako evropský exekuční titul neslučitelné s dřívějším rozhodnutím v kterémkoli členském státě nebo ve třetí zemi pokud

---

¹⁶⁶ Brodec, J.: Evropský exekuční titul a evropský platební rozkaz, Právník. 2005, č. 9, s. 3.

¹⁶⁷ Brodec, J., Evropský exekuční titul a evropský platební rozkaz, Právník. 2005, č. 9, s. 8.

- a) se dřívější rozhodnutí týkalo téže věci mezi stejnými stranami a
- b) bylo dřívější rozhodnutí vydáno v členském státě výkonu nebo splňuje podmínky nezbytné pro jeho uznání v členském státě výkonu a
- c) proti neslučitelnosti nebyla a nemohla být při soudním řízení v členském státě původu vznesena námitka.

4.8.5 Zastavení nebo omezení výkonu

Jestliže dlužník napadl rozhodnutí, které bylo potvrzeno jako evropský exekuční titul, a to včetně žádosti o přezkum dle článku 19 NEET, nebo jestliže dlužník podal žádost o opravu nebo zrušení potvrzení evropského nařízení výkonu dle článku 10 NEET, může též podat žádost, na základě které může příslušný soud, popř. jiný orgán v členském státě výkonu:

- a) omezit vykonávací řízení na ochranná opatření nebo;
- b) podmínit výkon poskytnutím jistoty, kterou stanoví nebo;¹⁶⁸
- c) za výjimečných okolností vykonávací řízení zastavit.¹⁶⁹

4.8.6 Ochrana práv povinného v řízení o potvrzení evropského exekučního titulu

V souvislosti s úpravou obsaženou v NEET bývá poměrně diskutovaným tématem ochrana práv povinného, ačkoliv jak je uvedeno v článku 11 preambule NEET, samotné nařízení usiluje o zajištění plného respektování práva na spravedlivý proces uznaného článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie. Prvním problémem souvisejícím s ochranou dlužníka je doručování bez dokladu o přijetí dlužníkem dle článku 14 NEET. Nařízení totiž oba způsoby doručování dle článků 13 a 14 považuje za rovnocenné a nestanoví povinnost využít nejprve doručování podle článku 13, navzdory tomu, že tento způsob doručování představuje vyšší jistotu, že se předmětný dokument k osobě povinné dostal. Určité zmírnění možných nepříjemných důsledků souvisejících s doručováním dle článku 14 NEET však přináší článek 19 NEET, který umožňuje doručení bez důkazu o převzetí pouze tehdy, je-li dlužníkovi dána možnost bránit se proti chybám nastalým při tomto způsobu doručení.

¹⁶⁸ V podmínkách tuzemské právní úpravy přichází v úvahu ustanovení § 51 ZMPS, dle kterého platí, že „Cizinci, který se domáhá rozhodnutí o majetkovém právu, uloží soud na návrh odpůrce, aby složil soudem určenou jistotu za náklady řízení s tím, že nesložil-li jistotu do stanovené lhůty, nebude proti vůli odpůrce v řízení pokračovat a řízení zastaví.“ Ustanovení § 51 odst. 2 pak vymezuje případy, kdy jistotu uložit nelze.

¹⁶⁹ Dle úpravy obsažené v OSŘ přichází v tomto případě v úvahu ustanovení § 268 OSŘ, které vyjmenovává jednotlivé případy, kdy bude výkon rozhodnutí zastaven.

Dalším diskutovaným ustanovením je článek 10, který upravuje možnost zrušení a opravy evropského exekučního titulu, přičemž dle odst. 4 tohoto článku platí, že proti vydání potvrzení evropského exekučního titulu není možné podat opravný prostředek. Smysl tohoto ustanovení je spatřován ve snaze donutit dlužníka k tomu, aby pohledávku napadl, pokud se chce vyhnout potvrzení rozhodnutí jako evropského exekučního titulu. Jestliže dlužník pohledávku nepopře, není důvod poskytovat mu zvláštní opravný prostředek proti potvrzení rozhodnutí jako evropského exekučního titulu. Dle názoru Komise by s ohledem na potřebu rychlosti a efektivnosti výkonu rozhodnutí měla postačit pečlivá kontrola dodržení minimálních norem ve spojení se vzájemnou důvěrou členských států v řádný výkon soudnictví a s možností přezkumu podle článku 19 NEET.¹⁷⁰

Ztotožňuji se s názorem, že pokud zůstane pohledávka nepopřena, lze s vysokou mírou pravděpodobnosti vycházet z toho, že potvrzení rozhodnutí jako evropského exekučního titulu je oprávněné. Případy, kdy tomu tak není, budou zpravidla výjimečné a postačí tak možnost přezkumu v nejnutnějším rozsahu podle článku 10 NEET.¹⁷¹

Jelikož samotný výkon rozhodnutí probíhá podle právní úpravy státu výkonu, může povinný v podmínkách tuzemské právní úpravy podat proti usnesení o nařízení exekuce odvolání podle ustanovení § 201 OSŘ, o kterém bude rozhodovat odvolací soud.¹⁷² Možnost přezkumu v rámci tohoto opravného prostředku je ale značně omezena. Odvolací soud totiž nemůže při rozhodování o odvolání proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí posuzovat jiné otázky a okolnosti než ty, které byly relevantní již pro soud prvního stupně. Významným specifikem výkonu rozhodnutí opatřeného potvrzením evropského exekučního titulu je ta skutečnost, že soud výkonu je tímto potvrzením vázán a není oprávněn přezkoumávat podmínky, za nichž bylo vydáno.¹⁷³ Neuplatní se zde úprava dle ustanovení § 275 odst. 2 OSŘ, podle které je soud vždy oprávněn přezkoumávat správnost potvrzení o vykonatelnosti všech titulů pro výkon rozhodnutí. Odvolací soud bude tedy v rámci přezkumu vykonatelnosti

---

¹⁷⁰Bohůnová, P.: Nařízení o evropském exekučním titulu: Je dlužníkovi garantováno právo na spravedlivý proces?, Právní rádce, č. 3, s. 33.

¹⁷¹ Bohůnová, P.: Nařízení o evropském exekučním titulu: Je dlužníkovi garantováno právo na spravedlivý proces?, Právní rádce, č. 3, s. 34.

¹⁷² Tripes, A.: Exekuce v soudní praxi. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 143

¹⁷³ Kasíková, M.: EET – nová fáze komunitární úpravy exekucí. Právní zpravodaj, 2006, č. 1, s. 10

rozhodnutí potvrzeného jako evropský exekuční titul vycházet výlučně z obsahu samotného potvrzení.¹⁷⁴

Jediným odpíracím důvodem dle NEET je existence dřívějšího kolidujícího rozhodnutí.¹⁷⁵ Soud k tomuto důvodu přihlédne pouze na základě námítky dlužníka, a ta může být uplatněna nejdříve v odvolání proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí.¹⁷⁶ Rozhodnutí se musí týkat téže věci mezi stejnými stranami a musí být vydáno ve státě výkonu nebo alespoň splňovat podmínky nezbytné pro jeho uznání v tomto státě.¹⁷⁷ Možnost odepření výkonu pro neslučitelnost s jiným rozhodnutím je oproti článku 34 odst. 4 Nařízení Brusel I zúžena další podmínkou spočívající v tom, že proti neslučitelnosti nebyla a nemohla být v soudním řízení v členském státě původu vznesena námitka.¹⁷⁸

Navzdory výše zmíněným bodům souvisejícím se zajištěním ochrany dlužníka se domnívám, že zejména s ohledem na důvěru v soudní systém členských států, lze řízení prostřednictvím NEET považovat za významný prostředek k urychlení a zjednodušení výkonu rozhodnutí.

4.9 Náklady spojené se soudním řízením

Pokud rozhodnutí také zahrnuje vykonatelné rozhodnutí o výši nákladů spojených se soudním řízením, včetně úrokových sazeb, musí být potvrzeno jako evropský exekuční titul rovněž s ohledem na náklady, pokud dlužník nepodal v průběhu soudního řízení v souladu s právem členského státu původu konkrétní námitku proti úhradě takových nákladů.

4.10 Adaptace českého právního řádu na NEET

Český právní řád reagoval na NEET přijetím zákona č. 233/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a

---

¹⁷⁴ Samotný přezkum v rámci odvolacího řízení v případě evropského exekučního titulu je tedy velmi nenáročný a rychlý.

¹⁷⁵ Musí jít o rozhodnutí, výkonu proto nebrání kolidující usnesení o schválení smíru nebo notářský zápis, neboť ustanovení článku 21 odst. 1 Nařízení o EET je třeba, jakožto výjimku ze zásady volného pohybu soudních rozhodnutí, vykládat restriktivně. Vaške, V. Uznání a výkon cizích rozhodnutí v České republice. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 235 - 236

¹⁷⁶ Dříve se dlužník o probíhajícím výkonu rozhodnutí nedozví, neboť o výkonu rozhodnutí se rozhoduje zpravidla bez slyšení povinného (viz ustanovení § 253 odst. 1 OSŘ: „*Výkon rozhodnutí soud nařídí zpravidla bez slyšení povinného. Případným slyšením povinného nesmí být zmařen účel výkonu rozhodnutí.*“).

¹⁷⁷ Článek 21 odst. 1 písm. a) a b) NEET.

¹⁷⁸ Článek 21 odst. 1 písm. c) NEET. Vaške, V. Uznání a výkon cizích rozhodnutí v České republice. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 235

některé další zákony. Přijetí NEETu se v OSŘ promítlo pouze úpravou vydávání potvrzení evropského exekučního titulu a zavedením nového typu nesporného řízení. Změna v úpravě uznávání a výkonu cizích soudních rozhodnutí byla promítnuta do úpravy obsažení v ZMPS. V OSŘ tak byl původně vložen nový § 200ua, jehož znění bylo následující:

Řízení o potvrzení evropského exekučního titulu

§ 200ua

- (1) Na návrh oprávněného ze soudního rozhodnutí, soudního smíru nebo úřední listiny, které splňují podmínky podle přímo použitelného předpisu Evropských společenství k potvrzení jako evropský exekuční titul, rozhodne soud usnesením za podmínek stanovených přímo použitelným předpisem Evropských společenství.*
- (2) K řízení o potvrzení evropského exekučního titulu je příslušný soud, který rozhodoval ve věci v době, kdy byly splněny podmínky vzniku nesporného nároku podle přímo použitelného předpisu Evropských společenství. Byly-li tyto podmínky splněny v případě úřední listiny, je k řízení příslušný obecný soud oprávněného.*
- (3) Účastníkem je oprávněný.*
- (4) Proti usnesení o potvrzení evropského exekučního titulu není odvolání přípustné.*

Přijetím citovaného ustanovení tak byl v českém právním řádu zakotven postup českých soudů v případě vydání potvrzení evropského exekučního titulu. Uvedenou novelu OSŘ však nelze považovat za jednoznačnou a komplexní. Novela OSŘ totiž upravuje postup soudu při vydávání potvrzení evropského exekučního titulu, ale neupravuje již např. postup soudu při opravě a zrušení evropského exekučního titulu (článek 10 NEET), při vydání potvrzení o pozastavení a omezení vykonatelnosti a vydání náhradního potvrzení (článek 6 NEET).

Předmětné ustanovení také pracuje s terminologicky nepříliš vhodně zvoleným termínem „úřední listina“, neboť OSŘ tento termín nezná a vhodným ekvivalentem dle tuzemské právní úpravy je tedy „veřejná listina“. Odst. 4 citovaného ustanovení pak je de facto nepřipustnou vnitrostátní paralelní úpravou otázky, která je upravena přímo NEET samotným. Z principu přednosti nařízení před vnitrostátním právem totiž platí,

že není třeba znovu upravovat to, co je upraveno přímo v textu nařízení. Podle článku 10 odst. 4 proti vydání potvrzení evropského exekučního titulu nelze podat opravný prostředek. Na rozdíl od textu ustanovení § 200ua odst. 4 je ale vyloučeno nejenom uplatnění odvolání¹⁷⁹, ale všech řádných a mimořádných opravných prostředků (včetně žaloby na obnovu řízení či pro zmatečnost).¹⁸⁰

Uvedenou novelou tak byl do OSŘ zaveden nový typ řízení o vydání potvrzení evropského exekučního titulu, jehož výsledkem je vydání usnesení, kterým soud evropský exekuční titul potvrdí. Odborná literatura k tomuto uvádí: „Nelze konstatovat, že by tato procesní úprava byla přímo v rozporu s článkem 9 nařízení, které stanoví, že potvrzení evropského exekučního titulu se vydává pomocí vzorového formuláře uvedeného v příloze I v jazyce, v němž je vypracováno rozhodnutí, avšak je zřejmé, že nařízení, spíše předpokládá (a vyplývá to ze samotného pojmu „potvrzení“), že potvrzení bude vydáváno jako úkon soudu ověřující skutečnosti zřejmé z obsahu spisu. Deklarace takových skutečností totiž není vlastní rozhodovací činností soudu, tedy posuzování (procesních) práv a povinností účastníků.“¹⁸¹

S ohledem na nastíněné nedostatky bylo třeba předmětné ustanovení pozměnit. K jeho úpravě tak došlo novelou č. 404/2012 Sb. s účinností ke dni 1. ledna 2013. Oblast evropského exekučního titulu byla přesunuta do části sedmé OSŘ mezi jinou činnost soudu. V důvodové zprávě k zákonu č. 404/2012 Sb. je v této souvislosti uvedeno: „vzhledem ke svému charakteru vyplývajícímu z citovaného nařízení totiž tento institut nepochybně není řízením ve smyslu občanského soudního řízení. Z důvodu systematickosti občanského soudního řízení je pak vhodné tuto činnost soudu přesunout do části sedmé zákona.“

Tento krok považují bezpochyby za správný, neboť vydání potvrzení evropského exekučního titulu nelze považovat za rozhodovací činnost soudu, když činnost soudu se v tomto případě omezuje na konstatování skutečností vyplývajících z obsahu spisu a nerozhoduje o právech a povinnostech účastníků řízení.¹⁸²

---

¹⁷⁹ Pokud by bylo odvolání proti usnesení o potvrzení evropského exekučního podáno, soud jej v souladu s ustanovením § 218 písm. c) OSŘ odmítne.

¹⁸⁰ Účastníci však mohou podle článku 10 odst. 1 žádat o opravu nebo zrušení potvrzení evropského exekučního titulu a tato žádost je jedinou obranou dlužníka proti vydání evropského exekučního titulu in Dávid, L., Ištváněk, F., Javůrková, N., Kasíková, M., Lavický, P. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. Praha: Wolter Kluwer ČR, a.s., 2009, s.1059.

¹⁸¹ Dávid, L., Ištváněk, F., Javůrková, N., Kasíková, M., Lavický, P. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. Praha: Wolter Kluwer ČR, a.s., 2009, s.1057.

¹⁸² Kasíková, M.: EET-nová fáze komunitární úpravy exekucí, Právní zpravodaj, 2006, č. 1, str. 11.

Novelou rovněž došlo k nahrazení terminologického pojmu „úřední listina“ za pojem „veřejná listina“. Nová úprava evropského exekučního titulu se již vztahuje i na tzv. náhradní potvrzení evropského exekučního titulu, které je nutno vydat na žádost v případě, že rozhodnutí potvrzené jako evropský exekuční titul bylo napadeno a bylo vydáno nové rozhodnutí, které původní rozhodnutí ruší nebo mění a je v ČR exekučním titulem. Náhradní potvrzení evropského exekučního titulu tedy nahrazuje původní potvrzení.

Jiná činnost soudu

§ 353

- (1) *Na žádost oprávněného ze soudního rozhodnutí, soudního smíru nebo veřejné listiny, které splňují podmínky podle přímo použitelného předpisu Evropské unie^{34f}) k potvrzení jako evropský exekuční titul nebo částečný evropský exekuční titul, soud toto rozhodnutí, smír nebo veřejnou listinu jako evropský exekuční titul nebo částečný evropský exekuční titul potvrdí za podmínek stanovených přímo použitelným předpisem Evropské unie^{34f}). Nejsou-li splněny podmínky pro vydání potvrzení, soud jej nevydá a o důvodech písemně vyrozumí oprávněného.*
- (2) *K vydání potvrzení evropského exekučního titulu a částečného evropského exekučního titulu je v případě rozhodnutí a soudního smíru příslušný soud, který rozhodnutí vydal nebo soudní smír schválil. K vydání potvrzení evropského exekučního titulu a částečného evropského exekučního titulu je v případě veřejné listiny příslušný soud, v jehož obvodu má sídlo ten, kdo veřejnou listinu sepsal.*
- (3) *Za podmínek stanovených přímo použitelným právním předpisem Evropské unie^{34f}) soud na žádost provede opravu nebo zruší potvrzení evropského exekučního titulu nebo částečného evropského exekučního titulu vydaného podle odstavce 1. Nejsou-li splněny podmínky pro opravu nebo zrušení, použije se věta druhá odstavce 1 obdobně.*
- (4) *K opravě nebo zrušení potvrzení evropského exekučního titulu nebo částečného evropského exekučního titulu je příslušný soud, který potvrzení vydal.*

V ZMPS se pak úprava evropského exekučního titulu promítla vložem odst. 2 do ustanovení § 68a v následujícím znění:

(2) Rozhodnutí justičních orgánů členských států Evropské unie v občanskoprávních věcech a obchodních věcech, která jsou v souladu s přímo použitelným předpisem Evropských společenství potvrzena jako evropský exekuční titul, nepodléhají povinnosti prohlášení vykonatelnosti podle tohoto zákona. Výkon těchto rozhodnutí probíhá v souladu s podmínkami stanovenými přímo použitelným právním předpisem Evropských společenství.

Domnívám se, že přijetí předmětného ustanovení ZMPS nebylo nijak nezbytné. Novela totiž doplnila ZMPS pouze o ustanovení, dle kterého rozhodnutí potvrzená jako evropský exekuční titul nepodléhají povinnosti prohlášení vykonatelnosti, což je ovšem upraveno přímo v článku 5 NEET.¹⁸³ Tato změna měla zřejmě jen přispět ke zpřehlednění právní úpravy uznávání a výkonu cizích soudních rozhodnutí obsažené v ZMPS.¹⁸⁴

4.11 ZÁVĚR

Jak bylo zmíněno v předchozích částech této kapitoly NEET v mnohém přebírá úpravu obsaženou v Nařízení Brusel I s tím rozdílem, že věcná působnost NEET je užší, než je tomu u Nařízení Brusel I, neboť aplikace NEET lze využít pouze u nesporných pohledávek. Je třeba mít na paměti, že NEET si neklade za cíl nahradit úpravu obsaženou v Nařízení Brusel I a jeho aplikace je zcela fakultativní. Jsou-li splněny všechny podmínky, záleží pouze na věřiteli, který z těchto nástrojů komunitárního práva zvolí.

Stěžejní změnou, kterou NEET přináší ve srovnání s Nařízením Brusel I je zrušení exequatorního řízení a to, že uznání potvrzeného evropského exekučního titulu nelze napadnout v členském státě výkonu.¹⁸⁵ Přijetím NEET tak dochází k zásadnímu posunu ve zjednodušení právní úpravy výkonu a uznávání cizích rozhodnutí. Smyslem zrušení exequatorního řízení bylo především přispět k tomu, aby nucený výkon rozhodnutí nebyl zbytečně protahován v důsledku zásahu soudů ve státě výkonu rozhodnutí, což by s sebou mělo přinést jak časové, tak i finanční úspory.

---

¹⁸³ Nový ZMPS již předmětné ustanovení § 68a odst. 2 v citované podobě nepřebírá. Přímá vykonatelnost tedy bude dovozována ze samotného NEET, které je bezprostředně aplikovatelné a dále z části OSŘ týkající se jiné činnosti soudů (tj. § 353 OSŘ).

¹⁸⁴ Podobně viz Pauknerová, M. Evropské mezinárodní právo soukromé. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 349.

¹⁸⁵ Pauknerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2008, s. 348.

S ohledem na transpozici tohoto institutu do českého právního řádu bylo poukázáno na některé nedostatky, které byly v původním znění OSŘ obsaženy. To však bylo dle mého názoru způsobeno tím, že jde o poměrně nový institut a většinu úskalí se již podařilo odstranit následnou novelizací. I navzdory některým kritikám týkajícím se hlavně nedostatečné ochrany dlužníka, považuji evropský exekuční titul za důležitý nástroj věřitelů směřující ke snadnějšímu a efektivnější uznávání a výkonu cizích rozhodnutí.

5. Evropský platební rozkaz

5.1 Účel evropského platebního rozkazu

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu, bylo přijato Evropským parlamentem a Radou dne 12. prosince 2006.

Přijetí NEPR představuje další fázi rozvoje justiční spolupráce zemí Evropského společenství. NEPR reguluje pouze proces, který vede k vydání evropského platebního rozkazu. V oblasti mezinárodní pravomoci je stejně jako NEET propojeno s Nařízením Brusel I.

Charakter řízení o vydání evropského platebního rozkazu se však od řízení podle Nařízení Brusel I nebo NEET podstatně liší. Neprobíhá totiž podle národních předpisů, ale jde o řízení „evropské“, které se národními právními řády řídí jen subsidiárně. Jeho výsledkem je originární komunitární titul se stejnou platností ve všech státech, nikoli pouze titul „europeizovaný“, který je nutné prohlásit za vykonatelný podle Nařízení Brusel I nebo potvrdit jako evropský exekuční titul.¹⁸⁶

Účelem NEPR je ve smyslu jeho článku 1 odst. 1:

- a) *Zavedením řízení o evropském platebním rozkazu zjednodušit a urychlit soudní řízení týkající se nesporných peněžních nároků v přeshraničních případech a snížit náklady na ně; a*
- b) *Umožnit volný pohyb evropských platebních rozkazů ve všech členských státech stanovením minimálních norem, díky jejichž dodržování je zbytečné zahajovat v členském státě výkonu jakékoli mezitímní řízení před uznáním a výkonem.*

Podmínky pro vydání evropského platebního rozkazu a postup soudů jsou stejné ve všech členských státech EU. NEPR nestanoví nutnost ústního projednání u soudu. Řízení je tedy písemné, s výjimkou případů, kdy je příslušný nárok v rámci řízení o evropském platebním rozkazu popřen nebo kdy žalovaný podá proti evropskému platebnímu rozkazu odpor – v takovém případě může dojít k ústnímu projednání v souladu s vnitrostátními postupy.

---

¹⁸⁶ Bohůnková, P., Kapitán, Z.: Systém uznání a výkonu cizích soudních rozhodnutí. Právní fórum 2008, č. 6, s. 4.

Řízení o evropském platebním rozkazu se vede proti splatné, určité, peněžité pohledávce. Dle článku 4 NEPR *řízení o evropském platebním rozkazu se zavádí za účelem vymáhání peněžitých pohledávek na určitou částku, jež jsou splatné v době, kdy je podán návrh na vydání evropského platebního rozkazu.*

Shodně jako je tomu v případě tuzemské právní úpravy, ani NEPR nestanoví žádný strop¹⁸⁷ pro vymáhání pohledávky prostřednictvím rozkazního řízení. NEPR se však nebude aplikovat na případy, kdy se sice jedná o peněžité nároky, ale nelze předem určit jejich konkrétní výši.

Je třeba zdůraznit, že NEPR si neklade za cíl nahradit úpravu obsaženou ve vnitrostátních předpisech členských států, ale pouze zavádí řízení, které bude existovat paralelně s rozkazním řízením podle vnitrostátních procesních předpisů, přičemž volba jednoho ze dvou možných způsobů vymožení splatné pohledávky je dána výlučně žalobci a záleží tedy na něm, který z uvedených způsobů zvolí. Pokud se žalobce rozhodne vymáhat své splatné pohledávky v evropském rozkazním řízení, jsou členské státy povinny prostřednictvím svých soudních či jiných orgánů toto řízení poskytnout.

Vzhledem k tomu, že řízení o evropském platebním rozkazu vykazuje celou řadu odlišností oproti rozkaznímu řízení ve smyslu § 172 a násl. OSŘ, měl by věřitel volbu konkrétního procesního postupu vždy důkladně zvážit. Veškeré procesní otázky, které NEPR neupravuje, se pak budou řídit výlučně vnitrostátním právem. Kromě procesních otázek však na několika místech v samotném textu NEPR najdeme odkazy na vnitrostátní úpravu, přičemž v některých případech NEPR předvídá přijetí zvláštních předpisů pro účely realizace tohoto nařízení. Jedná o následující případy:

- důsledky pro zbývající část původního nároku, pokud žalobce přijal evropský platební rozkaz jen pro část nároku (článek 20 odst. 2 NEPR);
- pokračování řízení po podání odporu (článek 17 NEPR);
- doručování (článek 12 odst. 5, 13, 14 a 15 NEPR);
- přezkum ve výjimečných případech (článek 20 NEPR);

---

¹⁸⁷ Vzhledem k tomu, že v otázce stanovení horní hranice pro vymáhání peněžitých pohledávek prostřednictvím rozkazního řízení se právní úpravy členských států rozcházejí, zabývala se touto otázkou i Komise v Zelené knize. Aplikace rozkazního řízení pouze do určité výše umožňují například právní řády Rakouska, Belgie, Portugalska a Španělska, přičemž tyto částky se značně liší, v některých členských státech jde o částky v tisících, jinde v desetitisících, zatímco jiné státy takové omezení nemají vůbec (například Finsko, Francie, Německo, Řecko, Itálie, Lucembursko, Švédsko).

- výkon evropského platebního rozkazu a zastavení nebo omezení jeho výkonu (článek 23 NEPR).

Jak již bylo zmíněno, jedním ze základních cílů této úpravy je zrychlení a zjednodušení rozkazního řízení. Rychlost a snadnost řízení o vydání evropského platebního rozkazu má spočívat především v komunikaci účastníků řízení se soudem prostřednictvím formulářů. Nařízení obsahuje celkem 7 příloh – formulářů, a to:

- a) Návrh na vydání evropského platebního rozkazu (formulář A), k němuž lze připojit 2 dodatky - dodatek pro nahlášení bankovních údajů pro účely platby soudních poplatků žalobcem a dodatek pro vyjádření nesouhlasu žalobce s dalším projednáváním věci v rámci běžného soudního řízení, pokud žalovaný podá proti vydanému EPR odpor.
- b) Žádost žalobci, aby doplnil nebo opravil návrh na vydání evropského platebního rozkazu (formulář B).
- c) Návrh žalobci na změnu návrhu na vydání evropského platebního rozkazu (formulář C).
- d) Rozhodnutí o odmítnutí návrhu na vydání evropského platebního rozkazu (formulář D).
- e) Evropský platební rozkaz (formulář E).
- f) Odpor proti evropskému platebnímu rozkazu (formulář F).
- g) Prohlášení vykonatelnosti (formulář G).

Jednou z podmínek uplatnění NEPR je existence přeshraničního prvku. Nařízení tak nelze aplikovat v čistě vnitrostátních věcech, v nichž přeshraniční prvek chybí. Přeshraničním prvkem se ve smyslu článku 3 NEPR rozumí případ, kdy k okamžiku podání návrhu na vydání evropského platebního rozkazu má alespoň jedna ze stran řízení bydliště nebo místo obvyklého pobytu v jiném členském státě, než ve kterém se nachází soud, u něhož je návrh na vydání evropského platebního rozkazu podán.

5.2 Působnost NEPR

5.2.1 Věcná působnost

Článek 2 NEPR obsahuje pozitivní i negativní vymezení působnosti.

Vzhledem k tomu, že výčet oblastí, na které se NEPR nevztahuje, je téměř totožný s těmi, které jsou uvedeny v Nařízení Brusel I, je zde možné při určování působnosti použít judikaturu SDEU vztahující k Nařízení Brusel I.¹⁸⁸ Autoři Horák a Zavadilová k věcné příslušnosti NEPR navrhuji, že v souladu s ustálenou judikaturou SDEU by jednotlivá ustanovení měla být vykládána nezávisle na národním právu, s přihlédnutím k cílům nařízení, k jeho systematické uspořádání a jednotlivým jazykovým verzím.¹⁸⁹

Naopak se NEPR nevztahuje na:

- a) daňové, celní či správní věci;
- b) odpovědnost státu za jednání a opominutí při výkonu státní moci („*acta iure imperii*“);
- c) majetková práva vyplývající z manželských vztahů, závětí a dědictví;

Důvodem pro vynětí z působnosti NEPR majetkových práv vyplývajících z manželských vztahů je jejich odlišná právní úprava v jednotlivých členských státech, kdy manželé mají navíc možnost režim vzájemných majetkových vztahů upravit formou dohody. NEPR by tedy mezi manžely mohlo být aplikovatelné v případě majetkových právních sporů, které nemají s manželstvím žádnou spojitost.

- d) úpadky, vyrovnání a podobná řízení;

V tomto případě se jedná o řízení, která jsou založena na přerušení plateb, úpadku dlužníka nebo jeho neschopnosti dosáhnout zisk, a ve kterých působí soudní orgán za účelem buď povinného a kolektivního zrušení majetku nebo jednoduchého dohledu vykonávaného tímto orgánem.¹⁹⁰ Na komunitární úrovni jsou úpadková řízení upravena nařízením č. 1346/2000, o úpadkovém řízení s účinností od 31. května 2002.

- e) sociální zabezpečení;

Záležitosti týkající se sociálního zabezpečení byly výslovně vyňaty z důvodu snahy vyhnout se obtížím, které by se mohly objevit vzhledem k situaci, že v některých členských státech je tato oblast součástí práva veřejného a v jiných leží na pomezí mezi právem veřejným a soukromým.¹⁹¹ Stejně tak spory vznikající v oblasti

---

¹⁸⁸ Judikatura SDEU již byla podrobněji rozvedena v části této práce týkající věcné působnosti NEET. Vzhledem k tomu, že působnost NEPR je takřka totožná, lze odkázat na uvedené rozsudky.

¹⁸⁹ Horák, P., Zavadilová, M.: Evropský platební rozkaz a jeho role v českém civilním procesu. Právní rozhledy. 2006, roč. 14, č. 22, s. 805.

¹⁹⁰ Viz odstavec 54 tzv. Schlosserovy zprávy. Dostupné na: <http://www.uniset.ca/other/art/schlosser.pdf>

¹⁹¹ Viz odstavec 60 tzv. Schlosserovy zprávy. Dostupné na: <http://www.uniset.ca/other/art/schlosser.pdf>

sociálního zabezpečení mohou spadat do pravomoci obecných soudů nebo i správních orgánů.¹⁹² Problémem je, že NEPR ani NEET neobsahuje definici pojmu „sociální zabezpečení“.

Vodítkem na mezinárodní úrovni je Úmluva Mezinárodní organizace práce č. 102, o minimálních standardech sociálního zabezpečení¹⁹³ z roku 1952 a Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 o aplikaci soustav sociálního zabezpečení na zaměstnanecké osoby, samostatně výdělečně činné a členy jejich rodin pohybující se v rámci Společenství. V kontextu Nařízení Brusel I se vymezení z věcného rozsahu redukuje na spory ze vztahů mezi veřejnými orgány a zaměstnanci či zaměstnavateli. Naopak se užije tam, kde orgán veřejné moci uplatňuje právo přímého regresu vůči odpovědné třetí straně a tam, kde orgán veřejné moci vstoupil do práv poškozeného.¹⁹⁴

- f) nároky z mimosmluvních závazků, pokud:
- nejsou předmětem dohody mezi stranami nebo nedošlo k uznání dluhu, nebo
  - se nevztahují na peněžité pohledávky ze spoluvlastnictví.

Tato oblast byla z působnosti NEPR vyjmuta zejména z důvodu obavy členských států před využitím bezdůkazního řízení pro vymáhání nároků, pro jejichž uplatnění stanoví vnitrostátní právo zvláštní postup anebo je zpravidla nutné provést dokazování.

5.2.2 Časová působnost

Časová působnost je vymezena v článku 33 NEPR, dle kterého vstoupilo NEPR v platnost prvním dnem vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie. NEPR se tak stalo účinným 12. prosince 2008, přičemž články 28, 29, 30 a 31 nabyly účinnosti již 12. června 2008. Zatímco samotné řízení je k dispozici teprve od 12. prosince 2008, lze evropský platební rozkaz použít na všechny příslušné spory i v případech, kdy se záležitosti, které vedly ke sporu, odehrály před 12. prosincem 2008, a to za

---

¹⁹² Viz str. 12 Jenardovy zprávy. Dostupné na: <http://aei.pitt.edu/1465/>.

¹⁹³ Předmětná úmluva do problematiky sociálního zabezpečení řadí nemocenské dávky, mateřské dávky, invalidní, starobní a pozůstalostní důchody, pracovní úrazy a nemoci z povolání, rodinné dávky a podporu v nezaměstnanosti.

¹⁹⁴ Srov. Rozsudek SDEU ze dne 14.11.2002, C-271/00 ve věci Gemeente vs. Luc Baten.

předpokladu, že promlčecí lhůta, která se na dotyčný nárok vztahuje, podle práva, jímž se dožádaný soud řídí, ještě neuplynula.¹⁹⁵

5.2.3 Místní působnost

Příslušnost soudu, u kterého je možno podat návrh na vydání evropského platebního rozkazu se určí v souladu s Nařízením Brusel I. Znamená to tedy, že soudní příslušnost se určí místem soudu toho členského státu, ve kterém má žalovaná fyzická osoba své bydliště či žalovaná právnická osoba své sídlo. Pozdější změna bydliště nebo místa obvyklého pobytu nemá na působnost NEPR vliv.

Bydliště se určí v souladu s článkem 59 a 60 Nařízení Brusel I. Podle článku 59 Nařízení Brusel I při posouzení, zda má strana bydliště na území členského státu, v němž byl návrh podán, použije soud své vnitrostátní právo. Dojde-li soud k závěru, že strana nemá bydliště ve státě, ve kterém byl návrh podán, použije pro posouzení místa bydliště právo toho státu, o němž předpokládá, že na jeho území strana bydliště má.

Dle článku 60 Nařízení Brusel I se bydlištěm společností, jakož i jiných právnických osob, popř. sdružení fyzických nebo právnických osob, rozumí místo jejich sídla, ústředí nebo hlavní provozovny. Speciální úprava je vymezena pro Spojené království a Irsko.¹⁹⁶

Pro určení příslušnosti, tedy určení konkrétního soudu daného členského státu, který o vydání evropského platebního rozkazu rozhodnout je třeba vycházet z ustanovení článku 29 odst. 1 písm. a) NEPR, v němž byla členským státům stanovena lhůta k oznámení těchto příslušných soudů Komisi, a to nejpozději do 12. června 2008. Dle sdělení České republiky se u nás aplikuje obecná právní úprava soudní příslušnosti v občanskoprávních věcech obsažená v ustanoveních § 9 až § 12 OSŘ (věcná příslušnost) a § 84 až § 89a OSŘ (místní příslušnost). Příslušné tedy

---

¹⁹⁵ Praktický průvodce pro uplatňování nařízení o evropském platebním rozkazu. Dostupné na: <http://www.evropskyspotrebitel.cz/files/prakticky-pruvodce-evropsky-platebni-rozkaz.pdf>

¹⁹⁶ Pro účely Spojeného království a Irska se „*sídlem*“ rozumí „*registered office*“ nebo tam kde takové místo neexistuje, místo vzniku společnosti („*place of incorporation*“) nebo tam, kde takové místo neexistuje, místo, podle jehož práva byla společnost, jiná právnická osoba nebo sdružení fyzických nebo právnických osob založeny.

zpravidla budou příslušné okresní či krajské soudy příslušné dle místa bydliště či sídla žalovaného.¹⁹⁷

5.2.4 Negativní procesní podmínky

Mezi překážky bránící vydání rozhodnutí ve věci patří zejména překážka litispendence a rei iudicate, přičemž samotný text NEPR se k ani jedné z těchto podmínek explicitně nevyjadřuje.

Překážku litispendence vymezuje na komunitární úrovni ustanovení článku 27 Nařízení Brusel I. Jestliže soud, u kterého byl podán návrh na vydání evropského platebního rozkazu, zjistí, že v téže věci a mezi týmiž stranami bylo již dříve zahájeno řízení u soudu jiného členského státu, a to ať již běžné civilní řízení nebo rozkazní řízení dle NEPR, přeruší bez návrhu řízení až do doby, než se určí příslušnost soudu, který zahájil řízení jako první.

Jakmile je určena příslušnost soudu, u něhož bylo řízení zahájeno jako první, prohlásí soud, u něhož bylo řízení zahájeno později svoji nepřislušnost. Ve smyslu úpravy obsažené v ustanovení § 83 OSŘ tak platí, že český soud nemůže vést řízení o evropském platebním rozkazu, jestliže v této věci již bylo dříve zahájeno řízení u jiného českého soudu.

Překážka rei iudicatae, neboli překážka věci pravomocně rozhodnuté brání tomu, aby věc, o které již bylo českým pravomocně rozhodnuto evropským platebním rozkazem, byla znovu jiným českým soudem projednávána.¹⁹⁸ Pokud soud zjistí, že o věci již bylo v rozsahu závaznosti výroku evropského platebního rozkazu pravomocně rozhodnuto, bez dalšího řízení zastaví.¹⁹⁹

5.3 Řízení o evropském platebním rozkazu

5.3.1 Procesní podmínky na straně účastníka řízení o vydání evropského platebního rozkazu

Způsobilost být účastníkem v řízení o vydání evropského platebního rozkazu de facto splývá s hmotněprávní způsobilostí k právům a povinnostem, a proto se řídí tzv. osobním statutem fyzické či právnické osoby. Osobní statut se určí podle

---

¹⁹⁷ Viz Informace sdělené členskými státy podle článku 29 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu. Dostupné na: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_cs_1896.pdf

¹⁹⁸ Ustanovení § 159a odst. 5 OSŘ.

¹⁹⁹ Ustanovení § 104 odst. 1 OSŘ.

vnitrostátních kolizních norem, přičemž v podmínkách českého právního řádu je takovou kolizní normou ZMPS. Hraničním určovatelem u fyzických osob je ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 ZMPS státní příslušnost a u právnických osob je to právní řád založení. Na rozdíl od úpravy procesní způsobilosti je zde subsidiární aplikace českého práva vyloučena.

Procesní způsobilost se bude u fyzické osoby také řídit právem státu, jehož je příslušníkem a u právnické osoby právem státu založení. Postačí však, jestliže mají procesní způsobilost podle českého práva. U právnických osob vychází ustanovení § 21 Obchodního zákoníku z kolizního kritéria sídla,²⁰⁰ neboť rozlišuje mezi právnickou osobou tuzemskou a zahraniční, přičemž zahraniční právnické osoby podléhají zvláštnímu cizineckému režimu.

5.3.2 Obsazení soudu

Z bodu 16 preambule NEPR vyplývá, že posouzení nároku v návrhu na vydání evropského platebního rozkazu nemusí nutně provést soudce. Bližší nároky na osobu rozhodující o vydání Evropského platebního rozkazu však NEPR neobsahuje. Bude tedy možné – pokud tak český zákonodárce stanoví – aby o vydání evropského platebního rozkazu rozhodl např. vyšší soudní úředník.

5.3.3 Návrh na vydání evropského platebního rozkazu

Návrh na vydání evropského platebního rozkazu může věřitel podat jak v listinné, tak i elektronické podobě opatřené zaručeným elektronickým podpisem. V návrhu na vydání evropského platebního rozkazu by žalobce měl především uvést takové informace, *kteřé jsou postačující k jasnému určení nároku a jeho odůvodnění, aby byl žalovaný s to si na základě těchto informací zvolit, zda podá odpor nebo nebude nárok popírat.*²⁰¹ Rozsah informací by měl být rovněž dostatečný k tomu, aby soud mohl přezkoumat zjevnou podstatu nároku a mimo jiné vyloučit zjevně neopodstatněné nároky nebo nepřípustné návrhy. Z tohoto důvodu je vzorový formulář A, uvedený v příloze I, koncipován tak, aby zahrnoval co nejúplnější seznam možných

---

²⁰⁰ Zahraniční osobou se ve smyslu ustanovení § 21 odst. 2 Obchodního zákoníku rozumí fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem mimo území České republiky. Českou právnickou osobou se rozumí právnická osoba se sídlem na území České republiky.

²⁰¹ Bod 13 preambule NEPR.

druhů důkazních prostředků, jež se obvykle předkládají na podporu peněžních nároků.²⁰²

Náležitosti návrhu pak podrobně specifikuje NEPR v článku 7 odst. 2. Mezi podstatné náležitosti na vydání evropského platebního rozkazu patří uvedení:

- a) jména a adresy stran a případně jejich zástupců a název a adresa soudu, ke kterému se návrh podává;
- b) výše nároku, včetně jistiny a případně úroku, smluvních pokut a nákladů;
- c) v případě požadovaného úroku úroková sazba a období, za něž je tento úrok požadován, pokud není k jistině automaticky připočten zákonný úrok podle právních předpisů členského státu původu;
- d) žalobní důvod včetně popisu okolností, kterých se žalobce dovolává jako základu nároku a případně požadovaného úroku;
- e) popis důkazních prostředků podporujících nárok;
- f) odůvodnění příslušnosti soudu, a
- g) přeshraniční povaha případu ve smyslu článku 3.

Důsledky v případě podání návrhu na vydání evropského platebního rozkazu v jiné podobě než prostřednictvím formuláře, NEPR neřeší, nicméně dle některých autorů by použití formuláře mělo být povinné²⁰³ a soud by tedy návrh v jiné formě neměl přijmout.

Ve smyslu článku 7 odst. 3 NEPR pak žalobce v návrhu prohlásí, „že poskytnuté informace podle jeho nejlepšího vědomí a svědomí pravdivé a že si je vědom toho, že jakékoli úmyslné nepravdivé prohlášení by mohlo vést k odpovídajícím sankcím podle právních předpisů členského státu původu.“

NEPR výslovně upravuje možnost žalobce sdělit soudu, že nesouhlasí s případným převedením věci do běžného občanského soudního řízení, pokud žalovaný podá odpor. V případě, že žalobce nevyjádří tento svůj nesouhlas v žalobě, má ještě možnost učinit tak později, nejpozději však před vydáním rozkazu.²⁰⁴

---

²⁰²Praktický průvodce pro uplatňování nařízení o evropském platebním rozkazu. Dostupné na: <http://www.evropskyspotrebitel.cz/files/prakticky-pruvodce-evropsky-platebni-rozkaz.pdf>

²⁰³Horák, P., Zavadilová, M.: Evropský platební rozkaz a jeho role v českém civilním procesu. Právní rozhledy. 2006, roč. 14, č. 22. s. 805.

²⁰⁴článek 7 odst. 4 NEPR.

Řízení o evropském platebním rozkazu je řízením sporným a evropský platební rozkaz se tak vydává pouze na návrh žalobce, přičemž počet žalobců ani žalovaných NEPR nijak nelimituje.²⁰⁵

5.3.4 Posouzení návrhu

Poté co soud obdrží návrh na vydání evropského platebního rozkazu, posoudí co nejdříve, zda je tento návrh v souladu s podmínkami stanovenými v člancích 2, 3, 4, 6 a 7 NEPR. Soud tedy především posoudí následující:

- zda návrh žalobce spadá do rozsahu působnosti NEPR (zda jde o občanskoprávní či obchodní věc popř. zda nejde o věc vyloučenou z působnosti NEPR);
- zda žalobce vymáhá nesporný peněžitý nárok určený konkrétní částkou, která je v době podání návrhu již splatná;
- zda návrh obsahuje všechny formální náležitosti vyžadované NEPR.

V souladu s článkem 8 NEPR soud návrh posoudí, což může provést automatizovaným postupem a následně učiní některý z těchto kroků:

- požádá žalobce o opravu či doplnění návrhu, pokud zjistí, že v návrhu chybí vyplnit nebo nejsou vyplněny správné rubriky formuláře a uplatněný návrh není zjevně neopodstatněný nebo nepřipustný;
- navrhne žalobci, že vyhoví jeho návrhu jen z části, a to do výše, u níž jsou splněny podmínky pro vydání EPR;
- návrh na vydání evropského platebního rozkazu odmítne;
- vydá evropský platební rozkaz.

5.3.5 Doplnění a oprava návrhu²⁰⁶

Za předpokladu, že žalobce nesplní požadavky na obsahové náležitosti návrhu na vydání evropského platebního rozkazu a není-li nárok zjevně neopodstatněný nebo nepřipustný, poskytne soud žalobci příležitost návrh opravit nebo doplnit. Vyzve-li soud žalobce k doplnění návrhu, poskytne mu lhůtu, kterou považuje za přiměřenou, přičemž tuto lhůtu může soud dle vlastního uvážení prodloužit. K výzvě k doplnění soud použije vzorový formulář „B“. Žalobce obdrží formulář s přehlednou tabulkou,

---

²⁰⁵ viz Králová, M.: Nařízení (ES) o evropském platebním rozkazu, Bulletin advokacie, 2007, č. 3, s. 71.

²⁰⁶ Článek 9 NEPR.

kde soud vybral a vyznačil jeden z důvodů, proč je podání neúplné spolu se stručně specifikovanou příčinou této neúplnosti.

5.3.6 Částečný platební rozkaz²⁰⁷

Pokud by podmínky dle NEPR byly splněny pouze pro část nároku, soud o tom žalobce informuje a vyzve k odmítnutí nebo přijetí pouze bezvadné části nároku stanovené soudem a zároveň ho poučí o důsledcích jeho rozhodnutí. Žalobce odpoví tím, že ve lhůtě stanovené soudem podle článku 9 odst. 2 zašle zpět vzorový formulář C, který mu zaslal soud.

Přistoupí-li žalobce na návrh, soud vydá evropský platební rozkaz jen pro tu část nároku, se kterou žalobce souhlasil. Zbývající část nároku se pak řídí vnitrostátním právem. Pokud ve stanovené lhůtě neodpoví nebo odmítne přistoupit na návrh soudu, bude návrh na vydání evropského platebního rozkazu odmítnut v plném rozsahu.

5.3.7 Odmítnutí návrhu

Případy, kdy soud návrh na vydání evropského platebního rozkazu odmítne, uvádí NEPR v článku 11. Důvody pro odmítnutí návrhu nastanou pokud:

- a) Nejsou splněny požadavky stanovené v člancích 2, 3, 4, 6 a 7 NEPR.
- b) Nárok je zjevně neopodstatněný, nebo
- c) žalobce neodpoví ve lhůtě stanovené soudem podle článku 9 odst. 2 NEPR (tj. ve lhůtě k doplnění nebo k opravě návrhu), nebo
- d) žalobce neodpoví ve lhůtě stanovené soudem (tj. ve lhůtě ke změně návrhu) nebo odmítne návrh soudu podle článku 10 NEPR.

O důvodech odmítnutí návrh soud žalobce informuje prostřednictvím vzorového formuláře D. Proti odmítnutí návrhu není možné podat opravný prostředek, nicméně odmítnutí návrhu nezakládá překážku rei iudicatae a žalobce má stále možnost vymáhat nárok prostřednictvím nového návrhu na vydání evropského platebního rozkazu nebo prostřednictvím jiného řízení podle práva členského státu.

---

²⁰⁷ Článek 10 NEPR.

5.4 Vydání EPR a jeho doručení

Jsou-li splněny všechny podmínky vyžadované NEPR, vydá soud evropský platební rozkaz co nejdříve, obvykle do 30 dnů od podání návrhu. Tato lhůta 30 dnů však v sobě nezahrnuje lhůtu na opravení, doplnění či změnu návrhu.

Žalovaný je v platebním rozkazu informován o tom, že:

- a) Rozkaz byl vydán pouze na základě skutečností poskytnutých žalobcem, které nebyly soudem ověřovány.
- b) Rozkaz se stane vykonatelným, pokud nebude u soudu podán odpor.
- c) Pokud bude podán odpor, bude řízení pokračovat před příslušnými soudy členského státu původu v souladu s pravidly běžného občanského řízení, pokud žalobce výslovně nepožádal, aby v takovém případě řízení skončilo.

Evropský platební rozkaz vydá soud na standardizovaném formuláři typu E tvořícím přílohu V. NEPR. Současně s evropským platebním rozkazem se žalovanému zasílá kopie návrhu, tj. formuláře typu A a formulář typu F pro případné podání odporu. V záhlaví evropského platebního rozkazu (resp. formuláře typu E) je uvedeno, jaký soud, tento evropský platební rozkaz vydal, spisová značka²⁰⁸, datum vydání a podpis nebo razítko soudu. Dále soud v evropském platebním rozkazu konkretizuje strany sporu včetně jejich právních zástupců a uvede měnu vymáhaného peněžitého plnění. Ve výroku soudu je uvedeno: „*V souladu s článkem 12 nařízení (ES) č. 186/2006 vydal soud tento evropský platební rozkaz na základě přiloženého návrhu. Na základě tohoto rozhodnutí se Vám přikazuje zaplatit žalobci tuto částku...*“²⁰⁹ Částka, kterou je žalovaný povinen zaplatit, je v evropském platebním rozkazu rozdělena na jistinu, úrok, smluvní pokutu a náklady.

Shodně jako tomu u tuzemské právní úpravy i formulář s evropským platebním rozkazem obsahuje poučení žalovaného o jeho právech a možnostech, tzn. buď žalobci zaplatit částku uvedenou v platebním rozkazu, nebo rozkaz napadnout podáním odporu u soudu.

---

²⁰⁸ Dle instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 22. června 2009, č. j. 50/2009-OD-ST, kterou se mění instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. prosince 2001, č. j. 505/2001-Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy, uveřejněná pod č. 1/2002 Sbírkou instrukcí a sdělení, ve znění pozdějších předpisů se pro evropské rozkazní řízení užívá označení rejstříku „EvRo“ (ustanovení § 182).

²⁰⁹ Formulář E, příloha V. NEPR.

Nevyužije-li žalovaný svého práva podat ve stanovené lhůtě odpor, nastávají v případě evropského platebního rozkazu stejné právní účinky jako u platebního rozkazu dle českého práva. Jedná se o účinky pravomocného rozhodnutí, překážku rei iudicatae a institutu vykonatelnosti.

5.5 Doručování

Dle článku 12 odst. 5 požaduje NEPR, aby byl platební rozkaz žalovanému doručen v souladu s požadavky vnitrostátního práva způsobem, který splňuje minimální normy stanovené v článcích 13, 14 a 15. Z úpravy obsažené v NEPR je zřejmé, že NEPR neusiluje o unifikaci v oblasti doručování v jednotlivých členských státech. Volba konkrétního způsobu doručení závisí na členském státu, NEPR pouze dává členským státům na výběr z několika různých způsobů doručování a stanovuje určité standardy.²¹⁰

NEPR rozlišuje dvě základní formy doručení, a to doručení s dokladem o přijetí žalovaným (článek 13 NEPR) a doručení bez dokladu o přijetí žalovaným (článek 14 NEPR). V zásadě však lze konstatovat, že pouze první forma doručení je zcela nezpochybnitelná, neboť je najisto postaveno, že evropský platební rozkaz byl skutečně doručen k rukám žalovaného, resp. žalovaný přijetí písemnosti odepřel a toto potvrdil.

5.5.1 Doručení s dokladem o přijetí žalovaným

Dle článku 13 NEPR může být evropský platební rozkaz žalovanému doručen za podmínek stanovených vnitrostátními předpisy, jestliže je naplněn jeden z dále zmíněných způsobů:

- a) osobní doručení, při němž žalovaný podepíše potvrzení o přijetí s uvedením data přijetí;
- b) osobní doručení, při němž příslušná osoba, která doručení uskutečnila, podepíše dokument, v němž uvede, že žalovaný dokument přijal nebo odepřel přijetí bez jakéhokoliv oprávněného důvodu, a datum doručení;
- c) doručení poštou, při němž žalovaný podepíše a odešle zpět potvrzení o přijetí s uvedením data přijetí;

---

²¹⁰ srov. Pauknerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé, 1. vydání, Praha: C. H.Beck, 2008, s. 366.

- d) doručení elektronickými prostředky, jako je fax nebo elektronická pošta, při němž žalovaný podepíše a odešle zpět potvrzení o přijetí s uvedením data přijetí.

5.5.2 Doručení bez dokladu o přijetí žalovaným

Dle článku 14 NEPR může být evropský platební rozkaz žalovanému doručen za podmínek stanovených vnitrostátními předpisy, jestliže je naplněn jeden z níže zmíněných způsobů.

- a) osobní doručení na osobní adresu žalovaného osobám, které žijí ve společné domácnosti jako žalovaný nebo jsou tam zaměstnány;
- b) v případě, že žalovaný je osobou samostatně výdělečně činnou nebo právnickou osobou, osobní doručení na obchodní adresu žalovanému osobám, které žalovaný zaměstnává;
- c) uložení rozkazu na poště nebo u příslušných veřejných orgánů a vložení písemného oznámení do poštovní schránky žalovaného za předpokladu, že je dokument v písemném oznámení jasně označen jako dokument soudu nebo že je v dokumentu poukázáno na to, že doručení se na základě uvedeného oznámení pokládá za uskutečněné a že počínají běžet lhůty;
- d) doručení poštou bez dokladu podle odstavce 3, pokud má žalovaný adresu v členském státě původu;
- e) doručení elektronickými prostředky a automatickým potvrzením o doručení za předpokladu, že žalovaný s tímto způsobem doručení výslovně souhlasil předem.

Výše uvedené způsoby doručení dle článku 14 NEPR lze využít pouze a výlučně v těch případech, kdy je adresa žalovaného s jistotou známa.

NEPR v článku 14 odst. 3 rovněž podrobně stanovuje náležitosti doručení.

Doručení dle písmen a), b), c) a d) se potvrzuje pomocí:

- a) *dokladu podepsaného příslušnou osobou, která doručení uskutečnila, s uvedením:*
- *způsobu doručení, a*
  - *data doručení, a*
  - *pokud byl rozkaz doručen jiné osobě než žalovanému, jména dotyčné osoby a jejího vztahu k žalovanému, nebo*

b) potvrzení o přijetí osobou, jíž byl rozkaz doručen podle odst. 1 písm. a) a b).

Jak je tedy z výše uvedeného patrné, určení konkrétního způsobu už ponechává na vnitrostátních právních předpisech daného členského státu. Jestliže žalovaný bude domicilován na území České republiky, uplatní se pro doručování příslušná ustanovení obsažená v OSŘ.²¹¹

5.5.3 Doručení zástupci

V článku 15 NEPR výslovně připouští doručení evropského platebního rozkazu některým ze způsobů dle článku 13 a 14 i právnímu zástupci žalovaného.

5.5.4 Doručení platebního rozkazu v podmínkách právního řádu ČR

Již v článku 19 preambule NEPR je uvedeno, že *nelze považovat za dostatečný jakýkoliv způsob doručení evropského platebního rozkazu, který se opírá o právní domněnku*. V podmínkách tuzemské právní úpravy to tedy bude znamenat, že pro doručení evropského platebního rozkazu na území České republiky nebude možné využít tzv. fikce doručení ve smyslu ustanovení § 49 odst. 4 OSŘ.²¹²

Evropský platební rozkaz tak musí žalovaný obdržet do vlastních rukou nebo do vlastních rukou jiné osoby taxativně vymezené v článku 14 NEPR. Účelem takto stanoveného způsobu doručování je zachování vysokého stupně pravděpodobnosti, že se doručovaný dokument dostal ke svému adresátovi. Dle článku 12 odst. 5 NEPR platí, že doručování evropského platebního rozkazu se řídí, pod podmínkou splnění minimálních norem uvedených v člancích 13 až 15 vnitrostátním právem příslušného

²¹¹ Zejména ustanovení § 174b odst. 1, § 45 a násl. OSŘ.

²¹² Postup při náhradním doručení dle § 49 OSŘ je následující:

(1) *Do vlastních rukou se doručují písemnosti, u nichž tak stanoví zákon nebo nařídí-li tak soud.*

(2) *Nezastihl-li doručující orgán adresáta písemnosti, písemnost uloží a adresátu zanechá vhodným způsobem písemnou výzvu, aby si písemnost vyzvedl. Nelze-li zanechat výzvu v místě doručování, vrátí doručující orgán písemnost odesílajícímu soudu a uvede, ve který den nebyl adresát zastížen. Odesílající soud vyvěsí na úřední desce výzvu k vyzvednutí písemnost u soudu.*

(3) *Písemnost se ukládá:*

a) *v provozovně provozovatele poštovních služeb, jestliže se písemnost doručuje jeho prostřednictvím,*

b) *u soudu, jemuž byla písemnost vrácena z důvodu nemožnosti zanechat výzvu,*

c) *v ostatních případech u okresního soudu, v jehož obvodu je místo doručení.*

(4) *Nevyzvedne-li si adresát písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, považuje se písemnost posledním dnem této lhůty za doručenou, i když adresát se o jejím uložení nedozvěděl. Doručující orgán po marném uplynutí této lhůty vyhodí písemnost do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky, ledaže soud i bez návrhu vyloučí vhození písemnosti do schránky. Není-li takové schránky, písemnost se vrátí odesílajícímu soudu a vyvěsí se o tom sdělení na úřední desce soudu.*

(5) *U písemností, u nichž to stanoví zákon nebo u nichž to nařídil předseda senátu, je vyloučeno doručení podle odstavce 4. Doručující orgán v takovém případě vrátí písemnost odesílajícímu soudu po marném uplynutí lhůty 10 dnů ode dne, kdy byla písemnost připravena k vyzvednutí.“*

členského státu. Pro Českou republiku tedy budou pravidla pro doručení evropského platebního rozkazu stejná jako pro doručení tuzemského platebního rozkazu.

S ohledem na velkou novelu OSŘ zákonem č. 7/2009 Sb., s účinností od 1. července 2009, je pro doručení platebního rozkazu, potažmo evropského platebního rozkazu přednostně využíváno elektronické formy prostřednictvím datové sítě do datové schránky.²¹³ Pokud by žalovaný neměl datovou schránku zpřístupněnou, bude mu listinná podoba evropského platebního rozkazu doručena postupem dle ustanovení § 46a a násl. OSŘ, tj. prostřednictvím doručujícího orgánu na adresu pro doručování uvedenou žalovaným či na adresu uvedenou v evidenci obyvatel, adresu trvalého pobytu či místa podnikání u fyzických osob anebo na adresu sídla u právnických osob. NEPR se explicitně nevyjadřuje k případům, kdy se evropský platební rozkaz nepodaří žalovanému doručit. Soud by proto v takovém případě měl postupovat stejně jako dle vnitrostátní úpravy a evropský platební rozkaz v plném rozsahu zrušit.

5.6 Odpor proti evropskému platebnímu rozkazu

Žalovaný má možnost podat proti evropskému platebnímu rozkazu ve lhůtě 30 dnů od doručení odpor. Jedná se o lhůtu procesní, která počíná běžet od doručení rozhodnutí žalovanému a k jejímu zachování postačí, je-li odpor podán posledního dne u příslušného soudu anebo je-li ve lhůtě odevzdán doručujícímu orgánu.²¹⁴ Odpor se podává prostřednictvím vzorového formuláře, který je žalovanému doručen spolu s rozkazem. V odporu musí žalovaný uvést soud, který evropský platební rozkaz vydal, a strany, které se řízení o vydání evropského platebního rozkazu účastní. Dále pak žalovaný uvede, že nárok popírá, aniž by musel uvádět důvody.²¹⁵ Odpor lze podat v listinné podobě nebo pomocí jiných telekomunikačních prostředků včetně elektronických.

5.6.1 Důsledky podání odporu žalovaným

Pokud žalovaný využije svého práva a ve stanovené lhůtě podá odpor, následuje řízení před příslušnými soudy členského státu původu v souladu pravidly běžného občanského soudního řízení (tj. za předpokladu, žalobce výslovně nepožádá soud, aby v takovém případě řízení skončilo). Tím, že žalobce uplatnil svůj nárok

---

²¹³ Shodně jako je tomu v případě tuzemské úpravy – viz kapitola č. 3 v části týkající úpravy platebního rozkazu dle OSŘ.

²¹⁴ Článek 16 odst. 2 NEPR.

²¹⁵ Podobně jako v české právní úpravě má tedy žalobce možnost podat tzv. blanketní odpor.

prostřednictvím řízení o vydání evropského platebního rozkazu, není nikterak dotčeno jeho postavení podle vnitrostátního práva v následném běžném občanském soudním řízení. Následný převod do běžného občanského soudního řízení se bude řídit právem členského státu původu.

5.7 Vykonatelnost a výkon evropského platebního rozkazu

V případě, že soud původu neobdrží ve stanovené lhůtě s přihlédnutím k přiměřené době pro doručení v dané věci odpor, prohlásí soud původu neprodleně evropský platební rozkaz prostřednictvím vzorového formuláře za vykonatelný. Formální požadavky na vykonatelnost se jinak řídí vnitrostátním právem soudu, který rozhodnutí vydal. K zamezení případných pochybností, článek 20 NEPR výslovně uvádí, že evropský platební rozkaz, který se stal v členském státě, kde byl vydán, vykonatelným, je uznáván a může být vykonán v ostatních členských státech, aniž je nutná doložka vykonatelnosti a aniž je možné napadnout jeho uznání.

Vykonávací řízení se řídí právem členského státu výkonu. Pro účely výkonu je žalobce povinen předložit evropský platební rozkaz společně s prohlášením vykonatelnosti. Evropský platební rozkaz, který se stal vykonatelným, se vykonává za stejných podmínek jako vykonatelné rozhodnutí vydané v členském státě výkonu. Pro výkon v jiném členském státě předloží žalobce orgánům tohoto členského státu příslušným pro výkon:

- a) Vyhotovení evropského platebního rozkazu prohlášeného soudem původu za vykonatelný, které splňuje podmínky nezbytné pro ověření jeho pravosti, a
- b) V případě potřeby překlad evropského platebního rozkazu do úředního jazyka členského státu výkonu, v souladu s právními předpisy tohoto členského státu.

5.8 Opravné prostředky

5.8.1 Přezkum ve výjimečných případech

Ustanovení článku 20 NEPR pamatuje i na situace, kdy žalovaný nemohl svým zaviněním podat odpor a stanoví tak možnost de facto „mimořádných opravných prostředků“.

Po uplynutí lhůty k podání odporu má žalovaný právo požádat o přezkum evropského platebního rozkazu u příslušného soudu v členském státě původu, pokud:

- a) byl platební rozkaz doručen některým ze způsobů uvedených v článku 14 NEPR a doručení nebylo provedeno dostatečně včas s možností připravit si obhajobu, a to bez jakéhokoliv zavinění ze strany žalovaného, nebo
- b) žalovaný nemohl popřít nárok z důvodu vyšší moci nebo mimořádných okolností, které nezavinil

to však za předpokladu, že v obou výše uvedených případech jedná neprodleně. Posouzení zda byla tato podmínka splněna, záleží na uvážení soudu.

Po uplynutí lhůty k podání odporu má žalovaný rovněž právo požádat o přezkum evropského platebního rozkazu u příslušného soudu v členském státě původu, pokud byl platební rozkaz vydán zjevně chybně nebo z důvodu jiných výjimečných okolností. Pokud soud odmítne žádost žalovaného s odůvodněním, že není splněn žádný z důvodů pro přezkum, zůstává evropský platební rozkaz v platnosti. Pokud soud rozhodne, že přezkum je oprávněný na základě některého z uvedených důvodů, je evropský platební rozkaz od počátku neplatný.

Důsledkem tedy je, že evropský platební rozkaz se ruší a ex tunc odpadá právní důvod plnění žalovaného. Usnesení, kterým by soud vyhověl návrhu na přezkum, se dle ustanovení § 174b odst. 3 OSŘ doručí všem účastníkům řízení. Proti usnesení, jímž soud vyhověl návrhu na přezkum evropského platebního rozkazu, není podle § 202 odst. 1 písm. o) odvolání přípustné.

NEPR ani OSŘ výslovně neřeší, jaké jsou následky usnesení soudu, jímž vyhověl návrhu na přezkum evropského platebního rozkazu, tedy zda se jím řízení končí, nebo zda bude nadále pokračovat řízení o evropském platebním rozkazu, nebo zda bude převedeno do kontradiktorního civilního procesu. S ohledem na fakt, že vyhověním návrhu na přezkum odpadne evropský platební rozkaz, v důsledku čehož zde stále zůstává návrh na jeho vydání, o němž dosud nebylo rozhodnuto, by mělo pokračovat řízení o evropském platebním rozkazu, v rámci nějž bude především úkolem soudu, aby odstranil vady, které vedly k vyhovění návrhu na přezkum.²¹⁶

---

²¹⁶ Komentář k ustanovení § 174b odst. 3. Dostupné v databázi ASPI.

5.8.2 Návrh na zamítnutí výkonu

Návrh na zamítnutí výkonu evropského platebního rozkazu je další z možností, kterou může žalovaný zamezit jeho výkonu. Výkon evropského platebního rozkazu tak soud na návrh žalovaného zamítne za předpokladu, že evropský platební rozkaz je neslučitelný s dřívějším rozhodnutím nebo rozkazem vydaným nejen v kterémkoli členském státě, ale rovněž i ve třetí zemi. K tomu však musí v souladu s článkem 22 odst. 1 NEPR splněny kumulativně tři podmínky:

- a) dřívější rozhodnutí nebo rozkaz se týkaly téže věci mezi stejnými stranami;
- b) dřívější rozhodnutí nebo rozkaz splňují podmínky nezbytné pro jejich uznání v členském státě výkonu;
- c) proti neslučitelnosti nemohla být při soudním řízení v členském státě původu vznesena námitka.

Výkon evropského platebního rozkazu soud dále zamítne i v případě, že žalovaný uhradí celou částku požadovanou žalobcem a vyčíslenou v evropském platebním rozkazu. Možnost přezkumu ve věci samé je vyloučena.

5.9 Právní zastoupení

NEPR neukládá povinnost právního zastoupení advokátem, a to ani v případě žalobce při podání návrhu na vydání evropského platebního rozkazu, ani v případě žalovaného při podání odporu proti evropskému platebnímu rozkazu.

5.10 Soudní poplatky

Úprava soudních poplatků je obsažena v článku 25 NEPR, dle kterého platí, že soudní poplatky za řízení a za běžné občanské soudní řízení, které následuje v případě podání odporu proti EPR v členském státě, nepřevýší soudní poplatky běžného občanského soudního řízení bez předchozího řízení o evropském platebním rozkazu v tomto členském státě.

5.11 Informační povinnost států a Komise

Článek 28 NEPR ukládá členským státům povinnost spolupracovat při poskytování informací veřejnosti a odborným kruhům především stran orgánů (soudů) příslušných k vydávání, přezkumu a výkonu evropského platebního rozkazu jakož i informací o nákladech na doručování písemností, přijatelných prostředcích komunikace a jazycích pro účely řízení o evropském platebním rozkazu. Tyto

skutečnosti oznamují členské státy Komisi a tato informace uveřejňuje v Úředním věstníku Evropské unie a prostřednictvím Evropské soudní sítě v občanských a obchodních věcech vytvořené v souladu s rozhodnutím Rady (ES) č. 2001/470/ES ve znění změn provedených rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 568/2009/ES ze dne 18. června 2009. Kromě uvedeného je Komise po dobu pěti let od vstupu NEPR v platnost, tj. do 12. prosince 2013 povinna monitorovat fungování evropského rozkazního řízení a na základě získaných informací vypracovat zprávu s případnými návrhy změn, jež bude předložena Evropskému parlamentu, Radě a EHSV.²¹⁷

5.12 Evropský platební rozkaz v českém právním řádu

Úprava evropského platebního rozkazu byla do českého právního řádu včleněna souhrnnou novelou OSŘ č. 7/2009 Sb., s účinnosti od 23. ledna 2009. Kompletní úprava evropského platebního rozkazu je obsažena v ustanovení § 174b OSŘ. V ostatních aspektech evropského platebního rozkazu, které předmětné ustanovení nezmiňuje, se užije jiných ustanovení OSŘ.

- 1. Evropský platební rozkaz je třeba doručit žalovanému do vlastních rukou, náhradní doručení je vyloučeno.*
- 2. K řízení o návrhu na přezkum evropského platebního rozkazu je příslušný soud, který evropský platební rozkaz vydal.*
- 3. Usnesení soudu, jímž bylo vyhověno návrhu na přezkum evropského platebního rozkazu, se doručí účastníkům řízení o evropském platebním rozkazu.*

5.13 Závěr

Jak již bylo zmíněno v této i v předchozích kapitolách, je hlavních cílem úpravy obsažené v NEPR zrychlení a zjednodušení a zrychlení soudního řízení ve věcech nesporných peněžních nároků. Domnívám se, že přijetí této úpravy lze na komunitární úrovni bezesporu považovat za krok správným směrem. S ohledem na ustanovení článku 249 SES²¹⁸ je NEPR přímo aplikovatelné v českém civilním procesu. Žalobce má proto možnost rozhodnout se, zda bude při vymáhání pohledávky s příhraničním prvkem postupovat dle NEPR nebo zda zvolí vnitrostátní procesní úpravu.

---

²¹⁷ Srov. článek 32 NEPR.

²¹⁸ Nařízení má obecnou působnost. Je závazné v celém svém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

Při úvahách, které řízení pro něj bude v dané situaci přijatelnější, bude hrát významnou roli zejména rychlost, charakter a povaha peněžitého nároku a v neposlední řadě i otázka samotného výkonu rozhodnutí. Evropský platební rozkaz by měl soud vydat „co nejdříve“, obvykle do 30 dnů od podání návrhu. Nejde o bezvýjimečnou povinnost soudů a NEPR ani neupravuje následky jejího dodržení, nicméně již samotné zakotvení této lhůty hodnotím pozitivně, neboť vnitrostátní právní úprava žádnou lhůtu v souvislosti s rozkazním řízením neobsahuje.

Možnost podat návrh na vydání evropského platebního rozkazu prostřednictvím formuláři zcela podstatným způsobem usnadnila široké veřejnosti přístup k justici. S ohledem na toto zjednodušení může žalovat v členském státě i právní laik, který se takto již obejde bez odborné pomoci advokáta. Zpřístupnění justice veřejnosti nahrává i fakt, že žalobce, který neovládá jazyk státu soudu, u něhož zamýšlí podat návrh na vydání evropského platebního rozkazu, může vyplnit formulář dle vzoru pro členský stát, jehož jazykem hovoří. Právě výdaje na právní zastoupení či překlady by mohly patřit k výdajům, které by věřitele od vymáhání svých pohledávek odrazovaly. Zjednodušení rozkazního řízení však neznamená přínos jen pro věřitele, ale i pro samotné soudy. Formalizovaný postup a stanovený termín pro rozhodnutí zcela jistě urychlí celý proces vymáhání dlužné pohledávky za dlužníky v rámci členských států EU.

Do 12. prosince 2013 by Komise měla předložit Radě, Evropskému parlamentu a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru zprávu o dosavadním fungování evropského platebního rozkazu, jejíž součástí by měl být i návrh změn navrhovaných Komisí. Je tedy možné, že následně se dočkáme ještě dalšího zdokonalení NEPR a rozšíření jeho působnosti.

5.14 Komparace evropského platebního rozkazu s platebním rozkazem dle české právní úpravy

Tato podkapitola je zaměřena na komparaci hlavních rozdílů mezi vnitrostátní úpravou platebního rozkazu obsaženou v OSŘ a úpravou evropského platebního rozkazu obsaženou v NEPR.

5.14.1 Územní a věcná příslušnost

Z povahy obou institutů je patrná jejich územní působnost. Zatímco evropský platební rozkaz je jako komunitární nástroj použitelný ve všech členských státech EU

(s výjimkou Dánska), je tuzemská právní úprava pouze v řízení před příslušnými českými soudy.

Věcná působnost však již tak jednoznačná jako místní není. Okruh věcné působnosti je upraven v článku 2 až 4 NEPR, přičemž se vztahuje na obchodní a občanské věci. Z aplikace evropského platebního rozkazu jsou výslovně vyloučeny věci daňové, celní či správní a nároky vůči státu za jednání a opominutí při výkonu státní moci („*acta iure imperii*“). Z okruhu občanských a obchodních věcí jsou pak vyjmuty: majetková práva vyplývající z manželských vztahů, závěti a dědictví, úpadku, vyrovnání a podobných řízení; sociálního zabezpečení. Vyloučeny jsou rovněž všechny spory vzniklé porušením mimosmluvních závazků s výjimkou těch, které se staly předmětem dohody mezi stranami, byly uznány jako dluh, nebo se jedná o peněžité nároky vyplývající ze spoluvlastnictví.

Oblast aplikace tuzemského platebního rozkazu je tedy podstatně širší. Výkladem ustanovení § 7 OSŘ můžeme dojít k závěru, že platební rozkaz je možné vydat v občanských, obchodních, pracovních a rodinných věcech, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány. Tuzemský platební rozkaz tak může vydán v celé řadě nesmluvních závazků.

Na rozdíl od evropského platebního rozkazu umožňuje tuzemská právní úprava vydání platebního rozkazu i v případě majetkových práv vyplývajících z manželských vztahů, závětí či dědictví, za předpokladu, že v žalobě je uplatněna konkrétní částka a nárok žalobce vyplývá ze skutečností uvedených v žalobě.

5.14.2 Návrh na vydání platebního rozkazu

Jeden z rozdílů lze spatřovat v ustanovení § 172 OSŘ, dle kterého je možné, aby soud vydal platební rozkaz i bez výslovné žádosti žalobce, neboť stanoví, že *soud může i bez výslovné žádosti žalobce a bez slyšení žalovaného vydat platební rozkaz, je-li v žalobě uplatněno právo na zaplacení peněžité částky a vyplývá-li uplatněné právo se skutečností uvedených žalobcem*. Komunitární úprava však tuto možnost nezná a žalobce musí vydání evropského platebního rozkazu požadovat prostřednictvím konkrétního formuláře.

Dalším podstatným rozdílem samotného zahájení rozkazního řízení je forma návrhu na vydání platebního rozkazu. Řízení o vydání evropského platebního rozkazu zahajuje žalobce prostřednictvím standardizovaných vzorových formulářů. Výčet

náležitostí návrhu na vydání evropského platebního rozkazu uvádí NEPR ve svém článku 7 odst. 2 a je v podstatě shodný s úpravou náležitostí rozkazní žaloby obsažené v OSŘ. V případě návrhu na vydání evropského platebního rozkazu je žalobce povinen odůvodnit příslušnost soudu (podle Nařízení Brusel I) a definovat v čem je spatřován mezinárodní prvek případu.

Určitým specifikem řízení podle NEPR je možnost žalobce sdělit soudu, že nesouhlasí s převedením sporu do běžného civilního řízení. Tuto skutečnost může žalobce oznámit soudu i dodatečně, a to až do vydání evropského platebního rozkazu. Ve smyslu ustanovení § 172 odst. 3 OSŘ žalobce toto dispoziční oprávnění nemá, neboť platí, že pokud nevydá soud platební rozkaz, nařídí jednání.²¹⁹ Domnívám se, že právě v tomto ohledu by bylo vhodné inspirovat se komunitární úpravou a toto dispoziční oprávnění žalobce do OSŘ doplnit. Důvodem je zejména neúměrná délka běžného civilního řízení. V praxi se tak může jednat o případy, kdy věřitel má za dlužníkem pohledávku a rád by se domohl jejího splacení, nicméně pouze formou rozkazního řízení a ne běžným civilním řízením, které může trvat třeba až několik let. Žalobce má sice možnost zpětvzetí žaloby, nicméně v takovém případě už nezíská zpět uhrazené soudní poplatky v plné výši. Možnost nesouhlasu žalobce s převedením do běžného řízení tedy považuji za správné řešení a bylo by vhodné tento krok umožnit i tuzemským věřitelům.

5.14.3 Lhůta pro rozhodnutí o vydání platebního rozkazu

Dle článku 8 a článku 12 NEPR zkoumá soud návrh na vydání evropského platebního rozkazu z hlediska splnění podmínek a evropský platební rozkaz vydává „co nejdříve“. Pokud nejde o zjevně neopodstatněný nebo nepřípustný návrh, avšak nespĺňuje formální požadavky, poskytne soudu žalovanému lhůtu k doplnění nebo opravě návrhu podle svého uvážení.²²⁰ Takřka shodný postup pro odstranění nedostatků upravuje OSŘ v ustanovení § 43.²²¹ V případě, že žalobce návrh nedoplní či neodstraní vytykané chyby návrhu, dochází podle obou srovnávaných úprav

---

²¹⁹ Žalobce tak má de facto možnost vyhnout se případnému nákladnému a neúměrně zdlouhavému přeshraničnímu řízení.

²²⁰ Formulář b, příloha II NEPR.

²²¹ Dle ustanovení § 43 OSŘ platí, že „*předseda senátu usnesením vyzve účastníka řízení, aby bylo opraveno nebo doplněno podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčité. K opravě nebo doplnění podání určí lhůtu a účastníka poučí, jak je třeba opravu nebo doplnění provést. Není-li přes výzvu předsedy senátu podání řádně opraveno nebo doplněno a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat, soud usnesení podání, kterým se zahajuje řízení, odmítne. K ostatním podáním soud nepřihlíží, dokud nebudou řádně opravena nebo doplněna. O těchto následcích musí být účastník řádně poučen.*“

k odmítnutí návrhu, přičemž ani v jednom případě není možné podat proti rozhodnutí o odmítnutí návrhu opravný prostředek.²²² Odmítnutí návrhu však pro žalobce nekonstituuje překážku rei iudicatae a nic mu nebrání, aby žalobu podal u příslušného soudu znovu (s uvedením skutečností, k jejichž doplnění byl soudem vyzván).

Na rozdíl od české právní úpravy stanoví NEPR v článku 12 odst. 1 lhůtu, ve které by soud měl rozhodnout, a to 30 dnů od podání návrhu. S nedodržením této lhůty sice NEPR nespojuje žádné důsledky, je však zvýrazněn zkrácený charakter rozkazního řízení. OSŘ žádná lhůta podobná lhůta obsažena není, konkrétní doba pro vydání platebního rozkazu proto bude individuální.

5.14.4 Částečný platební rozkaz

NEPR na rozdíl od české právní úpravy umožňuje soudu rozhodnout za splnění určitých podmínek rozhodnout pouze o části nároku. Žalobce má možnost v určité lhůtě vyjádřit svůj souhlas nebo nesouhlas s rozhodnutím ohledně této části nároku. Vydání částečného platebního rozkazu OSŘ vůbec neumožňuje.²²³ Domnívám se, že právě v tomto ohledu by se příští novelizace OSŘ mohly inspirovat komunitární právní úpravou.

5.14.5 Doručování

Jak komunitární, tak i tuzemská právní úprava počítá s nezbytností doručit evropský platební rozkaz, resp. platební rozkaz i žalobci, neboť tento má možnost odvolat se proti rozhodnutí o nákladech řízení. V OSŘ však chybí zmínka o tom, jakým způsobem by mělo být žalobci platební rozkaz doručeno. Nejvyšší soud ČR ve svojí rozhodovací praxi uvedl k této problematice následující: „*Ustanovení §174 odst. 1 a 2 o.s.ř. přiznává jednak odpůrci právo podat odpor proti platebnímu rozkazu, ale počítá i s oprávněním navrhovatele podat odvolání proti výroku o nákladech řízení. Vzhledem k tomu, že soud rozhoduje o nákladech řízení současně s vydáním platebního rozkazu, a platební rozkaz, proti němuž nebyl podán odpor, má účinky pravomocného rozsudku (§ 174 odst. 1 o.s.ř.), lze dovodit, že je nutné doručit platební rozkaz i navrhovateli, nikoliv však do vlastních rukou.*“²²⁴

Výrazným rozdílem mezi tuzemskou a komunitární právní úpravou je v možnosti doručení platebního rozkazu mimo hranice státu. Konstrukce evropského

²²² Článek 11 odst. 2 NEPR, shodně pak i ustanovení § 202 odst. 1 písm. d) OSŘ.

²²³ Ustanovení § 172 OSŘ.

²²⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČSR ze dne 31. 12. 1980, sp. zn. Cpj 148/80.

platebního rozkazu na tuto možnost samozřejmě pamatuje, neboť přeshraniční charakter je nezbytnou podmínkou tohoto rozkazního řízení, nicméně dle OSŘ je doručení platebního rozkazu do zahraničí vyloučeno.²²⁵ Úprava doručování do ciziny je v OSŘ obsažena v ustanovení § 50j, nicméně ustanovení § 172 odst. 2 písm. a) OSŘ tímto zůstává nedotčeno.

V NEPR není zohledněno, co se stane s evropským platebním rozkazem v případě, že se jej nepodaří doručit všem žalovaným. Podle úpravy obsažené v OSŘ platí, že pokud by se nepodařilo platební rozkaz doručit i jen jednomu žalovanému, soud zruší platební rozkaz v plném rozsahu.

Dle mého názoru by bylo vhodné u obou institutů rozlišovat situace, kdy jsou žalovaní ve výroku platebního rozkazu zavázáni k plnění společně a nerozdílně a případy, kdy je každému stanovena konkrétní samostatná částka. Pokud jsou žalovaní zavázáni společně a nerozdílně, půjde o procesní nerozlučné společenství a bude třeba účinně doručit všem nerozlučným společníkům. Pokud se ale nejedná o plnění společné a nerozdílné, neměl by nedostatek doručení jednomu žalovanému znamenat zrušení platebního rozkazu vůči těm žalovaným, kterým se doručení podařilo. Tento návrh se jeví jako praktický zejména v situacích, kdy na straně žalované bude stát větší množství osob. Nedoručení jedinému dlužníkovi by totiž v těchto případech pro věřitele znamenalo riziko neúměrně dlouhého soudního řízení.

5.14.6 Odpor

Konstrukce odporu, coby procesní obrany žalovaného je u obou srovnávaných institutů stejná. Jde o jedinou možnost jak vyloučit právní moc a vykonatelnost platebního rozkazu. Odlišnost je však patrná v úpravě lhůty, kterou soud žalovanému dává k podání odporu. Zatímco tuzemská úprava stanoví lhůtu pro podání odporu v délce 15 dnů, podle evropské úpravy má žalovaný možnost podat odpor ve lhůtě 30 dnů.²²⁶ Jak již bylo uvedeno v rámci výkladu v předchozích kapitolách, obě lhůty jsou lhůtami procesními a začínají běžet od okamžiku doručení platebního rozkazu žalovanému. Pro dodržení této lhůty je tak dostačující, je-li ve lhůtě odevzdáno orgánu, který má povinnost jej doručit soudu. Je-li posledním dnem sobota, neděle nebo státní svátek, skočí tato lhůta následující pracovní den.

---

²²⁵ Ustanovení § 172 odst. 2 písm. b) OSŘ.

²²⁶ Delší lhůta u evropského platebního rozkazu je odrazem především té skutečnosti, že je nezbytné doručovat jej do ciziny.

5.14.7 Soudní poplatky a právní zastoupení

Ve smyslu článku 25 NEPR platí, že poplatek za zkrácené řízení spolu s poplatkem za eventuální následné řízení nebude vyšší než poplatek než poplatek za běžné řízení bez předchozího rozkazního řízení.

Pokud jde o náklady řízení a jejich náhrady, může žalobce v návrhu na vydání evropského platebního rozkazu usilovat o jejich náhradu. Tyto náklady zahrnují především soudní poplatky, ale i náklady na případné právní zastoupení. Rozdíl oproti české právní úpravě zde spočívá zejména v tom, že soud v případě evropského platebního rozkazu nerozhoduje o náhradě nákladů samostatným výrokem, ale ukládá jejich náhradu spolu s jistinou, úrokem, případně smluvní pokutou uplatněnou v návrhu. NEPR neobsahuje žádnou zmínku o možnosti odvolat se proti rozhodnutí jen, co se týče náhrady nákladů řízení. Pokud tedy žalovaný nesouhlasí jen s výší nákladů řízení, nemá jinou možnost než podat odpor proti celému platebnímu rozkazu. Úprava obsažená v OSŘ se zdá být v tomto ohledu flexibilnější, neboť dává povinnému možnost podat odvolání pouze proti výroku o nákladech řízení. Domnívám se, že řešení dle tuzemské právní úpravy je mnohem praktičtější a zejména pak hospodárnější, než nařizovat jednání a až při něm zjišťovat stanoviska stran, jak je tomu v případě podání odporu.

V otázce nákladů soudního řízení považuji za nezbytné zmínit důležitou novelou OSŘ s účinností od 1. ledna 2013. Zákonem č. 396/2012 Sb., bylo do OSŘ včleněno ustanovení § 142a podmiňující náhradu nákladů řízení žalobce zasláním předžalobní výzvy žalovanému.

Dle ustanovení § 142a OSŘ platí následující:

- (1) Žalobce, který měl úspěch ve věci zahájené podle § 80 písm. b), má právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému, jen jestliže žalovanému ve lhůtě nejméně 7 dnů před podáním návrhu na zahájení řízení zaslal na adresu pro doručování, případně na poslední známou adresu výzvu k plnění.*
- (2) Jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, může soud výjimečně náhradu nákladů zcela nebo zčásti žalobci přiznat i v případě, že žalobce žalovanému výzvu k plnění za podmínek uvedených v odst. 1 nezaslal.*

Právo na náhradu nákladů řízení tak žalobci nově náleží jen v případě, že byl ve věci úspěšný a současně ve lhůtě ve lhůtě nejméně 7 dnů před podáním návrhu na zahájení řízení zaslal žalovanému výzvu k plnění.

V zásadě je tedy o velmi důležitou povinnost pro žalobce, neboť v případě nesplnění této povinnosti, by mu soud i přes poměrný úspěch ve sporu nemusel přiznat náklady na právní zastoupení a soudní poplatek. Novela dává možnost k poslednímu (předžalobnímu) splnění dluhu, což je poměrně výhodné pro dlužníky, jelikož takto může odpadnout žalování často zapomenutých bagatelních dluhů.

Ani jedna ze srovnávaných právních úprav neukládá žalobci povinnost právního zastoupení.

5.14.8 ZÁVĚR

Jak je zřejmé z výše provedené komparace, existují určité rozdíly mezi úpravou evropského platebního rozkazu a platebním rozkazem dle české právní úpravy. Ačkoliv úprava obsažená v OSŘ je poměrně stručná (OSŘ obsahuje jen 3 paragrafy věnované platebnímu rozkazu), dá se říci, že je o úpravu komplexní, obsahující odpověď na všechny možné situace. Interpretaci této úpravy rovněž napomáhá bohatá judikatura tuzemských soudů, která za dobu existence stávající úpravy vznikla. Na základě provedené komparace však lze konstatovat, že evropský platební rozkaz představuje pro věřitele efektivnější nástroj vymáhání pohledávek, neboť neobsahuje tolik restrikcí jako česká právní úprava.

Pro žalobce může být například v rámci evropského rozkazního řízení lákavé vydání částečného evropského platebního rozkazu, varianta ukončení evropského rozkazního řízení v případě podání řádného a včasného odporu či možnost přezkumu evropského platebního rozkazu ve výjimečných případech.

Dle mého názoru bude využívání rozkazního řízení dle NEPR u sporů s přeshraničním prvkem namísto vnitrostátních řízení postupně stále vzrůstat na oblibě (ovšem za předpokladu bezproblémové aplikace společně s národní právní úpravou v otázkách nařízením explicitně neupravených).

Závěr

Na základě provedené analýzy obou instrumentů komunitárního práva je zřejmé, že jak NEET tak i NEPR vnáší do soudního řízení některé nové prvky, které zlepšují procesní postavení věřitele v rámci celé Evropské unie. Zároveň je však z textu obou nařízení zcela patrná snaha o dostatečnou ochranu práv dlužníka. NEET i NEPR jsou od okamžiku jejich účinnosti pro Českou republiku přímo aplikovatelné. Postup dle NEET či NEPR však není pro věřitele v přeshraničních sporech obligatorní a záleží pouze na žalobci, zda této možnosti využije či nikoliv. Používání obou těchto nařízení je tedy zcela fakultativní a žalobce má i nadále možnost postupovat dle vnitrostátní právní úpravy (nebo v případě evropského exekučního titulu dle Nařízení Brusel I), a to v závislosti na tom, co pro sebe bude považovat za výhodnější. Možnost využití vnitrostátní úpravy přeshraniční spory však mohou limitovat civilní řády jednotlivých členských států. (Např. podle ustanovení § 172 odst. 2 písm. b) nelze platební rozkaz vydat, má-li být žalovanému doručen do ciziny; tím je také vyloučeno v uvedeném případě využít výhod rozkazního řízení.)

Sjednocení rozkazního řízení při vymáhání přeshraničních pohledávek má své opodstatnění primárně ve stále rostoucím objemu přeshraničních transakcí. Rozdílnost jednotlivých právních řádů mohla věřitelům způsobovat nemalé komplikace a často je dokonce i odrazovala od samotného vymáhání svojí pohledávky za zahraničním dlužníkem. Takový postup má neblahé důsledky nejen pro fungování či životaschopnost jednoho konkrétního subjektu, který např. nedostane zaplacen za svoje zboží či služby, ale má negativní dopad na celé fungování ekonomiky EU a volného pohybu zboží a služeb.

Domnívám se proto, že jednotná úprava evropského platebního rozkazu může výrazným způsobem usnadnit vymáhání přeshraničních pohledávek. Podání návrhu na vydání platebního rozkazu prostřednictvím standardizovaných formulářů je pro věřitele flexibilní a představuje určitou záruku právní jistoty.

S úpravou jednotného evropského platebního rozkazu tak souvisí i evropský exekuční titul, jehož legislativní zakotvení časově předcházelo přijetí úpravy NEPR. Oba tyto instituty se vzájemně doplňují. NEET pak navazuje na úpravu založenou Nařízením Brusel I, kterou ve vymezené oblasti působnosti zdokonaluje zrušení řízení exequatur. Zavedením evropského exekučního titulu pro nesporné nároky je tak umožněn volný

pohyb rozhodnutí, soudních smírů a úředních listin ve všech členských státech, aniž by se v členském státě výkonu musela před uznáním a výkonem konat zprostředkující řízení. NEET obsahuje minimální normy, které mají dlužníku zajistit dostatečnou ochranu jeho procesních práv. Dle NEET nejsou členské státy povinny přizpůsobit své vnitrostátní právní předpisy stanoveným minimálním procesním normám, ale podněcuje je tím, že umožňuje účinnější a rychlejší výkon rozhodnutí v jiných členských státech pouze tehdy, jsou-li tyto normy splněny. S exekučním titulem, který původní soud potvrdil jako evropský exekuční titul by se mělo pro účely výkonu nakládat tak, jako kdyby bylo vyneseno v členském státě, ve kterém se o výkon žádá.

Dle mého názoru lze přijetí NEPR tak i NEET považovat za významný krok vpřed v oblasti justiční spolupráce členských států. Ani jedno z nařízení sice nepodává vyčerpávající výklad a lze v nich nalézt určité mezery, ty jsou však snadno odstranitelné na základě praxe a zkušeností jednotlivých členských států s aplikací těchto institutů.

Summary

The European enforcement order and the European order for payment in the context of Czech legislation

The main topic of this rigorous thesis is the analysis of the European enforcement order (thereafter only as “EEO”) regulated by the Regulation (EC) No 805/2004 of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 creating a European Enforcement Order for uncontested claims (thereafter only as “REEO”) and the European order for payment (thereafter only as “EOP”) regulated by the Regulation (EC) No 1896/2006 of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 creating the European order for payment procedure (thereafter only as “REPO”) in the context of Czech legislation.

The thesis is divided into five chapters and each of them is divided into further sub-chapters. The first chapter explains the theoretical basis of the International private law and the European private law. The purpose of this chapter is to outline the legal nature of the REEO and the REPO and to explain the legal basis for their applications for the creditors in the Czech Republic.

Chapter Two explains the process of issuance of the European order for payment and the recognition and enforcement of foreign judgments in the commercial and civil matters. There is also a brief explanation of the regulation of the European order for payment in some EU countries.

In the third chapter of the rigorous thesis I describe the development of the establishment of the EEO and the EOP. The adoption of the EEO and the EOP in the current form was preceded by a relatively long historical development. There are mentioned individual changes of the Agreement on the European economic area in relation to the judicial cooperation between Member States as well as specific documents that have been adopted or events that took place in order to improve the mutual cooperation between the Member States and to simplify the access to justice for EU citizens.

Fourth chapter deals more specifically with the EEO. The objective of this chapter is to analyze the procedure related to the enforcement of the judgments originated from different state of the EU. I describe not only the regulation itself but also some

attributes related with the use of the regulation in the practice. I also mention the changes in the Czech legal system in accordance with the REEO.

Chapter Five has a similar structure as the previous chapter, however is dedicated to the EPO. Except of explanation of the process concerning the issuance of the European order for payment, there is also a comparison of the process according to the REPO and according to the Czech civil code.

The main objective of this rigorous thesis is not to provide a detailed specification of the process according to the REEO and REPO, but to explain the legal basis for their application for the creditors in the Czech Republic, describe the development of both the EEO and the EPO and particularly describe the basic attributes concerned with their applications.

The final part is dedicated to the conclusion of the analysis of the EEO and the EPO. I intent to provide an overview of the advantages and disadvantages related to the use of both regulations and mention some legal changes which may occur in connection with both instruments. In my opinion both the EEO and the EPO are very significant instruments for creditors who aim to satisfy their claims against debtors from different countries in the EU and constitute an important step in the area of mutual judicial cooperation between the EU member states.

Použité zdroje

Právní prameny:

- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky
- Nařízení Rady (ES) č. 44/2001/ES, o příslušnosti a uznání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
- Nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 1215/2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
- Nařízení (ES) č. 1348/2000 ze dne 29. května 2000 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních

Seznam použité literatury:

Monografie:

- Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol.: Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. 7. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006
- Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol.: Občanský soudní řád. Komentář. II. díl. 7. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006
- Dávid, L., Ištváněk, F., Javůrková, N., Kasíková, M., Lavický, P. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. I. díl. Praha: Wolter Kluwer ČR, a.s., 2009
- Grossová, M.: Exekuce na peněžité plnění v současné právní praxi. Praha: Linde Praha a.s., 2007
- Kučera, Z.: Mezinárodní právo soukromé. 7. vydání. Brno, Doplněk, 2009
- Kurka, V., Drápal, L.: Výkon rozhodnutí v soudním řízení. Praha: Nakladatelství Linde, 2004

- Mazák, J.: Základy občianskeho procesného práva, 2. Vydání, Bratislava: IURA EDITION, spol. s.r.o., 2004
- Pelikánová, R.: Platební rozkaz: Srovnání institutu platebního rozkazu v České republice a ve vybraných zemích. 1. Vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2000
- Pauknerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé. 1. vydání, Praha: C.H.Beck, 2008
- Rozehnalová N., Týč V., Novotná M.: Evropské mezinárodní právo soukromé. AUB Iuridica No. 206. MU Brno. 1998
- Tichý, L., Arnold, R., Svoboda P., Zemánek, J., Král, R.: Evropské právo, Praha: C.H.Beck , 2006
- Tripes, A.: Exekuce v soudní praxi. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006
- Vaške, V.: Uznání a výkon cizích rozhodnutí v České republice. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007
- Winterová, A., a kol.: Civilní právo procesní, Praha: Linde Praha a.s., 2006

Odborné články:

- Bělohávek, A. J.: Evropský exekuční titul. Právní rádce, 2006, č. 4, s. 4.
- Bělohávek, A. J.: Zavedení tzv. exequatur do českého právního řádu. Právní zpravodaj, 2004, č. 5, s. 16.
- Bělohávek, A. J.: Pravomoci soudu a výkon rozhodnutí v kontextu vývoje evropského civilního procesu. Dostupné na: <http://www.pravniradce.ihned.cz>.
- Bělohávek, A. J.: Evropský exekuční titul a novela občanského soudního řádu a dalších předpisů. Právní rozhledy, 2006, č. 10.
- Bohůnková, P., Kapitán, Z.: Systém uznání a výkonu cizích soudních rozhodnutí. Právní fórum 2008, č. 6, s 4.
- Bohůnková, P.: Nařízení o evropském exekučním titulu: Je dlužníkovi garantováno právo na spravedlivý proces?, Právní rádce, č. 3, s. 30.
- Boschiero, N.: The forthcoming European enforcement order: towards a European law-enforcement area. Rivista di diritto internazionale, 2003, roč. 86, č. 2, s. 394 – 425.
- Brodec, J.: Evropský exekuční titul a evropský platební rozkaz, Právník. 2005, č. 9, s. 6.

- Čeladník, F.: Pozitivní vliv práva Evropské unie na český právní řád. Dostupné na: <http://www.epravo.cz/top/clanky/pozitivni-vliv-prava-evropske-unie-na-cesky-pravni-rad-56659.html>
- Dávid, R.: Evropský platební rozkaz v kontextu českého civilního procesu In Interakce českého a evropského práva. Sborník příspěvků doktorského studia k výzkumnému záměru „Evropský kontext vývoje českého práva po roce 2004“. Brno: Právnická fakulta Masarykovy univerzity, 2009. s. 47-64, s. 52.
- Eppinger, A.: Ještě k evropskému exekučnímu titulu pro nesporné nároky. Dostupné na: <http://www.konkurs-vyrovnani.cz/>
- Freudenthal, M.: The future of European Civil Procedure. EJCL, 2003, Dostupné na: <http://www.ejcl.org/75/art75-6.html>
- Haym, A.: The european Enforcement order for Uncostested Claims. Dostupné na: http://www.imakenews.com/eletra/mod_print_view.cfm?this_id=503124&u=iln&issue_id=000100930&show=F,T,T,T,F,Article,F,F,F,F,T,T,F,F,T,T
- Horák, P., Zavadilová, M.: Evropský platební rozkaz a jeho role v českém civilním procesu. Právní rozhledy. 2006, roč. 14, č. 22. s. 808.
- Hradilová, V., Svobodová, K.: Úvod do mezinárodního práva soukromého, Dostupné na: <http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/js09/mps/web/pages/01.html>
- Kapitán, Z.: Evropský justiční prostoro ve věcech civilních, Část VI., Uznání a výkon rozhodnutí podle nařízení Rady (ES) č. 44/2001. Právní fórum 2005, č. 7.
- Kasíková, M.: EET-nová fáze komunitární úpravy exekucí, Právní zpravodaj, 2006, č. 1, str. 10.
- Knapová, J.: Nová kolizní úprava mimosmluvních závazků na komunitární úrovni. Dostupné na: <http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-kolizni-uprava-mimosmluvnich-zavazku-na-komunitarni-urovni-54994.html>
- Korbel, F., Forejt, P.: Elektronický platební rozkaz je tu. Bulletin advokacie, 2008, roč. 2008, č. 7-8, s. 21.
- Králová, M.: Nařízení (ES) o evropském platebním rozkazu, Bulletin advokacie, 2007, č. 3, s. 71.
- Melicharová, D.: Problematika zavedení evropského exekučního titulu do právního řádu České republiky, Soudce, 2006, č. 2, s. 25.
- Mills, A.: The Private History of International Law. International & Comparative Law Quarterely, Oxford: Oxford university press, 2006, roč. 55, č. 1, s. 1 – 49.

- Pakunerová, M.: Evropské mezinárodní civilní procesní právo (Brusel I, Brusel IIa): a mezinárodní civilní procesní právo České republiky – vybrané otázky. Právní fórum, 2006, roč. 3, č. 4, příloha s. 43 – 53.
- Pakunerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé a procesní – aktuální otázky. Právní rozhledy, 2003, roč. 11, č. 8, s. 1 – 6, příloha Evropské právo.
- Pavlová, B., Doležel, V.: Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky. Návrh nařízení o evropském platebním rozkazu. Právní fórum, 2006, č. 1, s. 2.
- Rozehnalová, N.: Evropský justiční prostor ve věcech civilních. Právní fórum, 2005, č. 2, s. 42.
- Rozehnalová, N., Týč, V.: Vytváření jednotného justičního prostoru v Evropě a české mezinárodní právo soukromé, Právník. 1999, roč. 138, č. 10, s. 954.
- Svoboda, K.: Evropský platební rozkaz za dveřmi. Dostupné na: <http://pravnicaradce.ihned.cz/>
- Sýkora, M.: Evropský platební rozkaz. Dostupné na: www.pravoit.cz
- Šatava, A.: Evropské mezinárodní právo soukromé část I. Dostupné na: <http://www.epravo.cz/top/clanky/evropske-mezinarodni-pravo-soukrome-casti-25118.html>
- Špička, M.: Evropský platební rozkaz rozděluje evropské zákonodárce. Dostupné na: <http://www.epravo.cz/top/clanky/evropsky-platebni-rozkaz-rozdeluje-evropske-zakonodarce-31120.html>
- Zvolský, L.: Evropský exekuční titul pro nesporné nároky. Bulletin advokacie, 2006, č. 2, s. 35.

Odborné studie, stanoviska a další internetové zdroje:

- Praktický průvodce pro uplatňování Nařízení o evropském exekučním titulu. Dostupné na: http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_european_enforcement_order_cs.pdf
- Praktický průvodce pro uplatňování Nařízení o evropském platebním rozkazu. Dostupné na: <http://www.evropskyspotrebitel.cz/files/prakticky-pruvodce-evropsky-platebni-rozkaz.pdf>

- Zelená kniha o nařízení o evropském platebním rozkazu a opatřeních ke zjednodušení a urychlení řízení o sporech týkajících se drobných pohledávek. Dostupné na: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2002/com2002_0746en01.pdf
- The Cost of Judicial Barriers for Consumers in the Single Market. Dostupné na: <http://www.freyvial.de/Publications/egi-2.pdf>
- Discussion Paper – Hearing on measures to simplify and speed up small claims litigation. Dostupné na: http://ec.europa.eu/justice_home/news/consulting_public/12122003/discussion_paper_en.pdf
- Jenard, P.: Report on the Convention on jurisdiction and the enforcement of judgments in civil and commercial matters. Dostupné na: <http://aei.pitt.edu/1465/>
- Schlosser, P.: Report on the Convention on the Association of the Kingdom of Denmark, Ireland and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to the Convention on jurisdiction and the enforcement of judgments in civil and commercial matters and to the Protocol on its interpretation by the Court of Justice. Dostupné na: <http://aei.pitt.edu/1467/>
- Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o uplatňování nařízení Rady (ES) č. 44/2001 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech ze dne 21. 4. 2009. Dostupné na: [http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com\(2009\)0174_/com_com\(2009\)0174_cs.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com(2009)0174_/com_com(2009)0174_cs.pdf)
- Zelená kniha o posouzení nařízení Rady (ES) č. 44/2001 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. KOM(2009) 175. Dostupné na: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0175:FIN:CS:HTML>
- Odpovědi České republiky k Zelené knize o posouzení Nařízení rady (ES) č. 44/2001 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. Dostupné na: http://ec.europa.eu/justice/news/consulting_public/0002/contributions/ms_government_s/czech_republic_cs.pdf

- Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru o uplatňování nařízení Rady (ES) č. 44/2001 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech ze dne 21. 4. 2009. KOM(2009) 174. Dostupné na: [http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com\(2009\)0174/com_com\(2009\)0174_cs.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com(2009)0174/com_com(2009)0174_cs.pdf)

Soudní rozhodnutí:

Rozsudky SDEU:

- Rozsudek SDEU 26/62 ve věci Van Gend en Loos v. Nederlandse Administratie der Belastingen ze dne 5. února 1963
- Rozsudek SDEU 6/64 ve věci Flaminio Costa vs. ENEL ze dne 15. července 1964
- Rozsudek SDEU C-183/90 ve věci Van Dalfsen v. Van Loon ze dne 4. října 1991
- Rozsudek SDEU C- 7/98 ve věci Dieter Krombach v. André Bamberski ze dne 28. března 2000
- Rozsudek SDEU C- 38/98 ve věci Régie nationale des Usines Renault SA v Maxicar Spa, Orazio Formento ze dne 11. května 2000
- Rozsudek SDEU C-172/91 ve věci Sonntag v Waidan ze dne 21. dubna 1993
- Rozsudek SDEU C-474/93 ve věci Hengst Import v Campese ze dne 13. července 1995
- Rozsudek SDEU C-123/91 ve věci Minalment GmbH v Brandeis Ltd. ze dne 12. listopadu 1992
- Rozsudek SDEU C-78/95 ve věci Hendrikman a Feyen v Magenta ze dne 10. října 1996
- Rozsudek SDEU C-29/76 ve věci LTU Lufttransportunternehmen gmbH & Co KG v. Eurocontrol, Recueil ze dne 14. října 1976
- Rozsudek SDEU C 365/02 ve věci Frahuil/assitalia
- Rozsudek SDEU C-266/01 ve věci Préservatrice foncière ze dne 15. května 2003
- Rozsudek SDEU C-271/00 ve věci Gemeente vs. Luc Baten ze dne 14. listopadu 2002

Rozsudky soudů ČR:

- Nález Ústavního soudu II. ÚS 406/00 ze dne 7. listopadu 2000

- Rozsudek Vrchního soudu v Praze sp. zn. 5 Cmo 280/95 ze dne 13. února 1996
- Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 5180/2008 ze dne 24. března 2011,
- Usnesení Nejvyššího soudu ČSR sp. zn. Cpj 148/80 ze dne 31. prosince 1980

Abstrakt

Tato rigorózní práce se zabývá problematikou evropského exekučního titulu a evropského platebního rozkazu v kontextu české právní úpravy. Vzhledem k tomu, že nařízení regulující evropský exekuční titul a evropský platební rozkaz vstoupila v platnost poměrně nedávno, jde o velmi aktuální téma. Smyslem této práce je především vysvětlit, jaký je právní základ pro aplikaci evropského exekučního titulu a evropského platebního rozkazu v podmínkách českého právního řádu, popsat vývoj, jakým oba instrumenty prošly a následně analyzovat některé praktické aspekty související s jejich využíváním v praxi. V práci je rovněž nastíněna úprava obou institutů dle českého právního řádu a v klíčových aspektech provedena komparace české a komunitární právní úpravy. Práce využívá metody deskripce, komparace a analýzy.

Abstract:

This rigorous thesis deals with the European enforcement order and the European order for payment in the context of Czech legislation. Taking into account that the regulation regulating the European enforcement order as well as the regulation regulating the European order for payment came into force quite recently, the topic of the thesis can be considered as very actual. The main purpose of the thesis is to explain the legal basis for the application of the European enforcement order and the European order for payment under the Czech law, describe the development of both instruments and then analyze some practical aspects related to their use in practice. The author of the thesis also outlines the regulation of both instruments under the Czech legislation; and in relation to the key aspects there is a comparison of the Czech and the EU regulation. This rigorous thesis is based on the use of the methods of description, comparison and analysis.

Klíčová slova

Evropský exekuční titul, evropský platební rozkaz, soudní řízení, výkon rozhodnutí

Keywords

European enforcement order, European order for payment, enforcement of the judgment